POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret îşi pierde cumpătul

Maigret

Georges
SIMENON

Maigret
își pierde cumpătul

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2018

Georges Simenon, *La colère de Maigret*
La colère de Maigret © 1963 Georges Simenon Limited, all rights reserved.
Maigret îşi pierde cumpătul © 2012, 2018 Georges Simenon Limited, all rights reserved.

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-6292-0
ISBN PDF: 978-973-46-6293-7
ISBN print: 978-973-46-2635-9

Coperta: Radu Răileanu
Foto copertă: © Mario Savoia/Dreamstime.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

GEORGES SIMENON (1903-1989) este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori de literatură polițistă. A scris peste 200 de romane, traduse în peste 50 de limbi, dintre care 75 de romane și 28 de povestiri avîndu-l drept personaj principal pe celebrul inspector Maigret. Pînă astăzi, cărțile sale au fost vîndute în peste 850 de milioane de exemplare în întreaga lume.

I

Pe la douăsprezece și un sfert, Maigret trecu pe sub bolta răcoroasă a intrării principale, străjuită de doi agenți în uniformă care stăteau cît mai aproape de zid ca să se bucure de puțină umbră. Îi salută cu mîna și rămase un moment nemișcat, nehotărît, privind spre curte, apoi spre Piața Dauphine și iar spre curte.

După aceea, sus, pe culoar, pe scara plină de praf, se oprise de două-trei ori, prefăcîndu-se că dorea să-și aprindă pipa, cu speranța că va vedea ivindu-se vreun coleg sau unul dintre inspectorii lui. Se întîmpla rareori ca scara să fie pustie la ora aceea, dar, în acel an, în ziua de 12 iunie, la Poliția Judiciară era deja o atmosferă de vacanță.

Unii, ca să evite îmbulzeala din iulie și august, plecaseră de la începutul lunii, iar alții se pregăteau pentru „exodul” anual. În dimineața aceea, după o primăvară ploioasă, venise brusc căldura, iar Maigret lucrase cu ferestrele deschise, în cămașă.

În afara raportului de la director și a una sau două vizite în biroul inspectorilor, lucrase singur, continuînd o muncă administrativă plictisitoare, începută de cîteva zile. Dosarele se îngrămădeau teanc în fața lui și, din cînd în cînd, ridica repede capul, ca un școlar, spre frunzișul nemișcat al copacilor,

ascultînd zgomotele Parisului, care își recăpătase sonoritatea aparte din zilele calde de vară.

De două săptămîni, luase zi de zi masa acasă și nu fusese deranjat nici măcar o dată în cursul serii sau al nopții.

În mod normal, ar fi trebuit să facă la stînga pe chei, spre podul Saint-Michel, ca să ia un autobuz sau un taxi. Curtea era mai departe goală, nimeni nu-l prindea din urmă.

Atunci, ridicînd ușor din umeri, făcu totuși la dreapta și ajunse în Piața Dauphine, pe care o traversă în curmeziș. Ieșind din birou, simțise un impuls să intre în braseria *Dauphine* să bea un aperitiv, în pofida recomandărilor prietenului său Pardon, medicul din strada Picpus, la care cinase săptămîna trecută împreună cu doamna Maigret.

De cîteva săptămîni, fusese foarte cuminte, mulțumindu-se cu un pahar de vin la masă, iar, uneori, seara, cînd ieșea în oraș cu soția, cu un pahar de bere.

Simțise, pe neașteptate, că îi lipseau mirosul bistroului din Piața Dauphine și gustul de anason al aperitivelor, atît de potrivite cu atmosfera din acea zi. Sperase zadarnic să întîlnească pe cineva cu care să se îndemne și urcă cu un sentiment de vinovăție cele trei trepte ale braseriei, în fața căreia staționa un automobil sport, roșu, lung, la care se uitase întrebător.

Ce-o fi o fi! Pardon îi recomandase să-și menajeze ficatul, dar nu-i interzisese să bea un aperitiv, unul singur, după săptămîni de abstinență aproape totală.

Văzu, la bar, fețe cunoscute, cel puțin vreo zece oameni de la Poliția Judiciară, care nu aveau mai mult de lucru decît el și plecaseră devreme de la birou. Din cînd în cînd, se întîmpla să fie un gol de cîteva zile, un calm desăvîrșit, numai treburi

curente, cum se spune, apoi, brusc, dramele izbucneau într-un ritm accelerat, nemailăsîndu-i nimănui răgaz să răsufle.

Îl salutară cu mîna, se strînseră puțin să-i facă și lui loc la bar și, arătînd spre paharele pline cu băutură opalină, Maigret mormăi:

— Și mie la fel...

Patronul era acolo și în urmă cu treizeci de ani, cînd comisarul își începuse activitatea la Poliția Judiciară, dar, pe vremea aceea, era încă fiul patronului. Și acum exista un fiu, asemenea celui de odinioară, cu bonetă albă, în bucătărie.

— Ce faci, șefule?

— Bine.

Mirosul nu se schimbase. Fiecare mic restaurant din Paris își are mirosul lui, iar aici, de exemplu, pe un fond de aperitive și alcool, un cunoscător ar fi simțit aroma tare a vinișorului din ținutul Loarei. Iar în bucătărie domina mirosul de tarhon și de arpagic verde.

Maigret citi din obișnuință meniul de pe tăblița neagră: merlani mici de Bretagne și ficat de vițel în pergament. În același moment, în sala cu fețe de masă din hîrtie, îl zări pe Lucas, care părea că se refugiase acolo nu ca să mănînce, ci ca să stea de vorbă în liniște cu un necunoscut, pentru că nimeni nu se așezase încă la masă.

Lucas îl văzu și el, ezită, se ridică și veni spre dînsul.

— Aveți o clipă, șefule? Cred că e ceva care ar putea să vă intereseze.

Comisarul îl urmă cu paharul în mînă. Necunoscutul se ridică. Lucas făcu prezentările:

— Antonio Farano... Îl cunoașteți...?

Numele nu-i spunea nimic comisarului, dar i se părea că mai văzuse acel chip de italian frumos, potrivit pentru roluri de june-prim în filme. Probabil că a lui era mașina roșie de afară. Se potrivea cu înfățișarea lui, cu hainele albe prea bine croite, cu inelul mare de pe deget.

În timp ce se așezau, Lucas explică:

— A venit la mine, la Poliția Judiciară, cînd tocmai plecasem. Lapointe i-a spus că s-ar putea să mă găsească aici.

Maigret băgă de seamă că, în timp ce Lucas bea același aperitiv ca el, Farano comandase doar un suc de fructe.

— E cumnat cu Emile Boulay. Administrează unul dintre cabaretele lui, *Paris-Strip*, de pe strada Berri.

Lucas îi făcu discret cu ochiul șefului său.

— Repetă ce mi-ai spus adineauri, Farano.

— Păi, cumnatul meu a dispărut!

Își păstrase accentul.

— Cînd? întrebă Lucas.

— Probabil noaptea trecută. Nu se știe exact.

Maigret îl impresiona și, ca să-și facă de lucru, scoase din buzunar o tabacheră.

— Îmi dați voie?

— Te rog…

Lucas îi explică șefului său:

— Îl cunoașteți pe Boulay, șefule. E mărunțelul acela care a venit de la Le Havre acum patru-cinci ani.

— Șapte ani, îl corectă italianul.

— Șapte… A cumpărat la început un local de noapte de pe strada Pigalle, *Lotus*, iar acum are patru.

Maigret se întreba de ce voise Lucas neapărat să-l amestece în povestea asta. De cînd conducea Brigada Criminală, se

întîmpla rareori să se ocupe de acest mediu, pe care îl cunoscuse foarte bine cîndva, dar îl cam pierduse din vedere. Trecuseră cel puțin doi ani de cînd nu mai intrase într-un cabaret. Cît despre potențialii infractori din Pigalle, nu mai cunoștea decît cîțiva, îndeosebi dintre cei în vîrstă, pentru că era o lume mică, în continuă schimbare.

— Mă întreb dacă nu cumva asta are legătură cu cazul Mazotti, interveni din nou Lucas.

Bun! Începea să înțeleagă. Cînd fusese oare lichidat Mazotti, la ieșirea dintr-un bar de pe strada Fontaine, pe la trei dimineața? În urmă cu aproape lună, pe la jumătatea lui mai. Maigret își amintea de un raport al poliției din arondismentul IX, pe care i-l dăduse lui Lucas, spunîndu-i: „Probabil o reglare de conturi. Fă și tu ce poți”.

Mazotti nu era italian, ca Farano, ci corsican, și își începuse cariera pe Coasta de Azur, înainte să vină la Paris cu mica lui bandă.

— Nu cumnatul meu l-a omorît pe Mazotti, spuse Farano cu convingere. Știți bine, domnule Lucas, că nu-i stă în obicei. De altfel, l-ați interogat de două ori în biroul dumneavoastră.

— Nu l-am acuzat niciodată că l-a omorît pe Mazotti. L-am interogat așa cum i-am interogat pe toți cei cu care intrase în conflict Mazotti. Și erau o mulțime!

Apoi i se adresă lui Maigret:

— Tocmai îi trimisesem o convocare pentru azi, la ora unsprezece, și am fost surprins că n-a venit.

— Nu i se întîmplă niciodată să doarmă prin străini? întrebă cu candoare Maigret.

— Niciodată! Se vede că nu-l cunoașteți. Nu e genul lui. Își iubește soția, viața de familie... Nu venea niciodată acasă mai

tîrziu de patru dimineața.

— Și noaptea trecută n-a venit? Asta vrei să spui?

— Exact.

— Unde te aflai?

— La *Paris-Strip*. N-am închis înainte de cinci. Noi sîntem în plin sezon, pentru că Parisul e invadat deja de turiști. Cînd făceam casa, Marina mi-a telefonat să mă întrebe dacă îl văzusem pe Emile. Marina e sora mea... Nu-l văzusem pe cumnatul meu în seara aceea. Venea rareori pe Champs-Elysées.

— Unde se află celelalte localuri ale sale?

— Toate sînt în Montmartre, la cîteva sute de metri unul de altul. A fost ideea lui și a reușit. Cu cabarete, ca să zicem așa, ușă în ușă, poți să treci artiștii de la unul la altul în cursul unei seri și să reduci cheltuielile generale. *Lotus* e chiar la capătul străzii Pigalle, *Train-Bleu*, la doi pași, pe strada Victor-Massé, iar *Saint-Trop'*, puțin mai jos, pe strada Notre-Dame-de-Lorette. Emile a ezitat să deschidă un cabaret în alt cartier și era singurul de care s-ar putea spune că nu se ocupa. Mă lăsa pe mine să-l conduc.

— Prin urmare, sora dumitale ți-a telefonat la puțin timp după ora cinci?

— Da. Se obișnuise să fie trezită de soțul ei cînd venea acasă.

— Ce-ai făcut?

— Întîi am sunat la *Lotus*, de unde mi s-a spus că plecase pe la unsprezece seara. A trecut și pe la *Train-Bleu*, dar casiera n-a putut să precizeze ora. *Saint-Trop'* era închis cînd am sunat acolo.

— După cîte știi, cumnatul dumitale nu avea nici o întîlnire noaptea trecută?

— Nu. V-am spus: era un om liniștit, care nu ieșea din tabieturile lui. După ce lua masa de seară în familie…

— Adresa lui?

— Strada Victor-Massé…

— În același imobil cu *Train-Bleu*?

— Nu. Trei case mai departe. După masa de seară, se ducea prima dată la *Lotus* să supravegheze aranjarea. E localul cel mai important și se ocupa de el personal. Pe urmă, se ducea la *Saint-Trop'*, unde stătea un timp, apoi la *Train-Bleu*, după care o lua de la cap. Făcea circuitul ăsta de două-trei ori în cursul nopții, pentru că supraveghea totul.

— Era îmbrăcat în smoching?

— Nu. Purta un costum albastru-închis, dar niciodată smoching. Nu ținea să fie elegant.

— Vorbești de el la trecut.

— Pentru că a pățit cu siguranță ceva.

La cîteva mese, clienții începeau să mănînce, iar Maigret trăgea din cînd în cînd cu ochiul spre farfurii și spre carafele cu vin de Pouilly. Deși avea paharul gol, rezista eroic dorinței de a comanda încă unul.

— Ce-ai făcut pe urmă?

— M-am dus la culcare, după ce i-am spus surorii mele să mă sune dacă află ceva.

— Te-a sunat?

— Pe la opt.

— Unde locuiești?

— Pe strada Ponthieu.

— Ești căsătorit?

— Da. Cu o compatrioată. Toată dimineața le-am telefonat angajaților de la cele trei cabarete. Voiam să aflu unde și cînd

fusese văzut ultima dată. N-a fost ușor. O bună parte din noapte, localurile sînt pline ochi și fiecare își vede numai de treaba lui. În plus, Emile nu ieșea în evidență prin nimic. E un ins scund, slab, pe care nici un client nu l-ar fi luat drept patronul cabaretului, și i se întîmpla să stea mult timp în fața ușii împreună cu omul care atrage clienții.

Lucas făcu un semn prin care voia să spună că toate astea erau adevărate.

— Se pare că nimeni nu l-a zărit după ora unsprezece și jumătate seara.

— Cine l-a văzut ultimul?

— N-am putut să stau de vorbă cu toți. Unii chelneri, barmani sau instrumentiști n-au telefon. Iar celor mai multe fete nu le știu adresa. Abia la noapte o să mă pot informa cum se cuvine, cînd fiecare va veni la treabă. Pînă acum, ultimul care a vorbit cu el a fost omul care atrage clienții la *Lotus*, Louis Boubée, un tip nu mai înalt și mai gras decît un jocheu, căruia în Montmarte i se spune Mickey. Între unsprezece și unsprezece și jumătate, Emile a ieșit de la *Lotus* și a stat un timp pe trotuar, lîngă Mickey, care se repezea să deschidă portiera de fiecare dată cînd oprea o mașină.

— Au vorbit unul cu altul?

— Emile nu era prea vorbăreț. Se pare că s-a uitat de cîteva ori la ceas înainte să se îndrepte spre capătul de jos al străzii. Mickey a crezut că se ducea la *Saint-Trop'*.

— Cumnatul dumitale avea mașină?

— Nu. De la accident…

— Care accident?

— Sînt șapte ani de atunci. Stătea încă în Le Havre, unde avea un mic local de noapte, *Monaco*. Într-o zi, pe cînd se ducea

la Rouen cu soția...

— Era deja căsătorit cu sora dumitale?

— E vorba de prima lui soție, o franțuzoaică de pe lîngă Le Havre, Marie Pirouet. Aștepta un copil. Tocmai se duceau la Rouen să consulte un specialist. Ploua. La un viraj, mașina a derapat și a intrat într-un copac. Soția lui Emile a murit pe loc.

— Și el?

— A scăpat numai cu o rană la obraz, de pe urma căreia a rămas cu cicatricea. În Montmartre, cei mai mulți își închipuie că e o urmă de cuțit.

— Își iubea soția?

— Mult. O cunoștea din copilărie.

— E născut în Le Havre?

— Într-un sat din împrejurimi, nu știu care. Erau din același sat. De cînd a murit ea, nu s-a mai atins de volan și evita pe cît posibil să urce într-un automobil. De aceea, la Paris, rareori se întîmpla să ia un taxi. Mergea mult pe jos și, cînd era nevoie, folosea metroul. De altfel, părăsea cu greu arondismentul IX.

— Crezi că a fost eliminat?

— Zic că, dacă n-ar fi pățit ceva, s-ar fi întors de mult acasă.

— Locuiește singur cu sora dumitale?

— Nu. Mama stă cu ei, la fel și cealaltă soră a mea, Ada, care e secretara lui. Plus cei doi copii. Emile și Marina au doi copii, un băiat de trei ani, Lucien, și o fetiță de zece luni.

— Ai vreo bănuială?

Antonio scutură din cap.

— Ai impresia că dispariția cumnatului dumitale e legată de cazul Mazotti?

— Ce știu cu certitudine e că nu Emile l-a omorît pe Mazotti.

Maigret se întoarse spre Lucas, cel care se ocupase de anchetă.

— Și tu?

— Și eu am aceeași convingere, șefule. L-am interogat de două ori și mi s-a părut că răspundea sincer. Cum spune și Antonio, e un om destul de pricăjit, aproape timid, pe care nu te-ai aștepta să-l vezi conducînd cîteva localuri de noapte. Pe de altă parte, în privința lui Mazotti, a știut să se apere…

— Cum?

— Mazotti și banda lui organizaseră un sistem de extorcare de bani deloc original, dar pe care îl perfecționaseră. Sub pretextul protecției, cereau, în fiecare săptămînă, sume mai mici sau mai mari de la fiecare proprietar de cabaret. La început, cei mai mulți refuzau. Atunci, avea loc o mică comedie bine pusă la punct. În momentul în care localul era plin, își făcea apariția Mazotti însoțit de unul-doi zdrahoni. Se așezau la o masă, dacă era vreuna liberă, sau la bar, dacă nu era, comandau șampanie și, în mijlocul unui număr artistic, declanșau încăierarea. La început se auzeau murmure, apoi strigăte… barmanul sau șeful sălii era luat la rost, făcut hoț. Totul se sfîrșea cu pahare sparte, o îmbrînceală mai mult sau mai puțin generală și, bineînțeles, cei mai mulți clienți plecau și jurau să nu mai vină acolo niciodată. La următoarea vizită a lui Mazotti, proprietarii preferau să plătească.

— Emile n-a plătit?

— Nu. Nici nu s-a adresat „gorilelor” din lumea interlopă, cum au făcut unii dintre confrații lui, de altfel, fără succes, pentru că Mazotti reușea să-i cumpere. Ideea lui a fost să aducă din Le Havre cîțiva docheri, care și-au luat sarcina să-i pună cu botul pe labe pe Mazotti și pe oamenii lui.

— De cînd datează ultima încăierare?

— Chiar din seara morții lui Mazotti. Se dusese la *Lotus*, pe la unu dimineața, cu doi dintre însoțitorii lui obișnuiți. Docherii lui Emile Boulay i-au dat afară. S-au lovit cu pumnii.

— Emile era de față?

— Se refugiase în spatele barului, pentru că are oroare de bătăi. Atunci, Mazotti, ca să-și revină, s-a dus într-un bar de pe strada Fontaine, la Jo, unde-și stabilise oarecum cartierul general. Erau patru-cinci care beau în fundul sălii. Cînd au ieșit, la trei dimineața, a trecut o mașină și Mazotti a fost doborît cu cinci gloanțe, în timp ce unul dintre însoțitorii lui s-a ales cu un glonț în umăr. Mașina n-a fost găsită. Nimeni n-a vorbit. I-am interogat pe cei mai mulți dintre patronii localurilor de noapte. Continui ancheta.

— Unde era Boulay cînd a fost împușcat Mazotti?

— După cum știți, șefule, în mediul acesta nu e ușor de stabilit. Se pare că se afla la *Train-Bleu*, dar n-am prea mare încredere în mărturii.

— Nu Emile l-a împușcat pe Mazotti, repetă italianul.

— Avea vreo armă?

— Da, un revolver. Avea permis eliberat de Prefectură. Nu cu arma asta a fost ucis Mazotti.

Maigret oftă și îi făcu semn chelneriței să umple paharele, pentru că prea tînjea de mult timp.

Lucas explică:

— Am vrut să vă pun la curent cu toate astea, șefule, și mi-am zis că v-ar interesa să-l ascultați pe Antonio.

— Am spus numai adevărul…

Lucas continuă:

— L-am convocat pe Emile în dimineața asta la Poliția Judiciară. Recunosc că dispariția lui exact noaptea trecută mă tulbură.

— Ce voiai să-l întrebi?

— Chestii de rutină. Voiam să-i pun pentru ultima dată aceleași întrebări ca să fac o comparație cu primele lui răspunsuri și cu celelalte depoziții.

— În cele două rînduri cînd l-ai avut în biroul tău părea speriat?

— Nu. Mai curînd indispus. Ținea, mai presus de orice, să nu-și vadă numele în ziare. Spunea întruna că asta va aduce prejudicii foarte mari afacerilor, că localurile sale erau cabarete liniștite, că acolo nu se petrecea niciodată nimic rău și că, dacă numele i-ar fi fost legat de o reglare de conturi, ar fi fost un dezastru pentru el.

— E adevărat, aprobă Antonio, dînd să se ridice.

Și adăugă:

— Mai aveți nevoie de mine? Trebuie să mă duc la mama și la surorile mele, care sînt foarte alarmate.

După cîteva clipe, auziră duduitul motorului mașinii roșii, care se avînta spre Pont-Neuf. Maigret luă o gură din aperitiv, se uită cu coada ochiului la Lucas, oftă și îl întrebă:

— Ești așteptat undeva?

— Nu. Aveam de gînd…

— Să mănînci aici?

Și, văzîndu-l că dădea din cap, Maigret se hotărî:

— Atunci, o să luăm masa amîndoi. Mă duc să-i dau un telefon soției. Poți să comanzi.

— Luați pește?

— Și ficat de vițel în pergament.

Cel mai mult îl tenta ficatul de vițel, dar și atmosfera braseriei, unde nu mai pusese piciorul de mai multe săptămîni.

Cazul nu era foarte important și, pînă în acel moment, Lucas se ocupase singur de el. Numai cei din lumea interlopă erau preocupați de moartea lui Mazotti. Fiecare știe că aceste reglări de conturi își găsesc întotdeauna rezolvarea, fie și printr-o altă reglare de conturi.

În astfel de cazuri, avantajul e că Parchetul și judecătorii de instrucție nu mai stau tot timpul în cîrca poliției. După cum spunea un magistrat: „Unul mai puțin de întreținut ani de zile în închisoare…”.

Cei doi polițiști discutară tot timpul mesei. Maigret mai află cîte ceva despre Emile Boulay și, în cele din urmă, acel ins ciudat reuși să-i stîrnească interesul.

Fiu al unui pescar normand, Emile se angajase comisionar la compania Transat încă de la vîrsta de șaisprezece ani. Asta se întîmpla înainte de război. Naviga la bordul pachebotului *Normandie* și se afla la New York cînd începuseră ostilitățile în Franța.

Cum de reușise, scund și sfrijit, să fie primit în rîndul pușcașilor marini americani? Făcuse astfel tot războiul, după care devenise al doilea chelner-șef la bordul vasului *Ile-de-France*.

— Să știți, șefule, că aproape toți visează să aibă propria afacere într-o zi și, după doi ani de căsnicie, Boulay a cumpărat în Le Havre un bar, pe care l-a transformat curînd în local de dans. Tocmai începuse striptease-ul și se pare că a cîștigat rapid destul de mulți bani. Se gîndea să-și extindă activitatea la Paris încă dinainte să se producă accidentul și să-i moară soția.

— A păstrat și cabaretul din Le Havre?

— A angajat un administrator. Îl conduce unul dintre foștii lui colegi de pe *Ile-de-France*. La Paris, a cumpărat *Lotus*, care nu mergea ca acum. Era un local de mîna a doua, un cabaret pentru turiști, cum sînt o mulțime în preajma Pieții Pigalle.

— Unde a întîlnit-o pe sora lui Antonio?

— La *Lotus*. Lucra la garderobă. Avea numai optsprezece ani.

— Cu ce se ocupa pe atunci Antonio?

— Muncitor la Renault, la caroserii. A venit primul în Franța. Apoi și-a adus mama și cele două surori. Locuiau în cartierul Javel.

— În fond, se pare că Emile s-a căsătorit, mai mult sau mai puțin, cu toată familia! Ai fost la el acasă?

— Nu. Am aruncat o privire la *Lotus* și în celelalte localuri, dar nu mi s-a părut necesar să mă duc la apartamentul lui.

— Ești convins că nu l-a împușcat el pe Mazotti?

— De ce-ar fi făcut-o? Era pe cale să cîștige partida.

— Ar fi putut să-i fie teamă.

— Nimeni din Montmartre nu crede că a fost mîna lui.

Băură cafeaua în tăcere și Maigret refuză paharul de calvados pe care patronul veni, ca de obicei, să i-l ofere. Băuse două aperitive, dar se mărginise apoi la un singur pahar de Pouilly și, pe cînd se îndrepta spre Poliția Judiciară împreună cu Lucas, era destul de mulțumit de sine.

Ajuns în birou, își scoase haina, slăbi nodul cravatei și se apucă de dosarele administrative. Era pur și simplu vorba de o reorganizare a tuturor serviciilor și raportul lui, la care lucra ca un elev sîrguincios, era așteptat.

În cursul după-amiezii, i se întîmplă să-i zboare gîndul la Emile Boulay, la micul imperiu din Montmartre ridicat de fostul

chelner-șef al companiei Transat, la tînărul italian cu mașina roșie, la apartamentul din strada Victor-Massé unde cele trei femei locuiau împreună cu copiii.

În acest timp, Lucas telefona la spitale și la diferitele posturi de poliție. Trimisese peste tot semnalmentele lui Boulay, dar, la ora șase și jumătate, cercetările nu dăduseră nici un rezultat.

Seara era la fel de caldă ca ziua. Maigret ieși cu soția la plimbare și petrecu aproape o oră la o terasă din Piața Republicii, în fața unui singur pahar de bere.

Vorbiseră mai ales despre vacanță. Mulți trecători aveau haina pe braț; majoritatea femeilor purtau rochii înflorate.

A doua zi era joi. Altă zi însorită. Rapoartele din cursul nopții nu-l menționau pe Emile Boulay, iar Lucas nu primise informații noi.

Pe la unsprezece se stîrni o vijelie, scurtă, dar violentă, după care din pavaj păreau să iasă aburi. Se duse la prînz acasă, apoi se întoarse la birou și la teancul de dosare.

În momentul în care părăsea Poliția Judiciară, tot nu se știa nimic despre soarta celui dispărut, iar Lucas își petrecuse degeaba toată după-amiaza în Montmartre.

— Se pare, șefule, că ultimul l-a văzut într-adevăr Boubée, poreclit Mickey și angajat de ani de zile la *Lotus*. Își amintește vag că Emile a dat colțul străzii Pigalle cu strada Notre-Dame-de-Lorette ca și cum s-ar fi dus la *Saint-Trop'*, dar n-a fost atent. Diseară, cînd vor veni toți la lucru, mă duc iar în Montmartre.

Dar Lucas nu avea să afle nimic mai mult. Vineri dimineață, la nouă, după ce sfîrși cu răsfoitul rapoartelor zilnice, Maigret îl chemă pe Lucas la el în birou.

— L-au găsit, îl anunță el, reaprinzîndu-și pipa.

— Viu?

— Mort.

— În Montmartre? În Sena?

Maigret îi întinse raportul arondismentului XX, unde scria că un cadavru fusese găsit, în zori, pe strada Rondeaux, la marginea cimitirului Père-Lachaise. Corpul era întins de-a latul trotuarului, nu departe de rambleul căii ferate. Purta un costum albastru-închis, iar în portofel avea o anumită sumă de bani și o carte de identitate pe numele de Emile Boulay.

Lucas ridică încet capul, încruntat.

— Mă întreb…, începu el.

— Citește mai departe.

Într-adevăr, urmarea îl miră și mai mult pe inspector. Raportul preciza că, transportat la Institutul Medico-Legal, cadavrul era într-o stare de descompunere avansată.

Acea parte a străzii Rondeaux, care se termina cu o fundătură, nu era, desigur, foarte circulată. Totuși, cadavrul n-ar fi putut să stea pe trotuar două zile, ba nici măcar cîteva ore, fără să fie descoperit.

— Ce părere ai?

— E ciudat…

— Ai citit pînă la sfîrșit?

— Nu și ultimele rînduri.

Emile Boulay dispăruse în noaptea de marți spre miercuri. Dată fiind starea cadavrului, se putea crede că fusese omorît în acea noapte.

Trecuseră două zile, două zile foarte călduroase.

Era greu să-ți imaginezi motivul pentru care asasinul sau asasinii ținuseră cadavrul în tot acest timp.

— Asta e și mai ciudat! exclamă Lucas, punînd raportul la loc pe birou.

Într-adevăr, cel mai ciudat era că, după primele constatări, crima nu fusese comisă nici cu revolverul, nici cu cuțitul.

După cîte se părea înainte de autopsie, Emile Boulay fusese sugrumat.

Or, nici Maigret, nici Lucas, în pofida mulților ani pe care îi petrecuseră în poliție, nu-și aminteau nici măcar de o singură crimă din lumea interlopă comisă prin strangulare.

Fiecare cartier din Paris, fiecare clasă socială are, ca să spunem așa, modul propriu de a ucide și de a se sinucide. Există străzi unde sinucigașii se aruncă pe fereastră, altele, unde se asfixiază cu cărbuni sau gaz, altele, unde înghit barbiturice.

În unele cartiere se lovește cu cuțitul, în altele se folosește măciuca, iar în Montmartre domină armele de foc.

Nu numai că Emile Boulay fusese sugrumat, dar asasinul nu se debarasase de cadavru timp de două zile și trei nopți.

Maigret deschise dulapul să-și ia haina și pălăria.

— Să mergem! mormăi el.

Avea în sfîrșit o scuză ca să renunțe la corvoada administrativă.

În frumoasa dimineață de iunie, răcorită de o adiere ușoară, cei doi bărbați se îndreptară spre Institutul Medico-Legal.

II

Corpurile de clădire roz ale Institutului Medico-Legal, de pe cheiul Rapée, seamănă mai mult cu un laborator de produse farmaceutice decît cu fosta morgă de sub marele orologiu de la Palatul de Justiție.

În spatele unui ghișeu, într-un birou luminos, Maigret și Lucas găsiră un angajat care îi recunoscu imediat și îi întrebă, zîmbind cu solicitudine:

— Ați venit, nu-i așa, pentru tipul găsit pe strada Rondeaux?

Ceasul electric de deasupra capului său arăta zece și cinci și, pe fereastră, se vedeau ambarcațiunile, de cealaltă parte a Senei, trase la mal în fața docurilor Depozitelor Generale.

— Mai așteaptă cineva, continuă angajatul, care avea chef de vorbă. Se pare că e rudă…

— Și-a spus numele?

— Îl voi întreba după ce va recunoaște cadavrul și va semna declarația.

Acest angajat se ocupa de cadavre doar într-un mod teoretic, sub formă de fișe.

— Unde e?

— În sala de așteptare. Va trebui să așteptați puțin și dumneavoastră, domnule Maigret. Doctorul Morel n-a terminat încă.

Culoarul era alb, cu pardoseala deschisă la culoare, sala de așteptare era și ea luminoasă, mobilată cu două bănci, cu scaune din lemn lăcuit și o masă mare, de pe care nu lipseau decît revistele ilustrate ca să te crezi la dentist. Pereții, vopsiți în ulei, erau goi, iar Maigret se întrebase deja ce fel de tablouri sau de gravuri s-ar fi putut potrivi acolo.

Antonio stătea pe un scaun, cu bărbia în mîini, nebărbierit și, chiar dacă era tot băiat frumos, avea fața puțin buhăită, ca a unui om care n-a dormit destul.

Se ridică în momentul în care intrară polițiștii.

— L-ați văzut? întrebă el.

— Încă nu.

— Nici eu. Aștept de mai bine de jumătate de oră. Cartea de identitate pe care mi-au arătat-o era într-adevăr a lui Emile.

— Cine ți-a arătat-o?

— Un inspector cu un nume ciudat. O clipă... Mornique... Bornique?

— Da, Bornique...

Maigret și Lucas schimbară o privire. Bornique din arondismentul XX nu putea să rateze ocazia! În comisariatele de cartier erau cîțiva ca el, nu numai inspectori, ci și comisari, care se încăpățînau să rivalizeze cu Poliția Judiciară și se mîndreau să fie cu un pas înaintea ei.

Maigret luase cunoștință despre descoperirea cadavrului doar din rapoartele zilnice și, de atunci, cei din arondismentul XX nu stătuseră cu mîinile în sîn. Maigret lucra de cîteva săptămîni la o reorganizare a serviciilor, care urmărea tocmai se evite aceste excese de zel.

— Credeți că doctorul mai are mult de lucru? Femeile sînt gata-gata să-și piardă mințile!

— Bornique le-a anunțat?

— Încă nu era opt dimineața. Tocmai se sculaseră și se ocupau de copii. „Pe care dintre dumneavoastră o cheamă Marina Boulay?”, a întrebat el. Pe urmă i-a întins o carte de identitate surorii mele. „E a soțului dumitale? Îi recunoști fotografia? Cînd l-ai văzut ultima oară?” Vă imaginați scena. Ada mi-a telefonat imediat acasă. Dormeam. N-am stat să iau masa, nici să-mi fac o cafea. În cîteva minute am ajuns în apartamentul lor de pe strada Victor-Massé și puțin a lipsit ca inspectorul să nu mă trateze drept suspect. „Dumneata cine ești?” „Cumnatul…” „Al acestei doamne?” „Nu, al soțului ei.”

Antonio era exasperat.

— A trebuit să discut mult timp cu el ca să-mi dea voie să vin să recunosc cadavrul în locul surorii mele. Iar ea insista să mă însoțească. Bănuind cum putea să arate, am obligat-o să stea acasă.

Își aprinse nervos o țigară.

— N-ai venit cu inspectorul?

— Nu. Se pare că are altceva de făcut. Mi-a spus că angajatul de aici îmi va da un formular de completat și de semnat.

După o pauză, adăugă:

— Vedeți că aveam dreptate să mă îngrijorez? Alaltăieri, nu prea mă credeați. Unde vine strada Rondeaux?

— La marginea cimitirului Père-Lachaise.

— Nu cunosc zona. Ce fel de cartier e?

Se deschise o ușă. Doctorul Morel, în halat alb și cu boneta pe cap, cu o mască de tifon atîrnîndu-i sub bărbie, îl căuta din ochi pe comisar.

— Mi s-a spus că mă aștepți, Maigret. Hai!

Îi conduse într-o sală unde lumina pătrundea doar prin niște ochiuri de geam mate și pereții erau acoperiți de dulapuri metalice, ca în birourile unei administrații, cu diferența că cele de aici erau de o mărime neobișnuită. Un cadavru, acoperit cu o pînză, era întins pe o masă cu rotile.

— E mai bine ca întîi să fie recunoscut de cumnatul lui, spuse comisarul.

Și urmă gestul tradițional de ridicare a cearșafului în dreptul feței. Mortul avea fața năpădită de o barbă de aproape un centimetru, roșcată ca și părul. Pielea avea reflexe albăstrui și se distingea clar pe obrazul stîng cicatricea despre care Antonio le vorbise la braseria *Dauphine*.

Corpul de sub pînză părea mic și slab.

— El e?

— Evident, el e…

Simțind că italianului i se făcea rău, Maigret îl trimise în birou împreună cu Lucas, pentru îndeplinirea formalităților.

— Putem să-l punem la răcoare? întrebă medicul, făcîndu-i semn unui om în halat cenușiu, care deschisese deja unul dintre dulapuri. Vii cu mine, Maigret?

Îl duse într-un birou echipat cu o chiuvetă și, în timp ce vorbea, își dezinfectă mîinile, fața și își scoase halatul alb, recăpătînd aspectul unui om obișnuit.

— Presupun că dorești cîteva indicații pînă vei primi raportul meu… Va trebui, ca de obicei, să facem analize, care vor dura mai multe zile. Dar pot să-ți spun, încă de pe-acum, că acest cadavru nu prezintă nici urmă de rană. Omul a fost sugrumat sau, mai exact…

Morel își căuta cuvintele, ca și cum n-ar fi fost foarte sigur pe el.

— Nu e nimic oficial, da? Raportul meu nu va suna la fel de categoric. Dacă ar trebui să reconstitui crima în lumina autopsiei, aș spune că victima a fost atacată pe la spate, că asasinul și-a petrecut un braț pe după gîtul ei și a strîns atît de violent, încît i-a rupt o vertebră cervicală.

— Înseamnă că era în picioare?

— În picioare sau chiar așezat. Dar cred că era mai curînd în picioare și nu se aștepta la acest atac. N-a existat luptă propriu-zisă. Nu s-a apărat. I-am examinat cu grijă unghiile și n-am găsit nici fire de lînă, ca în cazul în care s-ar fi agățat de hainele agresorului, nici sînge, nici fire de păr; n-am descoperit nici o zgîrietură pe mîinile lui. Cine e?

— Un proprietar de localuri de noapte. Ai vreo idee cînd a murit?

— Au trecut cel puțin două zile întregi, trei cel mult, de cînd omul acesta a murit și, tot neoficial, fără nici o garanție, adaug un detaliu: după părerea mea, cadavrul n-a fost scos la aer în tot acest timp. Vei primi un prim raport în seara asta.

Își făcu apariția Lucas.

— A semnat hîrtiile. Ce fac cu el? Îl trimit înapoi la domiciliul defunctului?

Maigret îi făcu semn că da, pentru că mai avea de examinat hainele lui Emil și conținutul buzunarelor. Mai tîrziu, în cursul zilei, aveau să repete cercetarea, mai științific, în laborator.

Aceste obiecte se aflau în altă încăpere, grămadă pe o masă. Costumul, albastru-închis, nu avea nici o ruptură și se vedea destul de puțin praf pe el. Nici o picătură de sînge. Abia dacă era mototolit. Pantofii negri erau la fel de curați precum cei ai unui bărbat care iese din casă, doar cu două julituri recente ale pielii.

Maigret ar fi putut să pună prinsoare că acea crimă nu fusese comisă pe stradă, ci într-o casă, iar asasinul se debarasase de cadavru, lăsîndu-l pe trotuarul străzii Rondeaux, abia la sfîrșitul nopții precedente.

De unde îl adusese? Se folosise aproape sigur o mașină. Nu-l tîrîse pe trotuar.

Conținutul buzunarelor era destul de dezamăgitor. Emile Boulay fuma? Se părea că nu. Nu găsi nici pipă, nici țigări, nici brichetă, nici chibrituri. Nici măcar acele firișoare de tutun prezente întotdeauna în adîncul buzunarelor unui fumător.

Un ceas din aur. În portofel, cinci bancnote de o sută de franci noi și trei bancnote de cincizeci. Bancnotele de zece franci erau grămadă într-un buzunar, iar în celălalt se afla mărunțișul.

O legătură de chei, un briceag, o batistă mototolită și alta, frumos împăturită, în buzunarul exterior. O cutiuță cu aspirină și bomboane de mentă...

Lucas, care golea portofelul, exclamă:

— Ia uite! Convocarea!

O convocare la care lui Emile Boulay i-ar fi fost greu să răspundă!

— Parcă avea obiceiul să poarte la el un revolver, mormăi Maigret.

Arma nu se găsea printre obiectele împrăștiate pe masă, dar găsiră un carnet de cecuri, pe care comisarul începu să-l răsfoiască. Carnetul era aproape nou. Numai trei cecuri fuseseră completate. Suma cea mai mare era de cinci mii de franci noi și pe cec fusese înscris chiar numele lui Emile Boulay.

Purta data de 22 mai și Lucas remarcă imediat:

— Ca să vezi! Ziua în care l-am convocat a doua oară la Poliția Judiciară. Prima dată l-am primit pe 18 mai, a doua zi după moartea lui Mazotti.

— Telefonează, te rog, la laborator să vină să-i ia lucrurile și să le studieze!

După cîteva minute, cei doi polițiști urcau din nou în mașina neagră, pe care Lucas o conducea cu o încetineală prudentă.

— Unde mergem, șefule?

— Întîi, pe strada Rondeaux. Vreau să văd locul unde a fost găsit.

În bătaia soarelui, în pofida cimitirului și a căii ferate, locul nu era deloc sinistru. De departe, văzură cîțiva curioși ținuți la distanță de doi agenți, gospodine la ferestre, copii care se jucau. Cînd mașina opri, inspectorul Bornique se grăbi să-l întîmpine pe Maigret și îi spuse, cu un fals aer de modestie:

— Vă așteptam, domnule comisar-șef. Bănuiam că veți veni și am avut grijă...

Agenții se dădură la o parte, lăsînd să se vadă, pe trotuarul cenușiu, desenul cu cretă al unei siluete omenești.

— Cine l-a descoperit?

— Un angajat de la gaz, care intră la serviciu la cinci dimineața și locuiește în această casă. Pe soția lui o vedeți la fereastra de la etajul trei. Am declarația lui, bineînțeles. Întîmplarea a făcut să fiu de noapte...

Nu era momentul să-i facă reproșuri de față cu alții.

— Spune-mi, Bornique, după părerea dumitale, cadavrul a fost împins jos dintr-o mașină sau a fost așezat pe trotuar?

— A fost așezat, bineînțeles.

— Pe spate?

— Pe burtă. La prima vedere, s-ar fi putut crede că era un beţiv răpus de băutură. Cît priveşte mirosul, vreau să vă spun că...

— Presupun că ai chestionat vecinii?

— Pe toţi care erau acasă. Îndeosebi femei şi bătrîni, pentru că ceilalţi erau plecaţi la lucru.

— Nimeni n-a văzut, n-a auzit nimic?

— Doar o bătrînă de sus, de la cinci, care, se pare, suferă de insomnie. E adevărat că portăreasa afirmă că nu mai ştie prea bine ce vorbeşte... Bătrîna pretinde că, pe la trei şi jumătate dimineaţa, a auzit frînele unei maşini. Nu trec foarte multe prin zona asta a străzii, care nu duce nicăieri.

— N-a auzit voci?

— Nu. Numai o portieră deschizîndu-se, apoi paşi, apoi portiera care se închidea.

— Nu s-a uitat pe fereastră?

— E aproape neputincioasă. Prima dată s-a gîndit că cineva din casă era bolnav şi fusese chemată o ambulanţă. Aştepta să audă uşa deschizîndu-se şi închizîndu-se, dar maşina a plecat aproape imediat, după ce a manevrat ca să schimbe direcţia.

Inspectorul Bornique adăugă, ca un om care îşi cunoaşte meseria:

— Voi veni din nou la prînz şi diseară, cînd se vor întoarce acasă bărbaţii.

— Cei de la Parchet au fost?

— Foarte devreme. Au lucrat rapid. O simplă formalitate.

Urmăriţi de privirile curioşilor, Maigret şi Lucas urcară din nou în maşină.

— Pe strada Victor-Massé!

Se vedeau deja grămezi de cireșe și chiar de piersici în cărucioarele negustorilor printre care se strecurau gospodinele. Parisul era foarte vesel în acea dimineață, cu mai mulți trecători pe trotuarele umbrite decît pe cele scăldate de soare.

Pe strada Notre-Dame-de-Lorette, zăriră vitrina galbenă a cabaretului *Saint-Trop'*, a cărui intrare era închisă cu un grilaj; în stînga intrării, într-o ramă, puteau fi văzute fotografiile unor femei dezbrăcate.

Pe strada Victor-Massé, o ramă aproape asemănătoare se afla în vitrina mai mare a cabaretului *Train-Bleu*, iar Lucas opri puțin mai departe, în fața unei case cu aspect burghez. Era un imobil cenușiu, destul de opulent, iar două plăci de aramă anunțau cabinetul unui medic și sediul unei societăți imobiliare.

— Ce doriți? întrebă o portăreasă nu prea amabilă, deschizînd ușa cu geam.

— O căutăm pe doamna Boulay.

— Etajul al treilea, pe stînga, dar...

După ce-i privi cu atenție pe cei doi bărbați, se răzgîndi.

— Sînteți de la poliție? În cazul ăsta, puteți urca. Cred că bietele doamne sînt într-o stare...

Ascensorul se mișca aproape fără zgomot, iar un covor roșu acoperea scara mai bine luminată decît în majoritatea vechilor imobile din Paris. La etajul al treilea, cîteva voci răzbăteau printr-o ușă. Maigret apăsă butonul soneriei și vocile amuțiră. Se auziră pași apropiindu-se și Antonio se ivi în prag. Își dăduse jos haina și avea în mînă un sandviș.

— Intrați. Nu vă uitați la dezordine...

Un bebeluș plîngea într-o cameră. Un băiețel se ținea de rochia unei femei tinere, deja destul de grasă, ce nu avusese

timp să-și aranjeze părul negru, care îi cădea pe spate.

— Sora mea Marina…

Avea ochii roșii, după cum te puteai aștepta, și părea puțin pierdută.

— Pe-aici!

Îi conduse într-un salon în dezordine, cu un căluț de lemn răsturnat pe covor, cești și pahare murdare pe masă.

O femeie mai în vîrstă, mult mai grasă, într-un capot albastru-deschis, apăru la altă ușă și se uită bănuitoare la nou-veniți.

— Mama, făcu prezentările Antonio. Nu vorbește aproape deloc franceza. Nu se va obișnui niciodată.

Apartamentul părea mare, confortabil, cu acele mobile rustice care se găseau în marile magazine.

— Unde e sora dumitale? întrebă Maigret, privind în jur.

— E cu cel mic. O să vină…

— Cum vă explicați asta, domnule comisar? întrebă Marina, care nu avea un accent atît de pronunțat ca fratele ei.

Avea optsprezece-nouăsprezece ani cînd o întîlnise Boulay. Prin urmare, avea acum douăzeci și cinci sau douăzeci și șase și era încă foarte frumoasă, cu tenul mat și ochii negri. Își păstrase oare cochetăria? Împrejurările nu erau favorabile pentru astfel de constatări, dar comisarul ar fi pus prinsoare că nu mai era preocupată nici de siluetă, nici de toalete, că trăia fericită, cu mama, sora, copiii și soțul ei, fără să-i pese de restul lumii.

Cînd intrase, Maigret recunoscuse imediat mirosul din apartament, care îi amintea de cel din restaurantele italienești.

Antonio devenise în mod evident capul familiei. Nu era oarecum și în timpul vieții lui Emile Boulay? Nu lui îi ceruse

fostul ospătar-șef mîna Marinei?

Cu sandvișul în mînă, italianul întrebă:

— Ați descoperit ceva?

— Aș vrea să știu dacă, atunci cînd a plecat de acasă, marți seara, avea revolverul în buzunar.

Antonio se uită la sora lui care, după ce șovăi o clipă, se repezi în altă cameră. Cum ușa rămase deschisă, se putea vedea o sufragerie, prin care tînăra femeie trecu ca să ajungă în dormitor. Trase sertarul unei comode și se întoarse cu un obiect negru în mînă.

Era revolverul. Îl ținea cu mare grijă, asemenea cuiva căruia îi e teamă de arme.

— Era la locul lui, spuse ea.

— Nu-l avea întotdeauna la el?

— Nu, nu întotdeauna. Nu în ultima vreme.

Antonio interveni:

— De la moartea lui Mazotti și plecarea bandei lui în sud, Emile nu mai simțea nevoia să fie înarmat.

Era clar. Plecînd de acasă, marți seara, Emile Boulay nu se aștepta deci la o întîlnire periculoasă sau dificilă.

— La ce oră v-a părăsit, doamnă?

— Cu cîteva minute înainte de nouă, ca de obicei. Am stat la masă la ora opt. Apoi s-a dus să sărute copiii în pat, cum făcea întotdeauna înainte să plece.

— Nu vi s-a părut preocupat?

Ea se străduia să-și amintească. Avea niște ochi foarte frumoși, care, în împrejurări normale, probabil că erau veseli și blînzi.

— Nu. Nu cred... Știți, Emile era un om discret, iar cei care nu-l cunoșteau își imaginau, probabil, că era închis în el.

Două lacrimi i se iviră la marginea pleoapelor.

— În fond, era foarte bun, foarte atent…

Se întoarse spre mama ei, care asculta cu mîinile pe burtă, și îi adresă cîteva cuvinte în italiană, iar bătrîna ridică și lăsă capul în jos, încuviințîndu-i spusele.

— Știu ce se crede despre cei care conduc localuri de noapte. Lumea își închipuie că sînt un fel de gangsteri și e adevărat că unii chiar sînt…

Se șterse la ochi și se uită la fratele ei ca și cum i-ar fi cerut permisiunea să continue.

— El era mai curînd timid. Poate că nu în afaceri. Trăia în mijlocul a zeci de femei, cu care ar fi putut să facă ce-ar fi vrut, dar, în loc să se poarte cu ele așa cum fac majoritatea colegilor lui, le considera angajate, era ferm, dar și respectuos. O știu cu atît mai bine cu cît a fost patronul meu înainte să devin soția lui. Vă rog să mă credeți că s-a învîrtit în jurul meu săptămîni întregi, cum ar fi făcut un tinerel. Cînd îmi vorbea în timpul spectacolului, îmi punea întrebări: unde mă născusem, unde trăia familia mea, dacă mama era la Paris, dacă aveam frați și surori… În tot timpul acesta, nu m-a atins nici măcar o dată. Și nici nu mi-a propus să mă conducă după ora închiderii.

Antonio încuviința, părînd să spună că nu ar fi îngăduit un alt fel de comportament.

— Bineînțeles, continuă ea, le cunoștea pe italience, pentru că au fost întotdeauna două-trei la *Lotus*. Într-o seară, m-a întrebat dacă se putea întîlni cu fratele meu.

— S-a purtat corect! recunoscu Antonio.

Probabil că bătrîna înțelegea ceva-ceva franceză și, din cînd în cînd, deschidea gura, vrînd parcă să spună ceva, dar, negăsindu-și cuvintele, renunța în cele din urmă.

În acel moment intră o tînără îmbrăcată în negru, proaspătă și frumos pieptănată. Era Ada. Nu avea mai mult de douăzeci și doi de ani și probabil că semăna leit cu sora ei la aceeași vîrstă. Se uită curioasă la vizitatori și îi spuse Marinei:

— A reușit să adoarmă.

Apoi, către Maigret și Lucas:

— Nu stați jos?

— După cîte am înțeles, domnișoară, erai secretara cumnatului dumitale?

Și ea avea un ușor accent, atît cît să-i dea un farmec în plus.

— E mult spus. Emile se ocupa singur de toate afacerile lui. Și sînt afaceri care nu cer multă hîrțogăraie.

— Avea un birou?

— Da, i se spune „birou”. Două cămăruțe la mezanin, deasupra cabaretului *Lotus*.

— Cînd se ducea acolo?

— De cele mai multe ori, dormea pînă la amiază și lua masa cu noi. Pe la trei, ne duceam împreună în Piața Pigalle.

Maigret se uita cu atenție, rînd pe rînd, la cele două surori, întrebîndu-se, de exemplu, dacă Marina nu era cît de cît geloasă pe sora ei cea mică. Dar nu descoperi nimic în privirea ei.

Se putea spune că Marina era, cu doar trei zile în urmă, o femeie mulțumită cu soarta ei, mulțumită că ducea o viață destul de lenește, împreună cu mama și copiii, în apartamentul din strada Victor-Massé și, dacă soțul ei ar fi trăit, probabil ar fi avut o familie numeroasă.

Foarte diferită, mai categorică, mai energică, Ada continuă:

— Acolo erau întotdeauna oameni care așteptau, artiști, instrumentiști, ospătarul-șef sau barmanul de la unul dintre

cabarete, fără a mai pune la socoteală intermediarii care ne aprovizionau cu vin și șampanie.

— Cu ce s-a ocupat Emile Boulay în ziua în care a dispărut?

— O clipă… Era marți, nu-i așa? Am coborît în sală să vedem o dansatoare spaniolă pe care a angajat-o. Apoi l-a primit pe reprezentantul unei întreprinderi de aparate de aer condiționat. Avea de gînd să instaleze aparate de aer condiționat în cele patru cabarete. Îndeosebi la *Lotus*, unde erau probleme cu ventilația.

Maigret își amintea de un catalog zărit printre lucrurile mortului.

— Cine se ocupa de treburile financiare?

— Ce vreți să spuneți?

— Cine plătea facturile, personalul?

— Contabilul, bineînțeles.

— Are biroul tot deasupra la *Lotus*?

— Da, o cămăruță cu fereastra spre curte. E un bătrînel care bombăne tot timpul și, de fiecare dată cînd trebuie să dea bani, suferă de parcă ar fi ai lui. Îl cheamă Raison. Domnul Raison, cum îi spun toți, pentru că, dacă nu i-ai spune „domnule”…

— E acum acolo, în Piața Pigalle?

— Bineînțeles. E singurul care lucrează dimineața, pentru că seara și noaptea e liber.

Bătrîna, care dispăruse de cîteva minute, își făcu din nou apariția cu o sticlă de Chianti și pahare.

— Presupun că fiecare cabaret are administratorul lui.

Ada scutură din cap.

— Nu. Nu-i așa. Antonio conduce *Paris-Strip* pentru că se află în alt cartier, cu o clientelă diferită, un stil diferit… Înțelegeți ce vreau să spun? În plus, Antonio face parte din familie. Celelalte

trei cabarete sînt aproape ușă în ușă. În cursul serii, unii artiști trec de la unul la altul. Emile făcea și el naveta și supraveghea totul. Se întîmpla ca, pe la trei dimineața, să fie trimise lăzi cu șampanie de la *Lotus* la *Train-Bleu*, de exemplu, sau sticle de whisky. Dacă un local era plin și ducea lipsă de personal, se trimiteau întăriri de la altul, unde era mai puțină lume.

— Cu alte cuvinte, Emile Boulay conducea chiar el cele trei cabarete din Montmartre.

— Practic, da. Chiar dacă fiecare avea un șef de sală, un responsabil.

— Domnul Raison ocupîndu-se de contabilitate și de hîrțogăraie…

— Cam așa.

— Și dumneata?

— Eu îl însoțeam pe cumnatul meu, notam, făceam o comandă, fixam o întîlnire cu un furnizor sau un antreprenor, îi telefonam unei artiste care dansa în altă parte ca să încerc s-o angajez…

— Îl însoțeai și seara?

— Numai o parte a serii.

— Pînă la ce oră, în general?

— Zece sau unsprezece. Cel mai mult durează pregătirea din jurul orei nouă. Întotdeauna lipsește cineva, un chelner, un instrumentist, o dansatoare. Sau întîrzie o livrare de șampanie ori de jupoane.

Maigret spuse visător:

— Încep să-mi fac o idee… Erai cu el marți seara?

— Ca în fiecare seară.

Se uită din nou la Marina și nu descoperi pe fața ei nici o urmă de gelozie.

— La ce oră ți-ai părăsit cumnatul?

— La zece și jumătate.

— Unde vă aflați atunci?

— La *Lotus*. Era un fel de cartier general. Trecuserăm deja pe la *Train-Bleu* și *Saint-Trop'*.

— N-ai observat nimic deosebit?

— Nimic. Doar că mi s-a părut că avea să plouă…

— A plouat?

— Cîteva picături, cînd ieșeam de la *Lotus*. Mickey a vrut să-mi dea o umbrelă, dar am așteptat și, după cinci minute, ploaia s-a oprit.

— Notai întîlnirile lui Boulay?

— I le aminteam, dacă era cazul. Dar asta se întîmpla rareori, pentru că se gîndea la toate. Era un om calm, chibzuit, care își conducea afacerea cu multă seriozitate.

— Nu avea nici o întîlnire în seara aceea?

— Nu, după știința mea.

— Ai fi știut?

— Presupun că da. Nu vreau să-mi dau o importanță pe care n-o aveam. De exemplu, nu discuta cu mine nici despre treburile, nici despre planurile lui. Dar vorbea despre ele în prezența mea. Cînd primea vizite, eram aproape întotdeauna de față. Nu-mi amintesc să-mi fi cerut să ies. Îmi spunea ceva de genul: „Va trebui să schimbăm draperiile la *Train-Bleu*…". Îmi notam și îi aminteam a doua zi după-amiază.

— Ce reacție a avut cînd a aflat că Mazotti fusese împușcat?

— Nu eram acolo. A aflat probabil în cursul nopții, ca toți din Montmartre, pentru că veștile astea se răspîndesc repede.

— Dar a doua zi, după ce s-a sculat?

— Mi-a cerut imediat ziarele. M-am dus să le cumpăr de la colțul străzii.

— Nu obișnuia să citească ziarele?

— Doar își arunca ochii pe un ziar de dimineață și pe unul de seară.

— Juca la curse?

— Niciodată. Nici la curse, nici cărți, nici alt joc.

— Ți-a vorbit despre moartea lui Mazotti?

— Mi-a spus că se aștepta să fie chemat la poliție și mi-a cerut să-i telefonez șefului de sală de la *Lotus* ca să-l întreb dacă poliția venise deja acolo.

Maigret se întoarse spre Lucas, care înțelese ce voia să-l întrebe și răspunse:

— Au fost doi inspectori din arondismentul IX.

— Boulay părea îngrijorat?

— Se temea de reclama proastă.

Veni rîndul lui Antonio să ia parte la discuție.

— Asta l-a preocupat întotdeauna. Și mie îmi recomanda mereu să am grijă de ținuta localului meu. „Dacă ne cîștigăm existența arătînd femei goale nu înseamnă că sîntem și gangsteri”, spunea el. „Sînt comerciant onorabil și vreau să se știe asta.”

— Adevărat. Și eu l-am auzit spunînd asta. Nu beți, domnule comisar?

Deși nu avea poftă de Chianti la unsprezece și jumătate dimineața, își înmuie totuși buzele în pahar.

— Avea prieteni?

Ada se uită în jur, ca și cum în felul acesta ar fi răspuns.

— Nu avea nevoie de prieteni. Viața și-o trăia aici.

— Vorbea italiana?

— Italiana, engleza și puțin spaniola. Învățase limbi străine la bordul vaselor Transat, apoi în Statele Unite.

— Se întîmpla să vorbească despre prima lui soție?

Marina nu manifestă nici urmă de jenă în timp ce sora ei răspundea:

— Se ducea în fiecare an la mormîntul ei și are și acum portretul ei pe peretele din dormitor.

— Încă o întrebare, domnișoară Ada. Cînd a murit, Boulay avea în buzunar un carnet de cecuri. Știi de el?

— Da. Îl avea întotdeauna la el, dar îl folosea destul de rar. Plățile mari erau făcute de domnul Raison. Emile mai avea în buzunar întotdeauna un teanc de bancnote. E necesar în meseria asta.

— Cumnatul dumitale a fost convocat la Poliția Judiciară pe 18 mai.

— Îmi amintesc.

— L-ai însoțit?

— Pînă la intrare. L-am așteptat pe trotuar.

— Ați luat un taxi?

— Nu-i plăceau taxiurile, nici automobilele în general. Am mers cu metroul.

— Pe urmă, a primit o convocare pentru 23 mai.

— Știu. Asta nu-i dădea pace.

— Tot din cauza reclamei?

— Da.

— Dar, în ziua de 22 mai, a scos de la bancă o sumă destul de mare, o jumătate de milion de franci vechi. Știai?

— Nu.

— Nu te ocupai de carnetul lui de cecuri?

Ea scutură din cap.

— Nu te lăsa?

— Nici măcar. Era carnetul lui personal și nu mi-a trecut niciodată prin gînd să-l deschid. Nu-l ținea încuiat, îl lăsa pe comoda din dormitor.

— I se întîmpla să scoată de la bancă sume mari de bani?

— Mă îndoiesc. Nu era necesar. Cînd avea nevoie, lua din casa de bani de la *Lotus* sau de la celelalte cabarete și lăsa o fișă în loc.

— Nu-ți trece prin minte nici un motiv pentru care ar fi putut să scoată acești bani?

— Nu.

— N-ai cum să afli?

— Voi încerca. Îl voi întreba pe domnul Raison. Voi căuta în corespondență.

— Fii, te rog, amabilă să te ocupi de asta chiar azi și să-mi dai un telefon dacă găsești ceva!

Pe palier, Antonio întrebă, parcă puțin stînjenit:

— Ce facem cu cabaretele?

Și, văzînd că Maigret se uita la el fără să înțeleagă, preciză:

— Să le deschidem?

— Personal, nu văd nici un motiv să... Dar presupun că asta o privește pe sora dumitale, nu?

— Dacă ținem închis, oamenii se vor întreba...

Maigret și Lucas urcară în ascensorul care se oprise la etaj, lăsîndu-l pe italian descumpănit.

III

Pe trotuar, Maigret își aprinse pipa clipind în lumina soarelui și vru să-i spună ceva lui Lucas. Chiar atunci, în fața lor se derulă o mică scenă caracteristică vieții din Montmartre. *Train-Bleu* nu era departe, cu firma luminoasă stinsă și obloanele trase. Exact în fața casei familiei Boulay, o femeie tînără ieși în grabă dintr-un mic hotel, în rochie neagră de seară și cu o eșarfă de tul aruncată peste umerii goi. În lumina zilei, părul ei avea două nuanțe și nu-și dăduse osteneala să-și refacă machiajul.

Era înaltă și slabă, asemenea dansatoarelor de music-hall. Traversă strada în fugă, pe tocurile prea înalte, și intră într-un băruleț, unde, probabil, avea să bea cafea și să mănînce croasanți.

Alt personaj ieși din hotel aproape imediat după ea: un bărbat de patruzeci și cinci-cincizeci de ani, genul om de afaceri nordic; după ce aruncă o privire în dreapta și în stînga, se îndreptă spre colțul străzii să ia un taxi.

Maigret ridică fără să vrea capul spre ferestrele de la etajul al treilea al casei din care ieșise, spre apartamentul unde trei femei și doi copii recompuseseră o mică Italie.

— E unsprezece și un sfert. Aș vrea să stau de vorbă cu domnul Raison în biroul lui. În timpul acesta, ai putea să pui

cîteva întrebări prin cartier, mai ales în prăvălii, la măcelar, la lăptăreasă…

— Unde vă găsesc, șefule?

— De ce nu la Jo?

Barul unde Mazotti fusese împușcat. Maigret nu acționa după un plan stabilit. Nu avea nici o idee. Era oarecum asemenea unui cîine de vînătoare care se mișcă de colo-colo adulmecînd. Și, în fond, nu-i displăcea deloc să regăsească aerul din Montmartre, pe care nu-l mai respirase de cîțiva ani.

Dădu colțul străzii Pigalle, se opri în fața grilajului care închidea intrarea la *Lotus* și căută butonul unei sonerii inexistente. Ușa din spatele grilajului era încuiată. Chiar alături era un alt cabaret, mai mic, care arăta destul de jalnic cu vitrina lui vopsită într-un mov agresiv, apoi urma vitrina îngustă a unei prăvălii de lenjerie, unde se etalau chiloți și sutiene extravagante.

Intră la întîmplare pe culoarul unui imobil și găsi în lojă o portăreasă uricioasă.

— *Lotus*? întrebă el.

— N-ați văzut că e închis?

Se uita la el bănuitoare, mirosind poate că era polițist.

— Vreau să stau de vorbă cu contabilul, cu domnul Raison.

— În curte, scara din stînga.

O curte îngustă și întunecoasă, plină de pubele, spre care dădeau mai multe ferestre, majoritatea fără perdele. O ușă maronie era întredeschisă spre o scară veche și mai întunecoasă, ale cărei trepte trosniră sub greutatea lui Maigret. Pe una dintre uși, la mezanin, pe o placă de zinc era gravat cu stîngăcie: *La Pleine-Lune*. Era numele cabaretului vecin cu cel al lui Emile.

Vizavi, pe o bucată de carton, scria: *Le Lotus*.

Aveai impresia descumpănitoare că pătrunzi într-un teatru pe la intrarea artiștilor. Decorul tern, colbuit, aproape sărăcăcios, nu te ducea cu gîndul nici la rochiile de seară, nici la trupurile goale, nici la șampanie și muzică.

Bătu, nu auzi nimic, bătu din nou și se hotărî să apese pe clanță. Descoperi un culoar îngust, cu vopseaua scorojită, o ușă în capăt, alta în dreapta. Bătu în aceasta și, în același moment, auzi oarecare zgomot. Așteptă totuși ceva timp pînă cînd i se strigă:

— Intră!

Regăsi lumina soarelui, care trecea prin geamurile murdare, și un bărbat gras, fără vîrstă, mai curînd trecut de prima tinerețe, cu cîteva fire de păr cărunt pieptănate spre creștetul capului chel, care își potrivea cravata, în timp ce o femeie tînără, în rochie înflorată, stătea în picioare și încerca să pară degajată.

— Domnul Raison?

— Eu sînt, răspunse bărbatul, fără să-l privească în față.

Era clar că îi deranjase.

— Sînt comisarul Maigret.

Simțeai că te sufoci în acea încăpere, unde plutea un parfum amețitor.

— Am șters-o, domnule Jules. Nu uitați ce v-am cerut.

Jenat, bărbatul deschise un sertar și, dintr-un portofel uzat, burdușit cu bancnote, scoase două-trei și i le întinse. Bancnotele ajunseră cît ai clipi în poșeta tinerei, care se îndepărtă, pășind pe tocurile cui.

— Toate sînt la fel! spuse domnul Raison, oftînd și ștergîndu-și fața cu batista, poate de teamă să nu-i fi rămas urme de ruj.

Primesc banii sîmbăta, dar vin de miercuri să ceară un avans…

Ciudat birou și ciudat contabil! Nu te-ai fi crezut în culisele unui cabaret, ci mai curînd într-o oficină mai mult sau mai puțin dubioasă. Nici o fotografie de artistă pe pereți, așa cum te-ai fi putut aștepta, doar un calendar, fișete metalice și rafturi înțesate cu dosare. Mobila ar fi putut fi cumpărată de la tîrgul de vechituri, iar scaunul pe care domnul Raison îl pofti pe comisar să se așeze avea un picior legat cu sfoară.

— L-ați găsit?

Contabilul nu-și recăpătase încă pe de-a-ntregul stăpînirea de sine. Mîna păroasă îi tremura puțin pe cînd își aprindea țigara, iar Maigret observă că avea degetele maronii din cauza nicotinei.

În acel birou cu fereastra spre curte nu se auzea aproape nimic din zgomotele străzii, poate doar o vagă rumoare. Te aflai într-o altă lume. Domnul Raison era în cămașă, avea cercuri mari de sudoare sub brațe, iar fața, nebărbierită, îi era și ea plină de transpirație.

Maigret ar fi putut să pună prinsoare că nu era căsătorit, că nu avea familie, că trăia singur într-o locuință întunecoasă din cartier și își pregătea mîncarea pe un reșou cu spirt.

— L-ați găsit? repetă el. E în viață?

— E mort.

Domnul Raison oftă, lăsîndu-și pleoapele în jos cu pioșenie.

— Bănuiam. Ce-a pățit?

— A fost sugrumat.

Contabilul ridică brusc capul, la fel de surprins cum fusese și comisarul pe cheiul Rapée.

— Soția lui știe? Și Antonio?

— Vin de la ei. Antonio a recunoscut cadavrul. Aș vrea să vă pun cîteva întrebări.

— O să răspund cum voi putea mai bine.

— Știți dacă Emile Boulay avea cumva dușmani?

Domnul Raison avea dinții galbeni și, probabil, o răsuflare urît mirositoare.

— Depinde de ce numiți dușmani. Concurenți, da. Se descurca prea bine după gustul unora. E o meserie grea, în care nu se știe ce-i mila.

— Cum explicați că Boulay a putut să cumpere în cîțiva ani patru cabarete?

Contabilul începea să se simtă mai bine și se găsea acum pe un teren familiar.

— Dacă vreți să știți părerea mea, explicația este că domnul Emile se ocupa de ele așa cum s-ar fi ocupat, de exemplu, de niște băcănii. Era un om serios.

— Vreți să spuneți că nu-și consuma marfa? nu se putu abține să nu întrebe, ironic, comisarul.

Contabilul simți înțepătura.

— Dacă faceți aluzie la Léa, vă înșelați. Aș putea să-i fiu tată! Aproape toate îmi fac confidențe, îmi povestesc necazurile lor…

— Și vă cer un avans…

— Mereu au nevoie de bani.

— Dacă înțeleg bine, domnul Boulay avea cu ele doar o relație de la patron la angajat?

— Bineînțeles. Își iubea soția, familia. Nu făcea pe durul, nu avea nici mașină, nici vilă la țară sau pe malul mării. Nu arunca banii pe fereastră și nu încerca să impresioneze pe nimeni. E ceva rar în meseria asta! Ar fi reușit în orice negustorie.

— Așadar, concurenții aveau pică pe el.

— Nu cît să-l omoare. Cît privește lumea interlopă, domnul Emile reușise să se facă respectat de ea.

— Grație docherilor…

— Vă referiți la povestea cu Mazotti? Pot să vă asigur că n-a avut nici un amestec în asasinarea lui. Pur și simplu, a refuzat să plătească și, ca să-i pună la punct pe domnii ăia, a chemat niște zdrahoni din Le Havre. A fost de ajuns.

— Unde sînt acum?

— Sînt cincisprezece zile de cînd s-au întors la ei acasă. Inspectorul care se ocupă de caz le-a dat voie să plece.

Vorbea de Lucas.

— Boulay ținea să facă totul corect. Puteți să luați informații de la colegul dumneavoastră de la Mondenă, care este prezent în Montmartre noapte de noapte și știe cîte parale face unul sau altul.

Lui Maigret îi veni o idee.

— Îmi permiteți să dau un telefon?

Îl sună la domiciliu pe doctorul Morel, pentru că uitase dimineață să-i pună o întrebare.

— Spune-mi, doctore, poți, înainte de rezultatul analizelor, să-mi spui cu aproximație la cît timp după ce a luat masa a fost ucis Boulay?… Cum?… Nu, nu cer un răspuns precis… Da, la aproape o oră… Știu că, după conținutul stomacului… A luat masa de seară la ora opt… Poftim?… Între douăsprezece noaptea și unu dimineața?… Mulțumesc.

Se mai completase o pătrățică.

— Presupun, domnule Raison, că nu lucrați și seara.

Contabilul solitar scutură din cap, aproape cu indignare.

— Nu pun niciodată piciorul într-un cabaret. Nu e treaba mea.

— Presupun că patronul vă ținea la curent cu afacerile lui.

— În principiu, da.

— De ce în principiu?

— Pentru că, de exemplu, nu-mi spunea ce planuri avea. Cînd a cumpărat *Paris-Strip*, ca să-și pună cumnatul să-l conducă, am aflat asta abia cu o zi înainte de semnarea actelor. Nu era vorbăreț.

— Nu v-a spus nimic despre o întîlnire pe care ar fi avut-o marți seara?

— Absolut nimic. Voi încerca să vă fac să înțelegeți cum funcționau lucrurile. Eu sînt aici dimineața și după-amiaza. Dimineața, aproape singur. După-amiaza, patronul venea împreună cu Ada, pe care o folosea ca secretară.

— Unde e biroul lui?

— Vi-l arăt.

Era în fundul culoarului, un birou nu cu mult mai mare sau mai luxos decît cel din care ieșiseră cei doi bărbați. Într-un colț, o masă de dactilografă cu mașina de scris. Cîteva fișete. Pe pereți, fotografii cu Marina și cei doi copii. În altă fotografie apărea o femeie blondă cu ochi melancolici și Maigret presupuse că era prima soție a lui Boulay.

— Mă chema numai cînd avea nevoie de mine. Mă ocupam doar de transmiterea comenzilor și de socoteli.

— Așadar, dumneavoastră făceați toate plățile. Inclusiv plățile din mînă?

— Ce vreți să spuneți?

Chiar dacă nu făcuse niciodată parte din Brigada Mondenă, Maigret cunoștea foarte bine viața de noapte.

— Presupun că unele plăți se făceau din mînă, fără chitanță, măcar pentru ocolirea fiscului.

— Vă înșelați, domnule Maigret, dacă îmi dați voie să vă contrazic. Știu ce idee își fac toți despre meseria asta, și pare ușor. Numai că asta îl deosebea pe domnul Boulay de ceilalți: ținea, am spus deja, ca totul să se facă foarte corect.

— Vă ocupați de declarațiile lui de venituri?

— Da și nu. Țineam contabilitatea la zi și i-o înmînam, cînd venea momentul, avocatului.

— Să presupunem că, la un moment dat, Boulay ar fi avut nevoie de o sumă destul de mare, de o jumătate de milion de franci vechi.

— E foarte simplu. I-ar fi luat din casa de bani a unuia dintre cabarete și ar fi lăsat o notă în loc.

— S-a mai întîmplat?

— Nu sume atît de mari. O sută de mii, două sute de mii de franci…

— Așadar, nu avea nici un motiv să scoată bani din bancă?

De data asta, domnul Raison se gîndi un moment, mirat de întrebare.

— O clipă! Dimineață sînt aici și, în seif, există întotdeauna o sumă mare. Abia spre amiază mă duc să depun la bancă încasările din ajun. De altfel, dimineața nu l-am văzut, ca să zic așa, niciodată la birou, dat fiindcă dormea. Seara, după cum v-am spus, putea să ia din casa de bani de la *Lotus*, de la *Train-Bleu* sau de la *Saint-Trop'*. După-amiaza, lucrurile stăteau cu totul altfel. Dacă ar fi avut nevoie de o jumătate de milion în mijlocul după-amiezii, cu siguranță că s-ar fi dus la bancă.

— A făcut-o pe 22 mai. Data asta nu vă spune nimic?

— Absolut nimic.

— Nu apare deloc un vărsămînt făcut la această dată sau a doua zi?

Reveniseră în biroul domnului Raison, care consulta acum un registru legat în pînză neagră.

— Nimic! constată el.

— Sînteți sigur că patronul nu avea o legătură amoroasă?

— Pentru mine, ipoteza asta e cît se poate de neverosimilă.

— Nimeni nu-l șantaja? Ați putea verifica în extrasele de cont de la bancă dacă Boulay a încasat și alte cecuri în același fel?

Contabilul luă un dosar dintr-un fișet, îi urmări coloanele cu creionul.

— Nimic în aprilie, nici în martie, nici în februarie... Tot nimic în ianuarie...

— De ajuns.

Așadar, o singură dată în cursul ultimelor luni Emile Boulay retrăsese personal bani de la bancă. Comisarul era preocupat în continuare de acel cec. Simțea că ceva îi scăpa, ceva important probabil, și se învîrtea în loc. Reveni la o întrebare pe care o mai pusese.

— Sînteți sigur că patronul nu făcea plăți din mînă?

— Nu văd ce-ar fi putut să plătească în felul ăsta. Știu că e greu de crezut, dar îl puteți întreba pe maestrul Gaillard. În domeniul ăsta, domnul Emile era aproape maniac. Susținea că tocmai atunci cînd faci o meserie mai la limita legii trebuie să fii cît mai corect. Nu uitați că stîrnim tot timpul suspiciuni, că avem tot timpul poliția în cîrcă, nu numai pe cei de la Mondenă, ci și pe cei de la Fraude. Apropo! Mi-am amintit o întîmplare legată de cei de la Fraude. Acum doi ani, la *Saint-Trop'*, un inspector a descoperit whisky contrafăcut în sticle originale. Nu e nevoie să vă spun că asta se practică în multe locuri. Bineînțeles, cei de la accize au deschis urmărirea judiciară.

Domnul Emile a jurat că nu știa nimic. Avocatul lui s-a ocupat de toată povestea. Au dovedit că barmanul făcea substituirea, cîștigînd numai el. Totuși, patronul a fost nevoit să accepte un aranjament ca să nu se ajungă la judecată, dar, după cum bănuiți, barmanul a fost dat afară. Altă dată l-am văzut și mai furios. Observase, în rîndul clientelei de la *Train-Bleu*, niște personaje suspecte. Cînd îți cunoști clienții, îi remarci imediat pe cei care nu se află acolo din aceleași motive precum ceilalți. Înțelegeți? De data asta, n-a fost nevoie să intervină poliția. Domnul Emile a descoperit înaintea ei că un instrumentist recent angajat făcea un mic trafic cu droguri.

— Și l-a dat afară?

— Chiar în seara aia.

— E mult de-atunci?

— S-a întîmplat înaintea poveștii cu barmanul, acum aproape trei ani.

— Ce s-a întîmplat cu instrumentistul?

— A părăsit Franța după cîteva săptămîni și lucrează în Italia.

Nimic din toate acestea nu explica acei cinci sute de mii de franci, cu atît mai puțin asasinarea lui Boulay, al cărui cadavru fusese ținut două zile și trei nopți, Dumnezeu știe unde, înainte să fie lăsat pe o stradă pustie, lîngă zidul cimitirului Père-Lachaise.

— Birourile astea comunică cu cabaretul?

— Pe-aici…

Contabilul deschise o ușă despre care Maigret crezuse că era a unui dulap. Aprinse lumina, pentru că era beznă, și apăru o scară abruptă în spirală.

— Vreți să coborîți?

De ce nu? Îl urmă pe domnul Raison pe scara ce ducea într-o încăpere unde, pe pereți, erau atîrnate haine de damă, unele acoperite cu paiete sau perle false. O măsuță de toaletă cu oglindă, vopsită în gri, era plină de borcănele cu cremă, farduri și creioane. În aer stăruia un miros fad destul de grețos.

Acolo își schimbau artistele hainele de oraș cu costumele profesionale înainte să iasă în lumina reflectoarelor, iar bărbații plăteau șampania cu de cinci-șase ori prețul ei ca să le admire.

Dar artistele erau obligate să treacă, așa cum făceau acum Maigret și domnul Raison, printr-un fel de bucătărie care despărțea loja de sala cabaretului.

Două-trei raze de soare se strecurau prin obloane. Pereții erau violet-deschis și podeaua era acoperită de serpentine și confeti. Mirosul de șampanie și de tutun stăruia în aer, iar într-un colț zăcea un pahar spart, lîngă instrumentele orchestrei, acoperite cu huse.

— Femeile care fac curat vin abia după-amiază. Aceleași care, dimineața, se ocupă de curățenie la *Train-Bleu*. La ora cinci, se duc în strada Notre-Dame-de-Lorette, astfel încît, de la nouă, totul e pregătit să primească clienții.

Era la fel de deprimant ca, de exemplu, o plajă iarna, cu vilele și cazinourile închise. Maigret se uita în jur, ca și cum decorul avea să-i dea o idee, un punct de plecare.

— Pot să ies direct?

— Cheia de la grilaj e sus, dar, dacă vreți neapărat…

— Nu vă deranjați.

Urcă din nou scara, ca s-o coboare, puțin mai tîrziu, pe aceea care ducea în curte, după ce strînsese mîna jilavă a domnului Raison.

Odată ieșit de acolo, îi făcu plăcere să se ciocnească cu un copil care alerga pe trotuar și să tragă pe nas, în trecere, aroma plăcută a unei tarabe cu legume.

Cunoștea foarte bine barul lui Jo, căruia i se spunea Jo Luptătorul. Îl știa de cel puțin douăzeci de ani, poate chiar mai mult, iar barul avusese mulți proprietari. Oare pentru că avea o poziție strategică, la doi pași de Pigalle, de Piața Blanche și de trotuarele bătute neîncetat, noaptea, de o mulțime de femei?

De zece ori închis de poliție, barul redevenise totuși mereu un loc unde se adunau potențialii infractori. Înaintea lui Mazotti, mai fuseseră lichidați cîțiva acolo.

Totuși, locul era liniștit, cel puțin la acea oră. Interiorul semăna cu cel tradițional al bistrourilor din Paris, cu tejgheaua metalică, oglinzi pe pereți, banchete și, într-un colț, patru jucători de belotă, în timp ce doi zugravi în salopetă, cu fața murdară de var, beau vin la bar.

Lucas se afla deja acolo și patronul, un colos cu mînecile suflecate, spuse, cînd îl văzu pe comisar intrînd:

— Vă vine șeful! Cu ce vă servesc, domnule Maigret?

Omul își păstra aerul zeflemitor în cursul celor mai grele interogatorii, și trecuse prin destule în lunga sa carieră, deși nu suferise nici o condamnare.

— Un pahar de vin alb.

Expresia de pe fața lui Lucas îi spunea că inspectorul nu descoperise nimic important. Maigret nu era dezamăgit. Se afla încă în perioada în care, cum obișnuia să spună, intra în atmosfera cazului.

Cei patru jucători de cărți îi aruncau din cînd în cînd priviri în care se citea mai multă ironie decît teamă. Un strop de ironie stăruia și în vocea lui Jo cînd îl întrebă:

— L-ați găsit?

— Pe cine?

— Haideți, domnule comisar! Nu uitați că vă aflați în Montmartre, unde veștile se răspîndesc ca vîntul. Dacă Emile a dispărut de trei zile și sînteți văzut dînd tîrcoale prin cartier…

— Ce știi despre Emile?

— Eu?

Jo Luptătorul făcea cu ușurință pe clovnul.

— Ce-aș putea să știu? Un domn ca el, un comerciant cinstit, frecventează barul meu?

Vorbele lui provocară zîmbete în colțul jucătorilor de cărți, dar comisarul trase din pipă și bău din pahar fără să se tulbure. Spuse cît se poate de serios:

— A fost găsit.

— În Sena?

— Tocmai că nu. Aș putea să spun că a fost găsit aproape la cimitir.

— A vrut să economisească banii de înmormîntare? Nu m-ar mira din partea lui. Lăsînd gluma la o parte, Emile e mort?

— De trei zile.

De data asta, Jo încruntă din sprîncene, cum făcuse și Maigret dimineață.

— Vreți să spuneți că a murit acum trei zile și că a fost descoperit abia în dimineața asta?

— Întins pe trotuar, în strada Rondeaux.

— Unde vine asta?

— Ți-am spus. E o fundătură de lîngă Père-Lachaise.

Jucătorii de cărți trăgeau cu urechea și îți dădeai seama că erau la fel de surprinși ca patronul barului.

— Doar nu zăcea acolo de trei zile?

— A fost adus noaptea trecută.

— În cazul ăsta, dacă vreți să știți părerea mea, o să vă spun că ceva nu se potrivește. Afară e destul de cald, nu? Și nu e deloc plăcut să ții în casă un cadavru pe vremea asta. Ca să nu mai spun că e un cartier cam ciudat pentru un astfel de colet! Doar dacă nu cumva e vorba de vreun sonat…

— Auzi, Jo, poți să vorbești un minut serios?

— Serios ca un papă, domnule Maigret!

— Mazotti a fost împușcat în momentul în care ieșea din barul tău…

— Asta e bafta mea! Am ajuns să mă întreb dacă n-o fac cumva intenționat ca să mi se ridice autorizația.

— După cum știi, nu ne-am legat de tine.

— Numai că am petrecut trei dimineți în biroul inspectorului dumneavoastră, replică Jo, arătînd spre Lucas.

— Nu te întreb dacă știi cine e făptașul.

— N-am văzut nimic. Coborîsem în beci să aduc niște sticle de vin.

— N-are importanță dacă e sau nu adevărat. După părerea ta, Emile Boulay ar fi putut să facă asta?

Jo deveni serios și, ca să se poată gîndi în voie, își turnă un pahar de vin și le umplu cu aceeași ocazie pe cele ale polițiștilor. Aruncă și o privire spre masa jucătorilor de cărți, ca și cum ar fi vrut să le ceară sfatul sau să-i facă să înțeleagă în ce situație se afla.

— De ce mă întrebați pe mine?

— Pentru că ești unul dintre oamenii cei mai bine informați despre ce se întîmplă în Montmartre.

— Așa umblă vorba…

Dar se simțea flatat.

— Emile era un amator, murmură el în cele din urmă, cu regret parcă.

— Nu-l simpatizai?

— Asta e altă poveste. Personal, n-aveam nimic cu el.

— Dar ceilalți?

— Care ceilalți?

— Concurenții lui. Mi s-a spus că intenționa să cumpere și alte cabarete.

— Și?

Maigret reveni la întrebare:

— Ar fi fost în stare Boulay să-l lichideze pe Mazotti?

— V-am răspuns că era un amator. Cazul Mazotti nu e treabă de amatori, știți la fel de bine ca mine. Și nici docherii lui n-ar fi lucrat în felul ăsta.

— A doua întrebare.

— Cîte sînt?

— Poate e ultima.

Zugravii ascultau, făcîndu-și cu ochiul.

— Întrebați! O să văd dacă pot să răspund.

— Ai recunoscut că succesul lui Emile nu era pe placul tuturor.

— Succesul cuiva nu le face niciodată plăcere celorlalți.

— Numai că e vorba de un mediu în care se joacă prudent și locurile sînt scumpe.

— Just! Mai departe?

— Crezi că Emile a fost omorît de un coleg?

— Și la întrebarea asta v-am răspuns.

— Cum?

— Nu v-am spus că nu e plăcut să ții un mort în casă timp de două-trei zile, mai ales pe vremea asta? Să spunem că oamenii

despre care vorbiți sînt niște sensibili. Sau că sînt destul de supravegheați ca să nu riște. Cum a fost omorît?

Toată povestea urma să apară oricum în ziarele de după-amiază.

— Sugrumat.

— Atunci, răspunsul e și mai categoric, și știți de ce. La Mazotti a fost o lucrătură curată. Dacă ăștia de-aici ar fi vrut să-l suprime pe Emile, ar fi făcut-o în același fel. I-ați găsit pe cei care i-au făcut felul lui Mazotti? Nu! Și, cu toți informatorii pe care îi aveți, nu-i veți prinde. În timp ce povestea pe care mi-o spuneți, cu omul sugrumat ținut în casă trei zile și lăsat pe trotuarul de lîngă un cimitir, pute, vă spun eu! Ăsta e răspunsul la ultima întrebare!

— Mulțumesc!

— N-aveți pentru ce. Încă unul?

Întinse sticla deasupra paharului.

— Nu în dimineața asta.

— Să nu-mi spuneți că aveți de gînd să veniți iar! N-am nimic cu dumneavoastră personal, dar, în meseria noastră, preferăm să nu dăm ochii prea des cu poliția.

— Cît face?

— Al doilea rînd e din partea casei. În ziua în care m-a interogat trei ore, inspectorul dumneavoastră m-a servit cu un pahar de bere și un sandviș.

Afară, Maigret și Lucas păstrară mult timp tăcerea. La un moment dat, Maigret ridică brațul să oprească un taxi, însă inspectorul îi aminti că veniseră cu mașina Poliției Judiciare. Se întoarseră unde o lăsaseră și, odată urcați în mașină, Maigret mormăi:

— Du-mă acasă…

Nu avea nici un motiv serios să ia masa în oraș. La drept vorbind, încă nu știa în ce direcție să-și îndrepte ancheta. Jo Luptătorul nu făcuse decît să-i confirme ceea ce el gîndea încă de dimineață, și știa bine că Jo nu mințea.

Era adevărat că Emile Boulay era un amator care, în mod paradoxal, se instalase temeinic în cartierul Montmartre.

Și, lucru ciudat, se părea că fusese ucis de alt amator.

— Și tu? îl întrebă pe Lucas.

Inspectorul înțelese sensul întrebării.

— Cele trei femei sînt bine cunoscute de comercianții din cartier. Li se spune „italiencele”. Bătrîna e luată puțin peste picior pentru felul în care vorbește stricat franțuzește. Ada e mai puțin cunoscută, pentru că vine rar pe la comercianți și era văzută trecînd alături de cumnatul ei. Oamenii cu care am stat de vorbă nu știu încă despre Emile... Pare a fi o familie de mîncăi. Dacă e să-i dai crezare măcelarului, e uimitor cît pot să mănînce, și cer bucățile cele mai bune. După-amiază, Marina se duce să se plimbe în parcul Anvers, împingînd căruciorul bebelușului cu o mînă și ținîndu-l pe băiat cu cealaltă.

— N-au bonă?

— Doar o femeie care vine să facă curățenie de trei ori pe săptămînă.

— Îi știi numele și adresa?

Lucas roși.

— Le voi ști în după-masa asta.

— Ce mai zic oamenii?

— Nevasta negustorului de pește mi-a spus: „E un mare șmecher”. Se referea la Emile, bineînțeles. „S-a însurat cu sora cea mare cînd ea avea nouăsprezece ani. Cînd a văzut că începe să se îngrașe, a adus-o pe sora ei mai mică. Pot să pun prinsoare

că va găsi altă soră sau o verișoară în Italia cînd Ada se va îngrășa și ea.”

Maigret se gîndise și el la asta. Nu era prima dată cînd vedea un soț amorezat de cumnata lui.

— Încearcă să afli mai multe despre Ada. Îndeosebi dacă are un prieten sau un iubit.

— Aveți impresia asta, șefule?

— Nu. Dar nu putem neglija nimic. Aș vrea să știu mai multe și despre Antonio. Ce-ar fi să faci o plimbare după-amiază pe strada Ponthieu?

— Am înțeles.

Lucas opri mașina în fața imobilului unde locuia comisarul și, ridicînd capul, acesta își zări soția cu coatele sprijinite de pervazul ferestrei. Doamna Maigret îi făcu un semn discret cu mîna. El îi răspunse și porni în sus pe scară.

IV

Cînd sună telefonul, Maigret avea gura plină și îi făcu semn soției să răspundă.

— Alo!... Cine îl caută?... Da, e la masă... Îl chem...

Maigret se uită la ea posac, încruntat.

— E Lecoin.

Se ridică mestecînd și luă cu el șervetul ca să se șteargă la gură. Exact de cinci minute, se gîndea la colegul său Lecoin, șeful Brigăzii Mondene, pe care intenționa să-l viziteze în cursul după-amiezii. Contactele lui Maigret cu lumea interlopă din Montmartre și îndeosebi din Pigalle erau cam vechi, pe cînd ale lui Lecoin erau la zi.

— Alo!... Da, te ascult... Nici vorbă... Nu face nimic... Voiam să trec puțin mai tîrziu pe la tine.

Șeful Brigăzii Mondene, care era cu vreo zece ani mai tînăr decît Maigret, locuia pe bulevardul Voltaire, nu departe de bulevardul Richard-Lenoir, într-un apartament întotdeauna plin de vacarm, pentru că avea șase sau șapte copii.

— Am aici pe cineva pe care îl cunoști cu siguranță, îi spuse el. E de mult timp unul dintre informatorii mei. Preferă să nu se arate pe la Poliția Judiciară și, cînd are ceva să-mi spună, vine la mine acasă. Întîmplător, informația lui te interesează azi mai mult pe tine. Bineînțeles, nu știu cîte parale face. În privința

individului, în afara înfloriturilor pe care le adaugă cu dragă inimă, pentru că e un artist în felul lui, îți spun că putem avea încredere în el.

— Cine e?

— Louis Boubée, zis Mickey, furnizor de clienți la un cabaret din…

— Trimite-l imediat la mine.

— Nu te deranjează să vină la tine acasă?

Maigret sfîrși repede masa și, cînd răsună soneria de la ușă, doamna Maigret tocmai îi adusese cafeaua, pe care el o luă în salon.

Nu-l mai văzuse de ani de zile pe acest Mickey, dar îl recunoscu imediat. Nici n-ar fi putut să se întîmple altfel, deoarece Boubée era o ființă destul de neobișnuită. Ce vîrstă putea să aibă acum? Comisarul încercă să calculeze. Individul era deja comisionar în Montmartre cînd Maigret era un inspector destul de tînăr.

Boubée nu crescuse nici cu un centimetru. Avea aceeași talie de copil de doisprezece-treisprezece ani și cel mai extraordinar era că își păstrase și înfățișarea. Un puștan slab, cu urechi mari clăpăuge, nas lung și ascuțit și o gură zeflemitoare, pe care ai fi crezut-o din cauciuc.

Trebuia să te uiți mai atent ca să descoperi că avea fața plină de riduri fine.

— E mult de cînd nu ne-am văzut! exclamă el, privind în jur, cu șapca în mîini. Vă amintiți de *Tripoli* și de grăsana Tétoune?

Cei doi bărbați trebuie să fi avut cam aceeași vîrstă, cu o diferență de doi-trei ani.

— Ce timpuri frumoase, nu-i așa?

Făcea aluzie la o braserie care exista pe vremuri pe strada Duperré, la o zvîrlitură de băț de *Lotus*, celebră înainte de război, ca și patroana ei.

Tétoune era o marsilieză corpolentă, despre care se spunea că prepara cele mai bune bucate meridionale din Paris și care avea obiceiul să-și primească clienții pupîndu-i pe obraji și tutuindu-i.

Tradiția cerea, cînd veneai, s-o vizitezi în bucătărie, iar clientela pe care o întîlneai în localul ei era cît se poate de neașteptată.

— Vă amintiți de Gros-Louis, care era proprietarul a trei case de toleranță de pe strada Provence? Și de Eugène Chiorul? Și de frumosul Fernand, care a ajuns actor de cinema?

Maigret știa că degeaba i-ar fi cerut lui Mickey să se rezume la ce voia să-i spună. Era un fel de cochetărie din partea lui: dorea să furnizeze informații poliției, dar în felul lui, fără să pară că o făcea.

Cei despre care vorbea erau marii patroni din lumea interlopă de atunci, proprietarii unor case de toleranță, care existau încă, și toți veneau la Tétoune. Stăteau la masă cu avocații lor, majoritatea maeștri ai baroului, și, fiind la modă, întîlneai acolo și actrițe și chiar miniștri.

— Pe-atunci, țineam pariurile la meciurile de box…

O altă particularitate a lui Mickey era lipsa genelor și sprîncenelor, ceea ce îl făcea să aibă o privire ciudată.

— De cînd sînteți marele șef al Brigăzii Criminale, nu prea vă mai vede lumea în Montmartre. Domnul Lecoin însă mai vine din cînd în cînd. Mi se întîmplă, ca pe vremuri cu dumneavoastră, să-i fac în treacăt cîte un mic serviciu. Auzi atîtea lucruri!

Dar nu spunea niciodată că avea mare nevoie ca poliția să închidă ochii asupra unora dintre activitățile lui. Clienții de la *Lotus*, care îi dădeau bacșiș cînd ieșeau, nu bănuiau că Mickey lucra și pe cont propriu.

I se întîmpla să șoptească la urechea unora dintre ei: „Tablouri vii, domnule?”.

Putea s-o spună în vreo zece limbi, făcînd cu ochiul explicativ. Apoi strecura în mîna bărbatului adresa unui apartament din apropiere.

De altfel, nu era foarte urît acolo. Ceea ce vedeai în acel loc, în mare taină, era aproape același spectacol pe care îl oferea oricare cabaret din Pigalle, dar mai prăfuit și mai sordid. Cu diferența că femeile nu mai aveau douăzeci de ani, ci deseori dublu sau chiar mai mult.

— Inspectorul dumneavoastră, cel mic și gras…

— Lucas…

— Da. M-a convocat acum vreo trei săptămîni, după moartea lui Mazotti, dar nu știam mare lucru.

Ajungea și la subiect, dar fără grabă, în felul lui.

— I-am spus că patronul meu cu siguranță nu avea nici un amestec și nu m-am înșelat. Acum, am o informație. Pentru că ați fost întotdeauna înțelegător cu mine, v-o dau așa cum e. Nu vorbesc cu poliția, aș vrea să mă înțelegeți bine. Ci cu un om pe care îl cunosc de mult timp. Flecărim… Ne amintim, din întîmplare, de Mazotti, care, între noi fie spus, nu era la înălțime. Atunci, eu vă zic exact ce mi s-a spus. Nu e nevoie să căutați făptașul în Pigalle… De Paști… Cînd a căzut Paștele anul acesta?

— La sfîrșitul lui martie.

— Bun! Așadar, de Paști, Mazotti, care era un mic derbedeu de doi bani, dar voia să se creadă că era un bărbat adevărat, a venit la Toulon. Acolo, a întîlnit-o pe frumoasa Yolande. O cunoașteți? E soția lui Mattei. Iar Mattei este șeful Deghizaților din Marsilia, care au reușit vreo douăzeci de spargeri pînă cînd au fost prinși. Mă urmăriți? Mattei e la răcoare. Mazotti, care credea că totul îi era permis, s-a întors la Paris cu Yolande. Acum, nu e nevoie să vă spun mai mult. Mai sînt oameni de-ai lui Mattei la Marsilia, iar doi-trei dintre ei au venit la Paris să rezolve treaba.

Era plauzibil. Asta explica felul în care se derulaseră evenimentele din strada Douai. O treabă de profesioniști, fără fisură.

— Mi-am zis că asta o să vă intereseze și, necunoscîndu-vă adresa, m-am dus la colegul dumneavoastră.

Mickey nu se pregătea să plece, ceea ce însemna că nu-și golise sacul sau că aștepta întrebări. Într-adevăr, Maigret îl întrebă, cu un aer nevinovat:

— Ai aflat știrea?

— Care știre? întrebă celălalt, cu aceeași candoare.

Apoi, imediat, cu un zîmbet malițios:

— Vă referiți la domnul Emile? Mi s-a spus că a fost găsit.

— Ai fost pe la Jo?

— Nu prea sînt prieten cu Jo, dar vestea s-a răspîndit.

— Ce-a pățit Emile Boulay mă interesează mai mult decît ce-a pățit Mazotti.

— Atunci, în privința asta, domnule comisar, trebuie să vă spun că nu știu nimic. Și e adevărul adevărat.

— Ce crezi despre el?

— Ce i-am spus domnului Lucas. Ce crede toată lumea.

— Adică?

— Își făcea meseria cum credea de cuviință, dar era corect.

— Îți amintești de seara de marți?

— Am o memorie destul de bună.

Zîmbea tot timpul, ca și cum fiecare dintre cuvintele lui merita să fie subliniat, și avea mania să facă mereu cu ochiul.

— Nu s-a întîmplat nimic deosebit?

— Depinde de ce numiți deosebit. Domnul Emile a venit pe la ora nouă cu domnișoara Ada să vadă cum erau puse mesele, ca în fiecare seară. Știți asta. Apoi, s-a dus să arunce o privire la *Train-Bleu* și a trecut pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

— La ce oră l-ai revăzut?

— O clipă! Orchestra începuse să cînte. Trebuie așadar să fi fost trecut de zece. Degeaba faci zgomot ca să atragi clienții, că nu prea vin decît după ce se termină spectacolele la cinema și la teatru.

— Secretara a stat cu el?

— Nu. S-a îndreptat spre apartament.

— Ai văzut-o intrînd în casă?

— Cred că am urmărit-o cu privirea, pentru că e o fată frumoasă și îi fac întotdeauna nițeluș curte, dar n-aș putea să jur.

— Și Boulay?

— A intrat la *Lotus* să telefoneze.

— De unde știi că a telefonat?

— Mi-a spus Germaine, fata de la garderobă. Telefonul e lîngă garderobă. Cabina are o ușă cu geam. A format un număr care n-a răspuns și, cînd a ieșit, părea nedumerit.

— De ce a frapat-o asta pe fata de la garderobă?

— Pentru că, de obicei, cînd i se întîmpla să telefoneze seara, suna la unul dintre cabarete sau la cumnatul lui și i se răspundea întotdeauna. Mai mult, după un sfert de oră, a telefonat din nou.

— Același rezultat?

— Da. Suna probabil la cineva care nu era acasă, și asta părea să-l agaseze. Între apeluri, se plimba prin sală. I-a făcut observații unei dansatoare, care avea rochia decolorată, și l-a repezit pe barman. După a treia sau a patra încercare, a venit să ia aer pe trotuar.

— A vorbit cu tine?

— Să știți că nu era vorbăreț. Se proțăpea în fața ușii, se uita la cer, la mișcarea mașinilor și putea să spună dacă vom avea sau nu cabaretul plin de mușterii.

— A reușit pînă la urmă să vorbească la telefon?

— Pe la unsprezece…

— Și a plecat?

— Nu imediat. S-a întors pe trotuar. Era unul dintre obiceiurile lui. L-am văzut de două-trei ori scoțînd ceasul din buzunar. În sfîrșit, după vreo douăzeci de minute, a luat-o în jos pe strada Pigalle.

— Cu alte cuvinte, avea o întîlnire.

— Văd că avem aceeași idee.

— Se pare că nu urca niciodată în taxi.

— Într-adevăr. De la accident, nu mai suferea automobilele. Prefera metroul.

— Ești sigur că a luat-o în jos pe strada Pigalle? Nu în sus?

— Sigur!

— Dacă ar fi luat metroul, ar fi trebuit să urce strada.

— Așa făcea cînd se ducea să arunce o privire pe strada Berri.

— Astfel că, după toate probabilitățile, avea o întîlnire în cartier.

— La început, mi-am zis că se ducea la *Saint-Trop'*, pe strada Notre-Dame-de-Lorette, dar nimeni de-acolo nu l-a văzut.

— Crezi că avea o amantă?

— Sigur nu.

Și, făcînd din nou cu ochiul, puștanul zbîrcit adăugă:

— Știți, am o oarecare experiență. Sînt cam de meserie, nu?

— Unde locuiește domnul Raison?

Întrebarea îl surprinse pe Mickey.

— Contabilul? De cel puțin treizeci de ani locuiește în același imobil, pe bulevardul Rochechouart.

— Singur?

— Bineînțeles! Nici el, credeți-mă, n-are amantă. Nu fiindcă nu suferă femeile, dar, la el, voința nu bate cu putința și se mulțumește să smotocească fetele care vin să-i ceară un avans la el în birou.

— Știi ce face seara?

— Joacă biliard, totdeauna în aceeași cafenea, lîngă parcul Anvers. Nu prea mai sînt multe biliarde în cartier. E aproape de neînvins.

Încă o perspectivă care părea să se închidă. Maigret continua totuși să pună întrebări, vrînd să știe tot ce se putea ști:

— De unde a apărut acest domn Raison?

— De la o bancă. Era casier, de nu știu cîți ani, la sucursala unde patronul își avea contul, pe Rue Blanche. Presupun că i-a dat informații. Domnul Emile avea nevoie de un om sigur

pentru contabilitate, fiindcă, în meseria asta, se pot face ușor mici furtișaguri. Nu știu cu cît îl plătea, dar probabil că îi dădea destul de mult, de vreme ce domnul Raison a plecat de la bancă.

Maigret revenea mereu la seara de marți. Devenea o obsesie. Ajunsese să-l vadă în fața ochilor pe sfrijitul Emile stînd sub firma luminoasă de la *Lotus*, uitîndu-se uneori la ceas, apoi îndreptîndu-se în sfîrșit cu pas hotărît spre capătul de jos al străzii Pigalle.

Nu se ducea departe, altfel ar fi luat metroul, pînă la care avea de făcut numai o sută de metri. Dacă ar fi avut nevoie de un taxi, deși nu suferea mașinile, ar fi luat unul dintre cele care treceau tot timpul prin fața cabaretului.

În mintea lui Maigret se forma un fel de plan, cel al unui mic colț din Paris, spre care îl ducea totul. Cele trei cabarete ale fostului ospătar-șef erau apropiate unul de altul, excepție făcînd numai *Paris-Strip*, condus de Antonio.

Boulay și cele trei italience ale lui locuiau pe strada Victor-Massé. Barul lui Jo Luptătorul, în fața căruia fusese împușcat Mazotti, aproape că se vedea de la *Lotus*.

Banca unde își avea contul Emile nu era nici ea mult mai departe, iar contabilul locuia în cartier.

Era ca un fel de sat, din care Emile Boulay ieșea rar, parcă cu regret.

— N-ai nici o idee despre persoana cu care putea să aibă întîlnire?

— Jur...

După un moment de tăcere, Mickey recunoscu:

— Am vrut și eu să aflu, din pură curiozitate. Îmi place să înțeleg bine lucrurile. În meseria mea, e obligatoriu să înțelegi, nu-i așa?

Maigret se ridică, oftînd. Nu vedea ce-ar fi putut să-l mai întrebe. Mickey îi adusese la cunoștință unele detalii pe care nu le știa și de care ar fi putut să nu aibă habar mult timp, dar aceste detalii tot nu explicau moartea lui Boulay, cu atît mai puțin faptul, aproape incredibil, că cineva îi păstrase cadavrul trei nopți și două zile încheiate înainte să-l ducă pe trotuarul de lîngă Père-Lachaise.

— Mulțumesc, Boubée.

Iar mărunțelul, cînd să iasă pe ușă:

— Tot nu vă interesează boxul?

— De ce?

— Pentru că mîine e un meci despre care am un pont. Dacă ați vrea…

— Nu, mulțumesc.

Nu-i dădu bani. Nu pentru bani își vindea Mickey informațiile, ci în schimbul unei anumite indulgențe.

— Dacă aflu ceva, vă sun.

Trei sferturi de oră mai tîrziu, în biroul lui de la Poliția Judiciară, Maigret se juca cu creionul pe o foaie de hîrtie. Suna la biroul inspectorului și ceru să-i fie trimis Lapointe.

Tînărul inspector nu avu nevoie să se uite de două ori la șeful lui ca să știe unde era. Nicăieri! Avea aerul lui greoi, îndîrjit, din cele mai urîte momente ale unei anchete, cînd nu știi pe ce drum să apuci și încerci, fără convingere, în toate direcțiile.

— Te duci pe bulevardul Rochechouart să iei informații despre un anume domn Raison. E contabilul cabaretului *Lotus* și al celorlalte localuri de noapte ale lui Emile Boulay. Se pare că joacă biliard în fiecare seară într-o cafenea din parcul Anvers, nu știu care, dar ai s-o găsești. Încearcă să afli cît mai multe

despre el, ce obiceiuri are... Aș vrea să știu mai ales dacă era în cafenea marți seara, la ce oră a plecat de acolo, la ce oră s-a întors acasă.

— Am zburat, șefule!

În acest timp, Lucas se ocupa de Ada și de Antonio. Ca să-și domolească nerăbdarea, Maigret se cufundă în dosarele lui administrative. Pe la patru și jumătate, se sătură de ele și, îmbrăcîndu-și haina, se duse să bea o bere, singur, la braseria *Dauphine*. Puțin lipsi să nu mai ceară una, nu pentru că îi era sete, ci ca să-l sfideze pe prietenul său Pardon, care îi recomandase să se abțină de la băutură.

Îi era groază că nu putea să înțeleagă. Cazul devenea o problemă personală. Revenea mereu la aceleași imagini: Emile Boulay în costum albastru, în față la *Lotus*, intrînd în cabaret, telefonînd, mirat că nu-i răspundea nimeni, plimbîndu-se prin sală agasat, telefonînd iar, apoi încă o dată, sub privirile indiferente ale domnișoarei de la garderobă.

Ada se dusese acasă. Antonio se ocupa de primii clienți la *Paris-Strip*, pe strada Berri. În cele patru cabarete, barmanii își aranjau paharele, sticlele, instrumentiștii își acordau instrumentele, fetele își îmbrăcau costumele în loji sordide înainte să-și ia locul în fața măsuțelor.

Boulay vorbea, în sfîrșit, cu persoana de la celălalt capăt al firului, dar nu pleca imediat. Prin urmare, întîlnirea nu urma să aibă loc numaidecît. I se fixase o anumită oră.

Aștepta din nou în fața intrării, scotea de cîteva ori ceasul din buzunar și, brusc, se îndrepta spre capătul de jos al străzii Pigalle.

Luase masa de seară la ora opt. După spusele medicului legist, murise patru-cinci ore mai tîrziu, adică între

douăsprezece noaptea și unu dimineața.

În momentul în care pleca de la *Lotus*, era unsprezece și jumătate.

Mai avea de trăit între o jumătate de oră și o oră și jumătate.

Or, Emile nu avea niciun amestec în moartea lui Mazotti. Cei care mai rămăseseră din banda corsicanului știau asta și nu aveau nici un motiv să-l lichideze.

În sfîrșit, nimeni din lumea interlopă nu ar fi procedat așa cum făcuse asasinul lui Emile, sugrumîndu-l, păstrînd cadavrul două zile și riscînd apoi să-l ducă pe strada Rondeaux.

Ada nu avea cunoștință despre vreo întîlnire a patronului ei. Nici domnul Raison. Antonio pretindea că nu știa nici el nimic. Însuși Mickey, care avea motive întemeiate să se informeze despre tot ce se întîmpla, ezita în privința asta.

Maigret se plimba prin birou morocănos, strîngînd coada pipei între dinți, în momentul în care Lucas bătu la ușă. Inspectorul nu avea deloc aerul triumfător al cuiva care a făcut o descoperire.

Maigret se mărgini să-l privească în tăcere.

— N-am aflat mare lucru în plus față de ce știam dimineață. Doar că Antonio nu și-a părăsit cabaretul marți seara și în nici un moment în cursul nopții.

Bineînțeles! Ar fi fost prea ușor.

— I-am văzut soția, o italiancă însărcinată. Stau într-un apartament cochet de pe strada Ponthieu.

Maigret privea în gol și Lucas se simțea stînjenit.

— Nu e vina mea. Toată lumea îi simpatizează. Am vorbit cu portăreasa, cu furnizorii, cu vecinii cabaretului. Apoi m-am întors pe strada Victor-Massé. I-am cerut contabilului, pe care l-am găsit în birou, adresa cîtorva artiste care lucrează la *Lotus* și

își fac numărul și în celelalte localuri. Două dintre ele dormeau încă, în același hotel…

Avea impresia că vorbea singur și, uneori, Maigret îi întorcea spatele și se uita cum curgea Sena.

— Alta, care locuiește pe strada Lepic, are un bebeluș și…

Exasperarea comisarului îl tulbură pe Lucas.

— Pot să vă spun ce știu… Sînt mai mult sau mai puțin geloase pe Ada, bineînțeles. Au impresia că, mai devreme sau mai tîrziu, ar fi devenit amanta patronului, dar că încă nu era. Și se pare că asta n-ar fi mers de la sine, fără Antonio…

— Asta e tot?

Lucas își deschise larg brațele descurajat.

— Ce fac acum?

— Ce vrei.

Maigret se duse acasă devreme, după ce se mai ocupă un moment, bombănind, de acea neplăcută poveste cu reorganizarea serviciilor, care nu s-ar fi făcut totuși în sensul sugerat de el.

Rapoarte peste rapoarte! I se cerea părerea. Era rugat să facă planuri detaliate. Apoi, totul se oprea undeva pe scara ierarhiei administrative și nu se mai auzea nimic despre asta. Sau se luau dispoziții contrare celor propuse de el.

— Ies în oraș în seara asta, își anunță el soția cu o voce ursuză.

Doamna Maigret știa că era mai bine să nu-i pună întrebări. Comisarul se așeză la masă și se uită la televizor, mormăind din cînd în cînd:

— E o tîmpenie!

Apoi se duse în dormitor să-și schimbe cămașa și cravata.

— Nu știu cînd mă întorc. Mă duc în Montmartre, în localurile de noapte.

Ai fi zis că încerca s-o facă geloasă și că se simțea ofensat că o vedea zîmbind.

— Ar trebui să-ți iei umbrela. La radio a anunțat c-o să plouă.

În fond, era atît de prost dispus pentru că avea impresia că se împotmolise numai din vina lui. Era sigur că, într-un anumit moment al zilei, n-ar fi putut spune care, fusese pe punctul de a o lua în direcția bună.

Cineva îi spusese ceva revelator. Dar cine? Întîlnise atîta lume!

Era nouă seara cînd urcă în taxi, nouă și douăzeci cînd sosi în fața cabaretului *Lotus*, unde Mickey îl întîmpină făcîndu-i cu ochiul și îi deschise ușa capitonată cu catifea roșie.

Instrumentiștii în smoching alb încă nu-și ocupaseră locurile și stăteau de vorbă într-un colț. Barmanul ștergea paharele de pe etajeră. O roșcată frumoasă, cu un decolteu adînc, își pilea unghiile într-un colț.

Nimeni nu-l întreba ce căuta acolo, ca și cum toți ar fi știut. Îi aruncau doar priviri curioase.

Chelnerii puneau pe mese frapierele pentru șampanie. Ada, într-un taior negru, ieși din încăperea din fund cu un carnet și un creion în mînă, îl zări pe Maigret și, după o ezitare, se îndreptă spre el.

— Fratele meu m-a sfătuit să deschid cabaretele, îi explică ea cu oarecare stînjeneală. În fond, nimeni dintre noi nu știe exact ce trebuie să facem. Se pare că, în caz de deces, nu e obiceiul să închizi localul…

El se uită la carnet și la creion și o întrebă:

— Ce făceai?

— Ce făcea și cumnatul meu în fiecare seară la ora asta. Verifica împreună cu barmanii și șefii de sală proviziile de șampanie și de whisky. Apoi, organiza deplasările artistelor de la un cabaret la altul. Nu vin niciodată toate. În fiecare seară, trebuie să faci schimbări de ultim moment. Am fost deja la *Train-Bleu*.

— Ce face sora dumitale?

— Suferă mult. Din fericire, Antonio a petrecut cu noi după-amiaza. Au venit și cei de la pompe funebre. Trupul neînsuflețit va fi adus acasă mîine în cursul dimineții. Telefonul a sunat întruna. A trebuit să ne ocupăm și de ferpare.

Își păstra calmul și, în timp ce vorbea, așa cum ar fi făcut și Boulay, supraveghea aranjarea meselor. Ba chiar se întrerupse ca să-i spună unui chelner tînăr:

— Nu, Germain. Încă nu pui gheață în frapiere!

Probabil un angajat nou!

— A lăsat un testament? întrebă Maigret, pentru orice eventualitate.

— Nu știm nimic și asta complică lucrurile pentru noi, fiindcă nu avem idee ce trebuie să facem.

— Avea un notar?

— Nu, după cîte știu. Sigur nu. I-am telefonat avocatului lui, maestrul Jean-Charles Gaillard, dar nu l-am găsit acasă. A plecat dimineață devreme la Poitiers, unde trebuia să pledeze, și urmează să se întoarcă seara tîrziu.

Cine îi mai pomenise de avocat? Maigret încercă să-și amintească și îi reveni în minte imaginea deloc atrăgătoare a domnului Raison în micul său birou de la mezanin. Despre ce

era vorba în acel moment? Maigret întrebase dacă unele plăți se făceau direct, ca să se evite impozitele.

Își amintea șirul discuției. Contabilul spusese că domnul Emile nu era un om care să trișeze și să riște să aibă necazuri, că ținea ca totul să fie în regulă, iar declarațiile de venituri erau întocmite de avocatul lui.

— Crezi că lui i s-ar fi adresat cumnatul dumitale ca să-și facă testamentul?

— Îi cerea sfatul în toate privințele. Nu uitați că, la început, nu se pricepea deloc la afaceri. Cînd a deschis *Train-Bleu*, niște vecini i-au intentat un proces, nu mai știu de ce. Probabil pentru că nu puteau să doarmă din cauza muzicii.

— Unde locuiește?

— Maestrul Gaillard? Pe strada La Bruyère, într-o casă particulară, pe la mijlocul străzii.

Strada La Bruyère! La aproape cinci sute de metri de *Lotus*. Ca să ajungi acolo, era de ajuns să cobori strada Pigalle, să traversezi strada Notre-Dame-de-Lorette și, puțin mai jos, să faci la stînga.

— Cumnatul dumitale se întîlnea des cu el?

— O dată sau de două ori pe lună.

— Seara?

— Nu. În cursul după-amiezii. În general, după ora șase, cînd maestrul Gaillard revenea de la Palatul de Justiție.

— Îl însoțeai?

Ea făcu din cap semn că nu.

Poate era ridicol, dar comisarul își pierduse aerul posac.

— Pot să dau un telefon?

— Preferați să urcați în birou sau telefonați din cabină?

— Din cabină.

Așa cum făcuse și Emile Boulay, cu diferența că Boulay începuse să formeze un număr abia pe la zece seara. Prin geam, o vedea pe Germaine, domnișoara de la garderobă, care punea în ordine niște cartonașe roz într-o cutie veche de trabucuri.

— Alo! Casa maestrului Gaillard?

— Nu, domnule… Aici e farmacia Lecot…

— Vă rog să mă scuzați…

Greșise probabil o cifră. O luă de la început, mai atent, și auzi o sonerie îndepărtată. Trecu un minut, apoi încă unul, dar nimeni nu răspunse.

Formă de trei ori numărul, cu același rezultat. Cînd ieși din cabină, o căută pe Ada cu privirea și o găsi în cele din urmă în lojă, unde două femei se dezbrăcau. Nici una nu-i dădu atenție și nu încercă să-și ascundă sînii goi.

— Maestrul Gaillard nu e căsătorit?

— Nu știu. N-am auzit niciodată de soția lui, dar poate că are una. N-am avut ocazia să merg la el acasă.

Puțin mai tîrziu, Maigret, pe trotuar, îl întrebă pe Mickey:

— Îl cunoști pe Jean-Charles Gaillard?

— Avocatul? Numai după nume. El l-a apărat pe faimosul Lucien, acum trei ani, și a obținut achitarea lui.

— Era și avocatul patronului tău.

— Nu mă surprinde. Se zice că e foarte tare…

— E cumva căsătorit?

— Îmi cer scuze, domnule Maigret, dar nu mă ocup de astfel de oameni și nici cu cea mai mare bunăvoință n-aș putea să vă spun nimic.

Comisarul se întoarse în cabina telefonică. Formă același număr, dar nu-i răspunse nimeni.

Atunci, pentru orice eventualitate, îi telefonă unui membru al baroului pe care îl cunoștea de mult timp, Chavanon, și avu norocul să-l găsească acasă.

— Aici Maigret... Nu, n-am nici un client pentru dumneata la mine în birou! De altfel, nu sînt la Poliția Judiciară. Aș vrea o informație. Îl cunoști pe maestrul Jean-Charles Gaillard?

— Ca toată lumea. Îl întîlnesc la Palatul de Justiție și am avut ocazia să iau o dată masa cu el. Dar e un domn mult prea important față de un „pălmaș" ca mine.

— E căsătorit?

— Cred că da. O clipă... Acum sînt singur. S-a căsătorit la puțin timp după război cu o cîntăreață sau o dansatoare de la *Casino de Paris*. În fine, așa am auzit...

— Ai văzut-o vreodată? Ai fost la el acasă?

— N-am fost invitat.

— Nu sînt cumva divorțați? Locuiesc împreună?

— După cîte știu...

— Presupun că nu știi dacă îl însoțește cînd pledează în provincie?

— Nu prea se obișnuiește așa ceva.

— Îți mulțumesc.

Suna zadarnic la domiciliul maestrului Gaillard, iar domnișoara de la garderobă îl privea din ce în ce mai curioasă.

În sfîrșit, se hotărî să plece de la *Lotus* și, după ce-i făcu un semn discret lui Mickey, coborî fără grabă strada Pigalle. Pe strada La Bruyère, găsi repede casa particulară care, în fond, era doar o casă burgheză, așa cum găsești multe în provincie și cum au mai rămas în unele cartiere din Paris.

Nici o fereastră nu era luminată. O placă de aramă purta numele avocatului. Apăsă pe butonul de deasupra acestei plăci

și în casă se auzi sunetul unei sonerii.

Nici o mișcare. Sună de două ori, de trei ori, dar nimeni nu veni să-i deschidă.

De ce traversă strada să vadă casa în întregime?

În momentul în care ridica încet capul, o perdea se mișcă la o fereastră de la primul etaj, și ar fi putut să jure că, o clipă, zărise acolo fața cuiva.

V

S-ar fi putut crede că Maigret făcea pe patronul de local de noapte și că, în pofida diferenței de înălțime și de greutate, se străduia să-l imite pe Emile Boulay. Fără să se grăbească, se plimba pe cele cîteva străzi care formau universul fostului ospătar-șef al companiei Transat, iar aceste străzi, odată cu trecerea orelor, își schimbau înfățișarea. Întîi, firmele luminoase deveneau din ce în ce mai multe, iar la uși apăreau portari galonați.

Nu numai că orchestrele din cabarete se auzeau prin uși, imprimînd aerului o vibrație diferită, dar și trecătorii erau diferiți, în timp ce taxiurile de noapte începeau să-și reverse clientela și o faună nouă trecea iar și iar de la umbră la lumină.

Cîteva femei îi făcură propuneri, dar el mergea mai departe cu mîinile la spate. Oare domnul Emile mergea și el cu mîinile la spate? În orice caz, nu fuma, precum comisarul. Sugea bomboane de mentă.

Maigret străbătu strada Notre-Dame-de-Lorette pînă la *Saint-Trop'*. Cunoscuse pe vremuri localul sub alt nume, pe cînd era frecventat îndeosebi de dame în smoching!

Se schimbase atît de mult Montmartre? Ritmul orchestrelor nu mai era același. Era mai mult neon, dar personajele semănau cu cele pe care le cunoscuse; unele doar își

schimbaseră slujba, ca portarul de la *Saint-Trop'*, care îl salută cu familiaritate pe comisar.

Era un colos cu barbă albă, un refugiat rus care, ani de zile, în alt cabaret din cartier, cîntase balade vechi din țara lui, cu o voce frumoasă de bariton, acompaniindu-se la balalaică.

— Îți amintești seara de marți?

— Îmi amintesc de toate serile pe care Dumnezeu mi-a îngăduit să le trăiesc, răspunse fostul general, cu emfază.

— Patronul dumitale a venit aici în seara aceea?

— Pe la nouă și jumătate, cu frumoasa domnișoară.

— Cu Ada? N-a revenit singur mai tîrziu?

— Jur pe Sfîntul Gheorghe!

De ce pe Sfîntul Gheorghe? Maigret intră, aruncă o privire la bar, la măsuțele unde primii clienți erau scăldați într-o lumină portocalie. Probabil că vizita lui fusese anunțată, pentru că personalul, chelneri, instrumentiști și animatoare, îl urmărea cu o privire în care curiozitatea se amesteca cu puțină neliniște.

Boulay zăbovea oare mai mult? Maigret plecă, adresîndu-i un semn lui Mickey, aflat în față la *Lotus*, și altul domnișoarei de la garderobă, căreia îi ceru o fisă. Intră în cabina telefonică și sună din nou, fără succes, acasă la maestrul Gaillard.

Apoi, intră la *Train-Bleu*, al cărui interior imita ambianța unui vagon de lux. Orchestra cînta aici atît de tare, încît bătu în retragere și se cufundă în liniștea și întunericul din a doua parte a străzii Victor-Massé, ajungînd la parcul Anvers, unde erau deschise numai două cafenele.

Una, cu firma *Chope d'Anvers*, semăna cu o veche braserie de provincie. Lîngă ferestre, cîțiva obișnuiți ai localului jucau cărți și, în fund, se zărea un biliard, în jurul căruia doi bărbați se deplasau lent, cu mișcări aproape solemne.

Unul dintre ei era domnul Raison, în cămașă. Partenerul lui de joc, cu o burtă enormă și un trabuc între dinți, purta bretele verzi.

Maigret nu intră, ci rămase locului un moment, fascinat parcă de spectacol, deși, în realitate, se gîndea la altceva, și tresări cînd auzi o voce lîngă el:

— Bună seara, șefule!

Era Lapointe, căruia îi ceruse să se ocupe de contabil.

— Tocmai voiam să mă duc acasă, îi spuse inspectorul. Am verificat ce-a făcut marți. A părăsit cafeneaua la unsprezece și un sfert. Nu întîrzie niciodată după unsprezece și jumătate. În mai puțin de zece minute, a ajuns la domiciliu. Portăreasa mi-a confirmat în mod categoric. Nu se culcase, pentru că, în seara aia, soțul și fiica ei erau la cinema și i-a așteptat să se întoarcă. L-a văzut pe domnul Raison venind acasă și e sigură că n-a mai ieșit.

Tînărul Lapointe era derutat, fiindcă Maigret părea să nu-l asculte.

— Ați aflat ceva nou? îndrăzni el să întrebe. Vreți să rămîn și eu?

— Nu. Du-te la culcare.

Prefera să fie singur ca să reia circuitul, așa că ajunse din nou la *Train-Bleu*, unde doar întredeschise draperia și aruncă o privire în interior, așa cum fac unii clienți care se asigură, înainte să intre, că vor găsi acolo ceea ce caută.

Din nou la *Lotus*. Mickey îi făcu iar cu ochiul, în timp ce purta o discuție misterioasă cu doi americani, cărora le promitea probabil distracții inedite.

Maigret primi o fisă fără s-o ceară și soneria răsună încă o dată în casa căreia acum îi cunoștea fațada și unde era convins

că se mișcase perdeaua de la o fereastră.

Tresări cînd auzi vocea unui bărbat:

— Alo!

Nu se mai aștepta să-i răspundă cineva.

— Maestrul Jean-Charles Gaillard?

— Eu sînt. Cine e la telefon?

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară.

Un moment de tăcere. Apoi, cu o voce puțin agasată:

— Da! Ascult…

— Îmi cer scuze că vă deranjez la ora asta…

— E un adevărat miracol că m-ați găsit. Tocmai am sosit cu mașina de la Poitiers și aruncam o privire peste corespondență înainte să mă duc la culcare.

— M-ați putea primi cîteva minute?

— Telefonați de la Poliția Judiciară?

— Nu. Sînt la doi pași…

— Vă aștept.

Mickey, nelipsit la intrarea cabaretului, strada din ce în ce mai zgomotoasă… O femeie se ivi dintr-un colț, puse mîna pe brațul comisarului, apoi se retrase brusc, recunoscîndu-l.

— N-am vrut…, bîigui ea.

Regăsi, ca o oază, ambianța liniștită a străzii La Bruyère unde, în fața casei avocatului, staționa o mașină mare, americană, de un albastru pastelat. Deasupra ușii se vedea lumină. Maigret urcă cele trei trepte și, înainte să apese pe butonul electric, ușa se deschise spre un vestibul cu pardoseală albă.

Jean-Charles Gaillard era la fel de înalt și de lat în spate ca portarul rus de la *Saint-Trop*’. Era un bărbat la vreo patruzeci și

cinci de ani, bronzat, cu fizicul unui jucător de rugby, care fusese probabil numai mușchi și abia începea să se îngrașe.

— Intrați, domnule comisar.

Închise ușa și își conduse oaspetele spre fundul culoarului, unde îl pofti în biroul lui. Încăperea, destul de mare, mobilată confortabil, dar fără lux țipător, era luminată doar de lampa cu abajur verde de pe un birou acoperit, în parte, de scrisori abia deschise.

— Luați loc, vă rog. Am avut o zi obositoare și m-a prins o furtună mare pe drum, de-asta am și întîrziat.

Maigret era fascinat de mîna stîngă a interlocutorului, căreia îi lipseau patru degete. Mai rămăsese doar degetul mare.

— Aș vrea să vă pun două-trei întrebări despre unul dintre clienții dumneavoastră.

Avocatul era cumva neliniștit sau doar curios? Greu de spus. Avea ochii albaștri și părul blond tuns perie.

— Dacă secretul profesional îmi dă voie să vă răspund…, murmură el, zîmbind.

Se așează și el în fața comisarului, iar mîna sa dreaptă se juca cu un coupe-papier de fildeș.

— În această dimineață a fost descoperit cadavrul lui Boulay.

— Boulay? repetă avocatul, ca și cum ar fi încercat să-și amintească.

— Patronul cabaretului *Lotus* și al altor trei localuri de noapte.

— A, da! Știu.

— V-a vizitat recent, nu-i așa?

— Depinde ce înțelegeți prin recent.

— De exemplu, marți.

— Săptămîna asta?

— Da.

Jean-Charles Gaillard dădu din cap.

— Dacă a venit, eu n-am dat ochii cu el. Posibil să fi trecut cînd eram la Palatul de Justiție. Va trebui să-mi întreb mîine secretara.

Avocatul îl privi în ochi pe Maigret și puse și el o întrebare:

— Spuneți că i-a fost găsit cadavrul... Dacă vă aflați aici, înseamnă că poliția se ocupă de caz. Trebuie să trag concluzia că nu e vorba de o moarte naturală?

— A fost sugrumat.

— Ciudat.

— De ce?

— Pentru că, în pofida meseriei lui, părea un om de treabă și nu știam să fi avut dușmani. E adevărat că era doar un client printre mulți alții.

— Cînd l-ați văzut ultima dată?

— Ar trebui să vă pot răspunde cu precizie. O clipă...

Se ridică, trecu în biroul vecin, unde aprinse lumina, căută într-un sertar și se întoarse cu un carnet roșu.

— Secretara mea îmi notează toate întîlnirile. Numai puțin...

Răsfoia paginile de la sfîrșit, murmurînd nume din vîrful buzelor. Dădu astfel vreo douăzeci de pagini.

— Am găsit! Pe 22 mai, la ora cinci. Văd și mențiunea unei alte vizite pe 18 mai, la ora unsprezece dimineața.

— Și nu v-ați mai întîlnit cu el din ziua de 22?

— Nu, după cîte îmi amintesc.

— Nu v-a telefonat?

— Dacă a sunat la cabinetul meu, i-a răspuns secretara, așa că numai ea vă poate spune. Va fi aici mîine la ora nouă.

— Vă ocupați de toate afacerile lui Boulay?

— Depinde ce numiți toate afacerile.

Și adăugă, zîmbind:

— Întrebarea dumneavoastră e periculoasă. Nu-i cunosc neapărat toate activitățile.

— Se pare că dumneavoastră îi întocmeați declarațiile de venit.

— Nu văd de ce n-aș răspunde afirmativ. Boulay nu avea pregătirea necesară și n-ar fi fost în stare să se descurce singur.

Alt moment de tăcere, după care precizâ:

— Adaug că nu mi-a cerut niciodată să trișez. Desigur, ca orice contribuabil, încearcă să plătească cît mai puține impozite, dar rămînînd în legalitate. Altfel, nu m-aș fi ocupat de afacerile lui.

— Mi-ați spus că v-a făcut o vizită în ziua de 18 mai. Cu o noapte înainte, un anume Mazotti fusese împușcat nu departe de *Lotus*.

Gaillard își aprinse foarte calm o țigară, îi întinse cutia de argint lui Maigret, dar o trase înapoi, observînd că fuma pipă.

— Nu văd de ce nu v-aș spune pentru ce a venit. Mazotti a încercat figura cu protecția și, ca să scape de el, Boulay și-a asigurat ajutorul a trei-patru zdrahoni din orașul lui natal.

— Știu asta.

— Cînd a aflat de moartea lui Mazotti, a bănuit că va fi interogat de poliție. Nu avea nimic de ascuns, dar se temea să nu-i apară numele în ziare.

— V-a cerut sfatul?

— Exact. I-am spus să răspundă cît se poate de sincer. De altfel, cred că i-a reușit. Dacă nu mă înșel, a fost convocat a doua oară la Poliția Judiciară pe 22 sau 23 și a venit din nou la

mine înainte de această întrevedere. Presupun că n-a fost bănuit nici o clipă? După părerea mea, ar fi o greșeală.

— Sînteți sigur că n-a venit din nou aici săptămîna asta, de exemplu, marți?

— Nu numai că sînt sigur, dar, încă o dată, întîlnirea, dacă întîlnire era, ar fi fost înregistrată în acest carnet. Uitați-vă!

Și i-l întinse comisarului, care se feri să-l atingă.

— Ați fost acasă marți seara?

De data asta, avocatul se încruntă.

— Începe să semene a interogatoriu, remarcă el, și vă mărturisesc că mă întreb ce urmăriți.

Apoi, dădu din umeri și sfîrși prin a zîmbi.

— Dacă mă gîndesc bine, aș putea probabil să-mi amintesc exact ce-am făcut. Îmi petrec majoritatea serilor în acest birou, pentru că e singurul moment cînd sînt liniștit ca să pot lucra. Dimineața, clienții se perindă unul după altul. După-amiază, sînt deseori la Palatul de Justiție.

— N-ați luat masa în oraș?

— Nu iau aproape niciodată masa de seară în oraș. Nu sînt un avocat monden.

— Așadar, marți seară…

— Azi e vineri, nu? De fapt, sîmbătă, pentru că e trecut de miezul nopții. Azi-dimineață, foarte devreme, am plecat spre Poitiers.

— Singur?

Întrebarea păru să-l surprindă.

— Singur, evident, pentru că mă duceam acolo să pledez. Ieri-seară n-am părăsit cabinetul. În definitiv, doriți un alibi?

Avocatul păstra un ton destins, ironic.

— Pe mine mă miră că acest alibi e legat de seara de marți, în timp ce moartea clientului meu, dacă am înțeles bine, e foarte recentă. În fine! Sînt ca bietul Boulay: vreau să fiu în regulă. Joi n-am ieșit nicăieri. Miercuri seara... Să mă gîndesc... Miercuri am lucrat pînă la ora zece și, pentru că mă durea puțin capul, am ieșit să mă plimb prin cartier. Cît privește ziua de marți... Am pledat după-amiaza la civil... Un caz încurcat, care se tărăgănează de trei ani și e departe de a se încheia. Am venit acasă să iau masa de seară.

— Cu soția?

Avocatul îi aruncă comisarului o privire pătrunzătoare și rosti:

— Da, cu soția mea.

— E aici?

— E sus.

— A fost plecată undeva în seara asta?

— Nu iese practic niciodată, din cauza stării de sănătate. Soția mea e bolnavă de cîțiva ani și suferă mult.

— Îmi cer scuze.

— N-aveți pentru ce. Așadar, am luat masa... Am coborît în acest birou, după cum îmi e obiceiul. Bun! Mi-am amintit! Eram obosit de după-amiaza petrecută la Palatul de Justiție. Am luat mașina, cu gîndul să conduc o oră-două ca să mă destind, ceea ce mi se întîmplă uneori. Am făcut mult sport pe vremuri și simt lipsa aerului curat. Trecînd pe Champs-Elysée, am văzut că rula un film rusesc, despre care mi se spusese că e bun.

— Pe scurt, ați fost la cinema.

— Exact. Vedeți bine că nu e nici un mister. După aceea, m-am dus să beau un păhărel la *Fouquet's* înainte să mă întorc acasă.

— Nu vă aștepta nimeni?

— Nimeni.

— N-ați primit nici un telefon?

Avocatul părea din nou să încerce să-și amintească.

— Nu, nu cred. Am fumat probabil o țigară-două înainte să mă duc la culcare, pentru că adorm greu. Acum, dați-mi voie să vă spun că sînt destul de surprins.

Venise rîndul lui Maigret să se prefacă mirat.

— De ce?

— Mă așteptam să-mi puneți întrebări despre clientul meu. Numai că întrebările dumneavoastră m-au vizat pe mine și felul în care mi-am petrecut timpul. Aș putea să mă simt jignit.

— În realitate, încerc să reconstitui unde s-a dus și ce-a făcut Emil Boulay.

— Nu înțeleg.

— N-a fost omorît noaptea trecută, ci în noaptea de marți spre miercuri.

— Totuși, mi-ați spus…

— V-am spus că a fost găsit în această dimineață.

— Asta înseamnă că, de marți, cadavrul lui…

Maigret încuviință cu o mișcare a capului. Avea un aer cumsecade și părea înclinat spre confidențe.

— E aproape sigur că Boulay avea o întîlnire marți seara. Probabil, în cartier.

— Și v-ați închipuit că a venit aici?

Comisarul rîse.

— Nu vă acuz că v-ați sugrumat clientul.

— A fost sugrumat?

— Asta e concluzia autopsiei. Ar dura prea mult să vă enumăr indiciile găsite de noi. Avea obiceiul să vină să vă ceară

sfatul…

— Nu l-aș fi primit la miezul nopții.

— S-ar fi putut afla într-o situație delicată. De exemplu, dacă cineva l-ar fi șantajat…

Gaillard își aprinse altă țigară și suflă lent fumul în față.

— Carnetul lui de cecuri arată că a retras de la bancă, cu puțin timp în urmă, o sumă destul de mare de bani.

— Pot să vă întreb cît?

— O jumătate de milion de franci vechi. Nu avea astfel de obiceiuri. În mod obișnuit, lua sumele de care avea nevoie din casa de bani a unuia dintre cabaretele lui.

— Și s-a întîmplat o singură dată?

— Numai o dată, după cunoștința noastră. Vom fi siguri mîine, după ce îi verificăm contul din bancă.

— Tot nu văd ce rol am eu în povestea asta.

— Să vă spun… Să presupunem că a cedat o dată și că i s-au cerut iar bani, că i s-a dat întîlnire în noaptea de marți spre miercuri. S-ar fi putut să-i treacă prin minte să vă ceară sfatul. Ar fi sunat la numărul dumneavoastră de mai multe ori în cursul serii, pe cînd vă aflați la cinema. Cine răspunde la telefon seara, cînd nu sînteți acasă?

— Nimeni.

Apoi, văzînd că Maigret părea surprins, explică:

— După cum v-am spus, soția mea e bolnavă. Totul a început cu o depresie nervoasă, care s-a agravat. În plus, suferă de polinevrită și medicii nu reușesc să-i ușureze suferința. Aproape că nu părăsește primul etaj și are întotdeauna cu ea o cameristă, care e în realitate infirmieră. Soția mea nu știe. Am desființat telefonul sus.

— Aveți servitori?

— Doi; dorm la etajul al doilea. Revenind la întrebarea dumneavoastră, pe care o înțeleg mai bine, pot să vă spun că n-am cunoștință de vreun șantaj exercitat asupra clientului meu. Adaug că existența unui astfel de șantaj m-ar surprinde, deoarece, cunoscîndu-i afacerile, nu știu pentru ce ar fi fost șantajat. Așadar, n-a venit marți seara la mine să mă consulte. Și, înainte de orice, nu știu ce a făcut el în noaptea aceea. Faptul că a fost ucis nu m-a mirat foarte mult, cînd mi-ați spus, pentru că nu ajungi în poziția lui, în acest mediu, fără să-ți faci mari dușmani. Mai mult mă tulbură însă că a fost sugrumat și, chiar mai mult decît asta, că i-a fost găsit cadavrul abia azi-dimineață. Apropo, unde a fost găsit? Presupun că a fost scos din Sena?

— Era întins pe trotuar lîngă cimitirul Père-Lachaise.

— Cum a reacționat soția lui?

— O cunoașteți?

— Am văzut-o o singură dată. Boulay era nebun după ea. Voia să mi-o prezinte, la fel și pe copiii lui. M-a invitat la cină în apartamentul din strada Victor-Massé și așa i-am întîlnit întreaga familie.

— Și pe Antonio?

— Și pe cumnat, și pe soția lui. O adevărată reuniune de familie. În fond, Boulay era un fel de mic-burghez și, văzîndu-l la el acasă, n-ai fi bănuit niciodată că trăia din dezbrăcatul femeilor!

— Îi cunoașteți cabaretele?

— Am fost de două-trei ori la *Lotus*, în urmă cu mai bine de un an. Am asistat și la inaugurarea cabaretului de pe strada Berri.

Maigret își punea o mulțime de întrebări, fără să riște să rostească vreuna cu glas tare. Trăind cu o femeie bolnavă,

avocatul nu căuta oare în altă parte plăceri pe care nu le găsea acasă?

— Ați întîlnit-o pe Ada?

— Sora cea tînără? Cum să nu! A stat cu noi la masă. E o fată fermecătoare, la fel de drăguță ca Marina, dar cu mai multă minte.

— Credeți că era amanta cumnatului ei?

— Mă pun în locul dumneavoastră, domnule comisar. Îmi dau seama că sînteți obligat să căutați în toate direcțiile. Totuși, unele dintre ipotezele dumneavoastră sînt destul de năucitoare. Dacă l-ați fi cunoscut pe Boulay, nu mi-ați pune întrebarea asta. Avea oroare de complicații. O aventură cu Ada ar fi stîrnit ostilitatea lui Antonio, care, ca un bun italian, are un simț al familiei foarte puternic. Vă rog să mă scuzați, dar casc pentru că m-am sculat în zori ca să ajung la timp la Poitiers pentru proces.

— Obișnuiți să vă lăsați mașina în fața casei?

— De cele mai multe ori nu-mi mai dau osteneala s-o duc la garaj. E aproape întotdeauna loc.

— Să nu vă supărați prea tare că v-am deranjat. O ultimă întrebare. Boulay a lăsat un testament?

— Nu, după cîte știu. Și nu văd de ce ar fi făcut unul. Are doi copii... În plus, s-a căsătorit sub regimul comunității de bunuri. Succesiunea nu pune nici o problemă.

— Vă mulțumesc.

— Mă voi duce mîine dimineață să prezint condoleanțe văduvei și să-i spun că-i stau la dispoziție. Biata femeie!

Maigret ar fi vrut să-i mai pună multe întrebări. De exemplu, cum își pierduse patru degete de la mîna stîngă. Și la ce oră părăsise strada La Bruyère în acea dimineață. În fine, ca

urmare a unei afirmații făcute de Mickey, ar fi fost curios să consulte lista clienților domnului avocat.

Cîteva minute mai tîrziu, lua un taxi din Piața Saint-Georges și se ducea acasă. Deși se culcase tîrziu, se sculă la opt, iar la nouă și jumătate ieșea din biroul directorului Poliției Judiciare, unde luase parte la raport fără să-și descleștеze dinții.

După ce deschise fereastra și-și scoase haina, îl sună imediat pe maestrul Chavanon, căruia îi telefonase în ajun.

— Tot eu sînt... Maigret!... Te deranjez?

— Am pe cineva la mine în birou.

— Vreau doar o informație. Cunoști, printre confrații dumitale, vreunul care să-i fie foarte apropiat lui Jean-Charles Gaillard?

— Iar! S-ar zice că ai ceva cu el!

— Nici vorbă, dar aș vrea să cunosc cîteva lucruri despre Gaillard.

— De ce nu-l întrebi personal? Fă-i o vizită...

— I-am făcut.

— Și? A fost refractar?

— Dimpotrivă! Dar sînt întrebări prea delicate ca să le pui direct cuiva.

Chavanon nu se arăta prea entuziast. Maigret se aștepta la asta. În aproape toate meseriile, există un spirit de breaslă. Oamenii pot vorbi liber unii despre alții între ei, dar nu le e deloc pe plac o intervenție străină. Cu atît mai mult cînd e vorba de poliție!

— Auzi... Ți-am spus ce știam. Habar n-am cu cine e apropiat în acest moment, dar, acum cîțiva ani, era prieten la cataramă cu Ramuel.

— Cel care l-a apărat pe măcelarul de pe strada Caulaincourt?

— Da. Aș vrea foarte mult ca, în cazul în care te întîlnești cu el, să nu-i pomenești de mine. Mai ales că tocmai a obținut două-trei achitări una după alta și i s-a urcat la cap. Baftă!

Maestrul Ramuel locuia pe Rue du Bac și, după cîteva clipe, Maigret auzi la celălalt capăt al firului vocea secretarei sale.

— E aproape imposibil. Are ocupată toată dimineața. O clipă! Dacă veniți pe la unsprezece fără zece și termină repede cu clientul de la ora zece și jumătate…

Probabil că pe la biroul lui se perindau clienții ca la dentistul din cartier: „Următorul!”.

Maigret se duse totuși pe Rue du Bac și, ajungînd mai devreme, bău un pahar de vin alb la debitul din apropiere. La maestrul Ramuel, pereții sălii de așteptare erau plini de tablouri semnate de artiști. Una dintre cele trei persoane care așteptau era o femeie în vîrstă, probabil o fermieră bogată din provincie.

La unsprezece fără cinci, secretara deschise ușa și îi făcu semn discret comisarului s-o urmeze.

Încă tînăr, cu o față dolofană, maestrul Ramuel era deja chel. Îl primi cordial pe comisar, venindu-i în întîmpinare cu mîna întinsă.

— Am onoarea…

Biroul era imens, cu pereții acoperiți cu lambriuri, mobilierul era Renaissance și călcai pe covoare orientale autentice.

— Luați loc! O țigară de foi? A, nu! Așa e. Vă rog să vă fumați pipa!

Simțeai că e pătruns de propria-i importanță și se așeză la birou ca un procuror general la Ministerului Public.

— Parcă n-am văzut nici un caz, printre cele de care mă ocup…

— Nu e vorba de unul dintre clienții dumneavoastră, maestre. De altfel, mă simt destul de stînjenit. Aș vrea să-mi considerați vizita drept una privată.

Ramuel era atît de obișnuit cu procesele la curtea cu juri, încît continua și în viață să se comporte ca la bară, cu aceleași mimici, aceleași gesturi ample ale brațelor, cărora nu le lipseau decît mînecile largi ale robei negre.

Începu prin a face ochii mari, cu un aer comic, apoi deschise brațele ca să-și manifeste surpriza.

— Domnule comisar, n-o să-mi spuneți acum că aveți necazuri? Să pledezi pentru comisarul Maigret…

— Am nevoie numai de cîteva informații despre cineva.

— Un client?

Pe fața lui apăruse o expresie ofuscată.

— Cred că nu e nevoie să vă amintesc…

— Nu vă fie teamă. Nu vă cer să încălcați secretul profesional. Din motive pe care ar dura prea mult să le explic, am nevoie să aflu cîte ceva despre unul dintre confrații dumneavoastră.

Sprîncenele avocatului se încruntară, tot în mod exagerat, ca și cum și-ar fi jucat rolul obișnuit în fața juraților.

— Nu e vorba nici să trădați prietenia…

— Bine. Dar nu promit nimic.

Era agasant, dar comisarul nu avea de ales.

— Cred că îl cunoașteți foarte bine pe colegul dumneavoastră Jean-Charles Gaillard…

Falsă expresie de stînjeneală.

— Am fost apropiați cîndva.

— V-ați certat?

— Să spunem că ne vedem mai rar.

— Îi cunoașteți soția?

— Jeanine? Am întîlnit-o prima dată pe cînd mai dansa încă la *Casino de Paris*. Asta se întîmpla imediat după război. Era pe atunci o tînără fermecătoare… Și frumoasă. I se spunea „frumoasa Lara” și trecătorii întorceau capul după ea pe stradă.

— Ăsta era numele ei?

— Nu. În realitate, o chema Dupin, dar numele ei de dansatoare era Jeanine de Lara. Probabil că ar fi făcut o carieră strălucită.

— A renunțat la ea pentru Gaillard?

— S-a căsătorit cu el, punîndu-l să-i promită că nu-i va cere să renunțe la teatru.

— Și el nu s-a ținut de cuvînt?

Venise rîndul comediei discreției. Ramuel părea să cîntărească argumentele pro și contra și ofta, chinuit parcă de sentimente contradictorii.

— La urma urmelor, toată lumea bună din Paris știe asta… Gaillard s-a întors din război cu pieptul plin de medalii.

— În război și-a pierdut cele patru degete?

— Da. La Dunkerque. În Anglia, a intrat în rîndul Forțelor Libere. A luptat în Africa, apoi, dacă nu mă înșel, a ajuns în Siria. Era locotenent de comando. Trebuie să recunosc că nu vorbește niciodată despre asta. Nu e dintre cei ce se grozăvesc cu faptele lor de arme. Într-o noapte, pe cînd trebuia să atace prin surprindere o patrulă inamică, a fost luat el prin surprindere și a reușit să se salveze doar apucînd direct cu

mîna cuțitul pe care agresorul i-l înfigea în piept. E un tip solid... S-a îndrăgostit nebunește de Jeanine și s-a hotărît să se căsătorească cu ea. Pe vremea aceea, era stagiar la maestrul Jouane, specialist în drept civil, și nu cîștiga foarte mult. Gelos, își petrecea serile în culisele de la *Casino de Paris*. Ghiciți urmarea... Treptat, a convins-o pe soția lui să renunțe la dans. A început să muncească din greu ca să-și întrețină familia. Mi se întîmpla deseori să-i trimit clienți.

— Pledează în continuare numai cauze civile?

De data asta, Ramuel luă aerul jenat al cuiva care se întreabă dacă interlocutorul lui e în stare să-l înțeleagă.

— E destul de complicat... Există avocați pe care îi vezi rar la Palatul de Justiție, dar care au o clientelă importantă. Aceștia cîștigă cel mai mult. Sînt avocați consilieri ai unor societăți importante. Cunosc la perfecție legile referitoare la societăți și cele mai mici subtilități ale lor.

— E cazul lui Gaillard?

— Da și nu. Să știți că nu prea ne mai vedem de cîțiva ani. Pledează relativ puțin. Cît privește clientela lui, mi-ar fi greu s-o definesc. Nu e formată, precum cea a fostului său patron, din mari bănci și mari întreprinderi industriale.

Maigret asculta cu răbdare, străduindu-se să ghicească ce se strecura printre cuvinte.

— Cu legile fiscale actuale, mulți au nevoie de sfaturile unei persoane avizate. Unii, în virtutea activității lor, au nevoie să fie siguri că rămîn în legalitate...

— De exemplu, patronul unui lanț de cabarete?

Ramuel se prefăcu surprins, stînjenit.

— Nu mi-am dat seama că m-am exprimat atît de precis... Dar să știți că n-am habar despre ce vorbiți...

Maigret își amintea discuția pe care o avusese în ajun cu Louis Boubée, zis Mickey. Amîndoi evocaseră vremurile de altădată, cînd existaseră *Tivoli* și grăsana Tétoune, în localul căreia puteai să-i întîlnești nu numai pe marii șefi ai lumii interlope, ci și pe avocații lor, precum și oameni politici.

— Boulay a fost ucis, spuse Maigret brusc.

— Boulay?

— Domnul Emile... Patronul cabaretelor *Lotus*, *Train-Bleu* și al altor două localuri de noapte.

— N-am avut timp să citesc ziarul în dimineața asta. Era clientul lui Gaillard?

Mima o naivitate dezarmantă.

— Este, evident, una dintre categoriile la care făceam aluzie. În anumite profesii, nu e deloc ușor să eviți necazurile. Ce-a pățit Boulay?

— A fost sugrumat.

— Îngrozitor!

— Vorbeați adineauri de doamna Gaillard...

— Se pare că starea ei s-a înrăutățit de cînd n-am mai văzut-o. Totul a început, pe cînd încă mă vedeam cu ei, prin depresii nervoase, care deveneau din ce în ce mai frecvente. Presupun că nu se putea obișnui cu viața burgheză... Ce vîrstă să aibă acum? Vreo patruzeci, dacă nu mă înșel. Probabil că are cu patru-cinci ani mai puțin decît el. Dar s-a urîțit. A îmbătrînit foarte repede... Fără să fiu medic, domnule comisar, am văzut destule femei, îndeosebi printre cele mai strălucitoare, care n-au știut să facă față acestei provocări. Am auzit că e aproape nebună, că se întîmplă să petreacă săptămîni întregi într-o cameră întunecoasă... Îl compătimesc pe Gaillard. E un băiat inteligent, unul dintre cei mai inteligenți din cîți cunosc. A

muncit din greu să-și facă o situație. S-a străduit să-i ofere soției o viață strălucită și, un timp, au trăit pe picior mare... Dar n-a fost de ajuns. Și acum...

Deși fața sa exprima compasiune, în ochii lui mici stăruia totuși o luminiță veselă, ironică.

— Asta voiați să știți? Vedeți bine că nu v-am spus nimic confidențial. Toate astea le-ați fi putut afla de la oricine de la Palatul de Justiție.

— Presupun că Jean-Charles Gaillard n-a avut niciodată necazuri cu consiliul Ordinului Avocaților?

De data asta, Ramuel deschise brațele, ofensat.

— Ei, haideți! Ce întrebări sînt astea?

Se ridică și se uită la pendula de pe șemineu.

— Îmi cer scuze, dar ați putut vedea că am clienți care mă așteaptă. La ora două, trebuie să și pledez... Presupun că nu știe nimeni de vizita dumneavoastră și că tot ce-am vorbit va rămîne între noi.

Și, îndreptîndu-se spre ușă cu un mers săltat, suspină teatral:

— Biata Jeanine!

VI

Înainte să se ducă să mănînce acasă, Maigret trecu pe la Poliția Judiciară și îi spuse lui Lapointe, aproape distrat:

— Aș vrea să anchetezi cît mai repede posibil în strada La Bruyère și în împrejurimi. Se pare că o mașină americană albastru-deschis staționează de obicei, zi și noapte, în fața casei maestrului Jean-Charles Gaillard.

Îi întinse o bucată de hîrtie pe care trecuse numărul de înmatriculare al automobilului.

— Aș vrea să știu la ce oră se afla acolo mașina marți seara și la ce oră a plecat ieri-dimineață sau în cursul nopții.

Avea ochii aceia mari, care dădea impresia că nu se gîndea la nimic, era puțin aplecat de spate și mergea greoi și leneș.

În asemenea momente, oamenii, iar colaboratorii lui mai mult decît oricine, își imaginau că se concentra. Numai că nimic nu era mai fals. Dar degeaba le spunea asta, fiindcă nu-l credeau. În realitate, ceea ce făcea era puțin cam ridicol, chiar copilăresc. Lua o idee, o frîntură de frază și o repeta ca un școlar care încearcă să rețină lecția. Ba chiar i se întîmpla să-și miște buzele, să vorbească șoptit, singur în mijlocul biroului, pe trotuar, oriunde.

Cuvintele nu aveau neapărat un sens. Totul ajungea să semene uneori cu un gag.

— S-a mai auzit de avocați uciși de clienții lor, dar niciodată de clienți omorîți de avocați.

Asta nu însemna că îl acuza pe Jean-Charles Gaillard de sugrumarea pirpiriului patron al cabaretului *Lotus* și al altor localuri de noapte. Doamna Maigret l-ar fi surprins foarte mult, în timp ce mînca, dacă l-ar fi întrebat brusc: „La ce te gîndești?”.

Probabil ar fi răspuns, cu bună-credință, că nu se gîndea la nimic. Erau însă și imagini care îi treceau prin minte ca la diascop.

Emile Boulay, seara, pe trotuar în față la *Lotus*... Asta făcea aproape în fiecare seară. Privea cerul, mulțimea care trecea, schimbîndu-și ritmul și parcă natura pe măsură ce se făcea tot mai tîrziu, și estima încasările celor patru cabarete.

A doua imagine nu era una de toate zilele. Boulay intra în cabina telefonică, sub privirea domnișoarei de la garderobă, și forma un număr la care nu răspundea nimeni.

De trei ori... de patru ori... Între aceste încercări, dădea o raită fie prin cabaret, fie pe stradă. Și abia la a cincea sau a șasea încercare îi răspundea cineva.

Dar nu pleca imediat. Stătea pe trotuar, lîngă Mickey, și-și scotea din cînd în cînd ceasul din buzunar.

Și Maigret fu cît pe ce să spună cu voce tare: „Nu s-a dus acasă să-și ia revolverul...”.

Emile avea permis de port-armă. Avea dreptul să fie înarmat. Atunci cînd Mazotti și banda lui îi făceau necazuri, purta tot timpul revolverul la el.

Dacă nu-l avea și în seara aceea, însemna că nu se temea.

În sfîrșit, fără să-i spună nimic lui Mickey, care părea un puștan îmbătrînit, pornea în jos pe strada Pigalle, fără să se grăbească.

Era ultima imagine. Cel puțin, ultima cu Emile viu.

— Ai ceva planuri pentru mîine?

Ridică imediat capul din farfurie și se uită la doamna Maigret, parcă surprins s-o vadă în fața lui, lîngă fereastra deschisă.

— Mîine? repetă el cu o voce atît de albă, încît ea izbucni în rîs.

— Erai departe! Scuze dacă…

— Ce e mîine?

— Duminică. Crezi că vei avea treabă?

Ezită să răspundă. Nu știa. Nu se gîndise că era duminică. Nu-i plăcea deloc să întrerupă o anchetă, pretinzînd că una dintre principalele șanse de succes este rapiditatea. Cu cît treceau mai multe zile, cu atît era mai greu să obții declarații precise de la martori. El însuși trebuia să-și păstreze elanul, să rămînă în atmosfera acelei mici lumi în care se cufundase.

Și iată că urma o zi de duminică, adică un gol. Și după-amiaza avea să fie și ea aproape pierdută, deoarece, pentru majoritatea oamenilor, sîmbăta a devenit un fel de duminică.

— Încă nu știu. Îți voi telefona în cursul după-amiezii.

Apoi, deschizînd brațele în felul afectat în care îl văzuse făcînd acest gest pe maestrul Ramuel, adăugă:

— Îmi cer scuze. Nu e vina mea…

Bineînțeles, activitatea la Poliția Judiciară își încetinise deja ritmul. Unele birouri erau pustii, o parte dintre comisari și inspectori fiind plecați la țară.

— Lapointe nu s-a întors?

— Încă nu, șefule.

Îl zări în biroul inspectorilor pe solidul Torrence, care le arăta colegilor o mulinetă pentru lansetă. Nu putea să le ceară

tuturor să fie ca el, obsedat de Emile Boulay.

Nu știa ce să facă în așteptarea lui Lapointe și nu avea curajul, într-o după-amiază de sîmbătă, să se ocupe iar de planurile administrative.

În cele din urmă, intră în biroul lui Lecoin, colegul de la Mondenă, care citea ziarul. Lecoin semăna mai mult cu un gangster decît cu un polițist.

— Deranjez?

— Nu.

Maigret se așeză pe pervazul ferestrei, fără să știe foarte bine de ce venise.

— Îl cunoșteai pe patronul de la *Lotus*?

— Așa cum îi cunosc pe toți.

Discuția, lipsită de antren, fără cap și coadă, dură aproape o oră și nu duse la nimic nou. Pentru Lecoin, fostul chelner al companiei Transat era un tip corect, care nu făcea parte din lumea interlopă și pe care unii din Montmartre îl numeau, disprețuitor, Băcanul.

La ora patru, duminica aproape începuse, iar comisarul deschise din nou ușa de la biroul inspectorilor.

— Lapointe?

— Nu s-a-ntors, șefule.

Deși știa că n-ar folosi la nimic, deschise ușa și păși în Palatul de Justiție. Dimineață, își pusese în gînd să ia de la grefă lista clienților pentru care pledase Jean-Charles Gaillard.

Palatul de Justiție era aproape pustiu, cu culoarele largi bîntuite de curenți de aer. La grefă, nu găsi pe nimeni. Era ciudat. Oricine ar fi putut să intre și să scotocească în fișetele verzi care se înșirau de-a lungul pereților pînă la tavan. Oricine

ar fi putut să ia o robă din vestiarul avocaților sau să se așeze în fotoliul unui președinte de curte.

— Grădina Botanică e mai bine păzită! mormăi el.

În sfîrșit, îl găsi pe Lapointe în biroul lui.

— M-am întors cu mîna goală, șefule. Totuși, am vorbit cu aproape toți cei care locuiesc pe stradă. În orice caz, cu cei care n-au plecat în weekend. Mașina americană albastră le este cunoscută tuturor. Unii știu a cui e, alții o remarcă în fiecare dimineață cînd pleacă la lucru, fără să-și pună vreo întrebare. Cînd le-am pomenit de noaptea de marți spre miercuri, cei mai mulți au ridicat ochii spre cer. Pentru ei, asta înseamnă deja demult... Unii dormeau de la zece seara. Alții s-au întors de la cinema pe la unsprezece și jumătate, fără să fie atenți la mașinile care, la ora aceea, staționează de-a lungul trotuarelor. Răspunsul cel mai des a fost: „E aproape întotdeauna acolo...”. Sînt atît de obișnuiți s-o vadă la locul ei, încît, chiar dacă nu e, și-o închipuie acolo. Am fost și la garajele din cartier. Numai la unul și-au amintit de mașină și de un tip înalt, roșu la față, care vine uneori să facă plinul. Dar nu e un client permanent... Au mai rămas două garaje unde n-am putut să vorbesc cu nimeni, pentru că sînt închise pînă luni dimineață.

Maigret își deschise din nou brațele asemenea maestrului Ramuel. N-avea nici o putere!

— Te duci luni, spuse el, oftînd.

Sună telefonul. Recunoscu vocea lui Antonio și speră un moment că italianul îi va aduce la cunoștință ceva nou.

— Domnul Maigret? Sînt cu reprezentatul pompelor funebre. Propune ca înmormîntarea să aibă loc luni la zece dimineața. Nu vreau să-i dau un răspuns fără aprobarea dumneavoastră.

Ce amestec avea Maigret în treaba asta?

— De acord.

— Veți primi un ferpar. Slujba va avea loc la biserica Notre-Dame-de-Lorette.

Închise și se uită, cu o privire în care nu se citea nimic, la Lapointe, care aștepta instrucțiuni.

— Poți să pleci. Duminică plăcută! Dacă Lucas e alături, trimite-l la mine.

Lucas era în biroul vecin.

— Ați aflat ceva, șefule?

— Absolut nimic! Aș vrea ca luni dimineață, la prima oră, să te duci la grefa tribunalului și să faci rost de lista cazurilor în care a pledat Jean-Charles Gaillard. Nu de la potop încoace! În ultimii doi-trei ani…

— Vă duceți diseară iar în Montmartre?

Maigret dădu din umeri. La ce bun? Apoi, îi ură și lui Lucas la fel ca lui Lapointe:

— Duminică plăcută!

Și ridică receptorul telefonului.

— Fă-mi legătura acasă… Alo!… Tu ești?…

Ca și cum n-ar fi știut că nu putea să fie decît ea și nu i-ar fi recunoscut vocea!

— Îți amintești la ce ore pleacă trenurile spre Morsang?… Da, azi. Înainte de masa de seară, dacă e posibil… 5:52?… Ți-ar plăcea să ne petrecem acolo noaptea și ziua de mîine?… Bine!… Pregătește valijoara… Nu… O să telefonez eu.

Era undeva pe malul Senei, la cîțiva kilometri în amonte de Corbeil. Acolo se afla un han, *Vieux-Garçon*, unde, de mai bine de douăzeci de ani, soții Maigret se duceau din cînd în cînd să-și petreacă duminica.

Maigret îl descoperise în cursul unei anchete, izolat pe malul apei, frecventat îndeosebi de pescarii cu undița.

Acum deveniseră un fel de obișnuiți ai casei. Li se dădeau aproape întotdeauna aceeași cameră, aceeași masă, la cină și la prînz, sub copacii terasei.

— Alo!... Fă-mi legătura cu *Vieux-Garçon*, la Morsang... Prin Corbeil... Da, *Vieux-Garçon*... E un han...

Citise undeva că locul fusese frecventat pe vremuri de Balzac și de Alexandre Dumas, iar mai tîrziu, dejunurile literare îi reuneau acolo pe frații Goncourt, pe Flaubert, Zola, Alphonse Daudet și pe alți cîțiva.

— Alo!... Aici Maigret... Ce spuneți? Da, e timp frumos...

Asta o știa le fel de bine ca patroana.

— Camera noastră e ocupată?... Aveți alta, dar n-are ferestrele spre Sena?... Nu face nimic... Ajungem acolo la cină.

Astfel, pînă la urmă, chiar dacă se ocupa de asasinarea lui Emile Boulay, aveau să petreacă o duminică de lenevie pe malul apei. Clientela de la *Vieux-Garçon* se schimbase odată cu trecerea timpului. Pescarii pe care Maigret îi întîlnise acolo pe vremuri dispăruseră aproape toți. Ori muriseră, ori deveniseră prea bătrîni ca să se mai deplaseze.

Alții noi le luaseră locul, la fel de pătimași, care își pregăteau locul cu cîteva zile înainte.

Îi auzeai sculîndu-se de la patru dimineața să-și lege barca în curent, între două prăjini.

Hanul era frecventat de o clientelă nouă, mai tînără, îndeosebi perechi care aveau bărcuțe cu pînze și dansau pe terasă, după muzica de la gramofon, pînă la unu dimineața.

Maigret dormi totuși, auzi cocoșii cîntînd, pașii celor care plecau la pescuit și se sculă din pat abia la nouă dimineața.

Pe la zece, pe cînd luau micul dejun sub copaci, privind bărcile cu pînze, doamna Maigret murmură:

— Nu pescuiești?

Nu avea nici undițele, nici uneltele de pescuit, rămase în căsuța lor de la Meung-sur-Loire, dar ar fi putut să împrumute de la patroană.

Din ce motiv și-ar ucide un avocat clientul? Unii își omorîseră medicul, convinși că îi tratase prost. Contrariul era ceva rarisim. Nu-și amintea decît de cazul Bougrat[1].

Emile Boulay nu era un om agresiv. Nu putea să pretindă că avocatul îl trădase, pentru că nu fusese niciodată condamnat și avea cazierul juridic curat.

— Alegeți ce undiță vreți. Le găsiți în dulap. Viermișorii sînt la locul obișnuit.

Merseră pe mal, unul în spatele celuilalt, și aleseră un colț umbros, lîngă un copac uscat. Avu noroc: după o jumătate de oră, prinsese deja vreo cincisprezece exemplare de babușcă. Dacă ar fi avut și un minciog, ar fi scos probabil din apă cleanul de peste o livră care îi rupse montura.

E adevărat că, pe urmă, peștele nu mai mușcă deloc. Soția lui citea o revistă și se întrerupea din cînd în cînd să-l privească cu un zîmbet amuzat.

Prînziră în colțul lor și, ca întotdeauna, unii întorceau capul spre ei și începeau să șușotească. Oare un șef al Brigăzii Criminale nu are dreptul să-și petreacă duminica la țară, ca toată lumea, și să pescuiască cu undița, dacă așa vrea el?

Se întoarse pe malul apei, nu mai prinse nimic și, la șase seara, se afla împreună cu soția în trenul de Paris înțesat de călători.

Mîncară carne rece, privind înserarea, străzile aproape pustii și casele de vizavi, unde cîteva ferestre începeau să se lumineze.

Boulay nu-și petrecea duminicile la țară. Cabaretele lui lucrau șapte zile din șapte și nu era el omul să le lase nesupravegheate. Iar cele trei femei cu care locuia nu doreau probabil să părăsească mica Italie din strada Victor-Massé.

Luni, la nouă dimineața, Maigret trecu pe la Poliția Judiciară să se asigure că nu apăruse nimic nou și, la zece fără un sfert, un taxi îl lăsa pe strada Pigalle. Un anunț mortuar, cu chenar negru, era fixat de grilajul de la *Lotus*. Iar pe strada Victor-Massé mai era unul, la ușa cabaretului *Train-Bleu*.

Vizavi de fostul domiciliu al lui Boulay, trotuarul era plin de lume. Din cînd în cînd, cineva sau un mic grup se desprindea și intra în casă, a cărei ușă era străjuită de draperii negre.

Îi imită pe ceilalți și își așteptă rîndul în fața ascensorului, unde se simțea deja miros de flori și de lumînări. Salonul fusese transformat în cameră mortuară și, în jurul sicriului, siluete în negru stăteau în picioare – domnul Raison și un bătrîn șef de sală considerat ca făcînd parte din familie –, în timp ce, dintr-o cameră vecină, se auzeau suspinele unei femei.

Strînse mîna cîtorva persoane, coborî și așteptă împreună cu ceilalți. Recunoștea chipuri întrezărite în cabaretele defunctului. Probabil că era acolo tot personalul, iar femeile cu tocuri foarte înalte aveau fețe obosite și ochi care păreau surprinși că vedeau soarele dimineții.

— Multă lume, nu?

Era piticul, Louis Boubée, zis Mickey, îmbrăcat în negru. Îl trăsese pe comisar de mînecă și părea mîndru de succesul înmormîntării.

— Au venit toți.

Toți patronii de cabarete din Paris, inclusiv de pe Champs-Elysées și din Montmartre, instrumentiștii, barmanii, șefii de sală...

— Ați fost la Jo?

Arătă spre Jo Luptătorul, care, îmbrăcat și el în negru pentru această împrejurare, îi adresă un semn cu mîna comisarului.

— Sînt fel de fel, nu-i așa?

Costume țipătoare, pălării prea deschise la culoare, ghiuluri masive și pantofi din piele de căprioară sau de crocodil. Toată lumea se deranjase. Chiar dacă Boulay nu făcea parte din lumea interlopă și merita porecla de Băcanul, aparținea totuși vieții nocturne din Montmartre.

— Tot n-ați aflat făptașul?

În acel moment, avocatul ieși din casă, unde comisarul nu-l văzuse intrînd, dar dricul, care trăgea la trotuar, îl ascunse aproape imediat privirii lui Maigret.

Erau atît de multe flori și coroane, încît se încărcară două mașini cu ele. Cele trei femei urcară într-un automobil. În spate, pe jos, Antonio mergea singur, urmat, pe mai multe rînduri, de personal și dansatoare. Apoi veneau ceilalți, formînd un cortegiu lung de mai bine de o sută de metri.

La trecerea convoiului, comercianții ieșeau în ușa prăvăliilor, gospodinele se opreau la marginea trotuarului și oamenii se aplecau la ferestre. În sfîrșit, alergînd pe lîngă șirul de persoane în negru, fotografii făceau poze.

Orga răsună în momentul în care șase bărbați trecură pragul bisericii, ducînd sicriul. Femeile intrară după ei, acoperite de voaluri groase. O clipă, privirea lui Jean-Charles Gaillard o întîlni pe cea a comisarului, apoi cei doi bărbați fură despărțiți

de mulțime. Maigret rămase în fundul bisericii, unde, de fiecare dată cînd se deschidea ușa, pătrundea o rază de soare. Revedea în minte aceleași imagini, ca un joc de cărți.

Boulay scoțînd ceasul din buzunar... Boulay așteptînd cîteva minute înainte să o ia în jos pe strada Pigalle...

Antonio organizase bine lucrurile. Nu era o simplă slujbă de iertare a păcatelor, ci o liturghie în toată regula, cu orgă și cor.

Oamenii ieșiră încet din biserică. Patru-cinci mașini așteptau, pentru familie și colaboratorii cei mai apropiați, deoarece nu mai erau locuri în cimitirul din Montmartre și trupul neînsuflețit al lui Boulay era dus la Ivry.

Antonio găsi timp să facă un ocol prin mulțime ca să se apropie de comisar.

— Doriți un loc?

Maigret făcu semn că nu. Îl urmărea cu privirea pe avocat, care se îndepărta pe jos, și își croi drum prin mulțime să-l prindă din urmă.

— Frumoasă înmormîntare! spuse el, aproape cum făcuse și Mickey pe strada Victor-Massé. Nu mergeți la cimitir?

— Am de lucru... și nici n-am fost invitat.

— A venit toată lumea din Montmartre...

O parte din mulțime continua să iasă din biserică, în timp ce dricul și mașinile se îndepărtau.

— Probabil că i-ați recunoscut pe cîțiva dintre clienții dumneavoastră.

— Ca oricare alt avocat.

Schimbînd subiectul, ca și cum acela nu i-ar fi fost pe plac, Gaillard întrebă:

— Ați dat de un fir?

— Să-i zicem un capăt de fir...

— Adică?

— Îmi lipsește elementul principal, adică motivul.

— Restul îl știți?

— Din păcate, nu dețin probe! Ați fost ieri la țară?

Interlocutorul îl privi surprins.

— De ce mă întrebați asta?

Mergeau, ca mulți alții, pe strada Notre-Dame-de-Lorette, care fusese rareori atît de animată la acea oră, și trecură prin fața cabaretului *Saint-Trop'*, unde rama cu fotografii de femei goale fusese scoasă din vitrină și înlocuită cu anunțul mortuar.

— Așa, răspunse Maigret. Pentru că eu am fost cu soția. Pentru că majoritatea parizienilor se duc duminica la țară sau la mare.

— Soția mea nu se mai deplasează de mult timp.

— Și vă petreceți duminicile singur în casă?

— Profit ca să studiez dosarele.

Jean-Charles Gaillard se întreba oare de ce comisarul îl însoțea? În mod normal, Maigret ar fi trebuit să se îndrepte spre centrul orașului. Dar el continua să pășească alături de avocat și, curînd, ajunseră pe strada La Bruyère, unde mașina albastră era la locul ei în fața casei.

Urmă un moment de stînjeneală. Maigret nu dădea semne că voia să plece. Avocatul avea cheia în mînă.

— Nu vă invit înăuntru, pentru că știu cît sînteți de ocupat.

— Tocmai voiam să vă cer îngăduința să dau un telefon.

Ușa se deschise.

— Haideți în biroul meu!

Ușa care comunica cu biroul vecin era deschisă și o secretară la vreo treizeci de ani se ridică imediat de pe scaun.

Fără să-l bage în seamă pe Maigret, secretara i se adresă patronului:

— Ați primit două telefoane, dintre care unul de la Cannes.

— Așteaptă puțin, Lucette…

Gaillard părea preocupat.

— Dacă vreți să telefonați în oraș, aveți aparatul în fața dumneavoastră.

— Mulțumesc.

Pe fereastră se vedea o curte pavată, în mijlocul căreia se înălța un tei destul de arătos.

Maigret, în picioare, formă numărul.

— Alo!… S-a întors cumva inspectorul Lapointe?… Dă-mi-l, te rog, la telefon!… Mulțumesc!… Da… Alo!… Lapointe?… Ai găsit ce căutai?

Ascultă îndelung, în timp ce avocatul, fără să se așeze la birou, muta dosarele dintr-un loc în altul.

— Da… Da… Înțeleg… Ești sigur de date?… L-ai pus să semneze o declarație?… Nu, sînt pe strada La Bruyère… Lucas s-a întors?… Încă nu?…

În timp ce vorbea, privea curtea, două mierle care țopăiau pe pavaj și umbra avocatului, care trecea iar și iar prin fața ferestrei.

— Da, așteaptă-mă… Nu durează mult și poate că o să apară ceva nou.

Avea și el dreptul să joace puțin teatru! Închise, se prefăcu jenat, se scărpină în cap cu un aer perplex.

Stăteau amîndoi în picioare și avocatul îl observa cu multă curiozitate. Maigret prelungea intenționat tăcerea. Cînd vorbi, spuse cu un ușor reproș în glas:

— Stați cam prost cu memoria, domnule Gaillard.

— Ce vreți să insinuați?

— Sau, dintr-un motiv pe care nu reușesc să-l descopăr, nu mi-ați spus adevărul.

— În ce privință?

— Nu știți?

— Jur…

Bărbatul era înalt și solid, sigur de el cu cîteva clipe înainte. Acum, fața lui semăna cu aceea a unui băiețel prins cu mîța-n sac, care se încăpățînează să facă pe nevinovatul.

— Chiar nu văd ce vreți să spuneți.

— Îmi dați voie să fumez?

— Vă rog.

Maigret își umplu pipa fără grabă, încruntat, ca unul care are de îndeplinit o sarcină neplăcută.

— Nu vreți să luați loc? îi propuse avocatul.

— Durează doar un moment. Cînd am venit vineri la dumneavoastră, v-am vorbit despre mașină.

— Posibil. Am vorbit despre tot felul de lucruri și am fost destul de impresionat de ce-am aflat ca să nu reținem detaliile.

— Mi-ați spus că mașina dumneavoastră staționează în mod obișnuit în fața casei și că o lăsați acolo în timpul nopții.

— Exact. Tot acolo am lăsat-o și noaptea trecută, și cu o noapte în urmă. Ați văzut-o cînd ați intrat.

— Dar, recent, au fost zile cînd n-a stat aici.

Avocatul se prefăcu că încearcă să-și aducă aminte.

— O clipă…

Devenise, brusc, foarte roșu la față, iar lui Maigret aproape că i se făcu milă de el. Se vedea bine că își păstra siguranța de sine numai cu prețul unui foarte mare efort.

— Mașina a avut nevoie de reparații, dar nu știu dacă săptămîna trecută sau cu două săptămîni în urmă. Pot s-o întreb pe secretara mea. Ea a telefonat la garaj să vină cineva s-o ia și s-o repare.

Totuși, nu se îndrepta spre ușa dintre cele două birouri.

— Chemați-o!

Avocatul deschise în cele din urmă ușa.

— Vrei să vii o clipă? Domnul comisar dorește să-ți pună o întrebare.

— Nu vă emoționați, domnișoară. E o întrebare cît se poate de nevinovată. Aș vrea să știu în ce zi ați sunat la garaj să vină cineva să ia mașina.

Secretara se uită la avocat ca și cum i-ar fi cerut permisiunea să răspundă.

— Luni după-amiază, spuse ea în cele din urmă.

— E vorba de lunea trecută?

— Da.

Era drăguță, simpatică, iar rochia de nailon alb trăda un corp atrăgător. Oare între ea și Gaillard... Asta nu-l privea pe Maigret în acel moment.

— Era vorba de o reparație importantă?

— Pot să vă arăt factura garajului. Am primit-o în dimineața asta. Au trebuit să schimbe un amortizor. Credeau că o vor putea aduce înapoi miercuri dimineața.

— Și n-au adus-o?

— Au dat telefon să se scuze. E o mașină americană. Contrar speranțelor pe care și le făceau, nu exista piesă de schimb la Paris și au fost nevoiți să telefoneze la depozitul din Le Havre.

Jean-Charles Gaillard se prefăcea că nu dădea nici o atenție dialogului dintre comisar și secretară și, așezat în sfîrșit la

birou, răsfoia un dosar.

— Cînd a fost adusă mașina?

— Joi sau vineri. O clipă… Mi-am notat în agendă.

Se duse în biroul ei și se întoarse imediat.

— Joi seara. Au adus amortizorul în regim de urgență și au lucrat toată ziua.

— Nu v-ați întors după masa de seară?

Tînăra femeie se uită din nou la avocat.

— Nu. Mi se întîmplă rar. Numai cînd e ceva urgent de lucru.

— Și nu s-a întîmplat așa săptămîna trecută?

Ea scutură din cap, fără ezitare.

— N-am mai lucrat seara de cel puțin cincisprezece zile.

— Îți mulțumesc, domnișoară.

Secretara se retrase, închise ușa și Maigret rămase în picioare, cu pipa în gură, în mijlocul biroului.

— Și uite-așa! mormăi el.

— Ce?

— Nimic. Un mic fapt care poate să aibă importanță, la fel cum poate să nu aibă deloc. Cunoașteți destul de bine meseria noastră ca să știți că nu avem dreptul să neglijăm nimic.

— Nu văd ce legătură are mașina mea…

— Dacă ați fi în locul meu, ați vedea. Vă mulțumesc că mi-ați dat voie să telefonez. E timpul să mă întorc la birou.

Avocatul se ridică.

— Nu aveți să mă mai întrebați nimic?

— Ce v-aș mai întreba? V-am pus vineri întrebările pe care aveam să vi le pun. Presupun că mi-ați răspuns cît se poate de sincer.

— N-am nici un motiv să…

— Bineînțeles. Totuși, în privința mașinii…

— Mărturisesc că uitasem. În ultimele luni, e a treia sau a patra oară cînd mașina asta are nevoie de reparații, drept pentru care intenționez s-o schimb.

— Ați circulat cu taxiul timp de trei zile?

— Întocmai. Mi se întîmplă să iau taxiul chiar și cînd am mașina în fața casei. Nu mai trebuie să caut un loc de parcare…

— Vă înțeleg. Pledați în după-masa asta?

— Nu. V-am mai spus că pledez rar. Sînt mai degrabă avocat consultant.

— Înseamnă că veți fi acasă toată ziua?

— Doar dacă n-am o întîlnire. O clipă…

Deschise încă o dată ușa biroului vecin.

— Lucette! Vezi, te rog, dacă azi trebuie să plec la vreo întîlnire!

Maigret avu impresia că tînăra femeie plînsese. Nu avea nici ochii, nici nasul roșu, dar privirea îi era tulbure, îngrijorată.

— Nu cred. Toate întîlnirile le aveți aici.

Se uită totuși în agenda roșie.

— Nu.

— Iată răspunsul, conchise avocatul.

— Mulțumesc.

— Credeți că veți avea nevoie de mine?

— N-am nimic precis în minte, dar nu se știe niciodată. La revedere, domnișoară.

Ea dădu din cap, fără să ridice ochii spre el. Jean-Charles Gaillard păși pe coridor înaintea comisarului. Ușa unei săli de așteptare era întredeschisă și Maigret zări, în trecere, picioarele cuiva care aștepta, picioarele unui bărbat.

— Mulțumesc încă o dată pentru telefon.

— N-aveți pentru ce.

— Și scuze…

După ce făcuse vreo cincizeci de metri pe trotuar, Maigret întoarse capul. Gaillard stătea tot în ușă și îl urmărea cu privirea.

1. Pierre Bougrat (1889-1962), medic din Marsilia acuzat de asasinarea unuia dintre pacienții lui (n.t.).

VII

Se întîmplase de mai multe ori, ba chiar destul de des, dar niciodată atît de clar, de caracteristic. Lucrezi într-o direcție dată cu atît mai îndîrjit cu cît ești mai puțin sigur pe tine sau cu cît deții mai puține elemente.

Îți spui că ești liber, la momentul potrivit, să faci cale-ntoarsă și să investighezi în altă direcție.

Trimiți inspectori în stînga și în dreapta. Crezi că bați pasul pe loc, apoi descoperi un mic element nou și începi să avansezi cu prudență.

Și iată că, brusc, cînd te aștepți mai puțin, ancheta îți scapă din mînă. N-o mai dirijezi tu. Evenimentele comandă și te obligă să iei măsuri pe care nu le prevăzuseși, pentru care nu erai pregătit.

În astfel de cazuri, treci prin momente urîte. Îți pui întrebări. Te întrebi dacă n-ai pornit de la început pe un drum greșit și dacă n-ai să nimerești cumva în gol sau, mai rău, ai să ajungi în fața unei realități diferite de ceea ce ți-ai imaginat.

În definitiv, care fusese singurul punct de pornire al lui Maigret? O simplă convingere, sprijinită, e adevărat, de experiență: *oamenii din lumea interlopă, gangsterii, cum li se spune azi, nu sugrumă*. Folosesc revolverul, uneori cuțitul, dar

în analele Poliției Judiciare nu e semnalată nici măcar o singură crimă prin strangulare care să le fie imputabilă.

O altă caracteristică admisă este aceea că își abandonează victima la locul faptei. Iar arhivele nu menționează nici că vreun gangster ar fi ținut la el un cadavru cîteva zile înainte să-l lase pe un trotuar.

Astfel, comisarul se concentrase asupra ultimei seri a lui Emile Boulay, asupra apelurilor telefonice, a așteptării la marginea trotuarului, lîngă Mickey în uniformă, pînă în momentul în care fostul chelner se îndepărtase voit spre capătul de jos al străzii Pigalle.

Construcția lui Maigret se sprijinea pe această bază și pe povestea cu jumătatea de milion scoasă de la bancă în ziua de 22 mai.

Ea presupunea că nu exista nici o dramă pasională în mica Italie din apartamentul de pe strada Victor-Massé, că cele trei femei se înțelegeau la fel de bine cum se părea, că Boulay nu avea amantă și, în sfîrșit, că Antonio era un om cinstit.

Dacă una dintre aceste ipoteze – sau, mai curînd, convingeri – era inexactă, toată ancheta se năruia.

Oare de aceea avea încă un aer ursuz și avansa cu o oarecare aversiune?

Era o după-amiază caldă; soarele bătea direct în fereastră, așa că Maigret lăsase storul. Și el, și Lucas își scoseseră haina și, cu ușile închise, se apucaseră de o treabă care, probabil, l-ar fi făcut să dea din umeri pe judecătorul de instrucție.

Ce-i drept, cel care se ocupa de caz îi lăsa în pace, convins că era vorba de o reglare de conturi fără importanță, iar presa nu insista nici ea.

„Un avocat nu-și omoară clienții…”

Devenea un fel de refren de care Maigret nu mai reușea să scape, ca de un cîntec prea des auzit la radio sau la televizor.

„Un avocat…”

Totuși, fusese în acea dimineață, după înmormîntare, acasă la maestrul Jean-Charles Gaillard, dar se arătase cît se poate de prudent. Ca din întîmplare, ieșind din biserică, îl însoțise pînă pe strada La Bruyère și, chiar dacă pusese cîteva întrebări, avusese grijă să nu insiste.

„Un avocat nu-și omoară…”

Afirmația nu era mai sigură, nici mai rațională decît cea de la care pornise.

„Gangsterii nu sugrumă…”

Însă nu convoci un avocat cunoscut la Poliția Judiciară și nu-i aplici un interogatoriu de cîteva ore fără să riști să-ți sară în cap tot baroul, dacă nu tot aparatul judiciar.

Unele profesii sînt mai sensibile decît altele. Observase asta cînd îi telefonase prietenului său Chavanon, apoi cînd îl vizitase pe inefabilul maestru Ramuel.

„Un avocat nu-și omoară clienții…”

Iar cei doi polițiști se ocupau acum chiar de clienții lui Jean-Charles Gaillard, în atmosfera aurie a biroului lui Maigret. Lucas revenise de la tribunal cu o listă pe care o întocmise cu ajutorul unui grefier.

Lucas începea să aibă și el o idee vagă. Nu reușea să exprime esența.

— Grefierul mi-a spus ceva ciudat.

— Ce?

— Întîi, cînd i-am zis că e vorba despre Jean-Charles Gaillard, a avut un zîmbet bizar. Apoi i-am cerut lista cauzelor în care acesta a pledat în ultimii doi ani, iar privirea lui a

devenit și mai malițioasă. „Nu veți găsi multe”, mi-a spus. „Pentru că are puțini clienți?” „Dimpotrivă! După cîte aud, are un cabinet foarte mare și se spune că ar cîștiga mai mulți bani decît unii maeștri ai baroului care pledează în fiecare săptămînă la curtea cu juri.”

Lucas continuă, intrigat:

— Am încercat să-l trag de limbă, dar, în tot acest timp, a scotocit prin dosare fără să scoată o vorbă. Din cînd în cînd, notînd un nume și o dată pe o foaie, mormăia: „O achitare…”. Puțin mai tîrziu: „Altă achitare…”. Și avea tot timpul acel aer ironic, care mă exaspera. „Ia uite! O condamnare… Cu suspendare, evident!” Și asta a durat destul de mult. Lista se lungea. Achitări după achitări și condamnări cu suspendare sau la pedepse ușoare. În cele din urmă, i-am zis, insinuant: „Înseamnă că e foarte tare…”. Atunci, s-a uitat la mine ca și cum m-ar fi luat ușurel peste picior și a catadicsit să spună: „Știe foarte bine să-și aleagă cauzele”.

Fraza asta îl intriga pe Lucas și pusese în mișcare creierul lui Maigret.

Pentru acuzat, dar și pentru apărător, este evident mai plăcut să cîștige un proces decît să-l piardă. Reputația avocatului crește astfel continuu și clientela sporește cu fiecare nou succes.

Să-și aleagă cauzele…

Deocamdată, cercetau amîndoi lista adusă de Lucas. Făcuseră deja o primă triere. Inspectorul notase pe o foaie cazurile civile. Deoarece domeniul nu le era familiar nici unuia dintre ei, era preferabil să nu se ocupe acum de el.

Celelalte erau, în fond, destul de puține: vreo treizeci în doi ani. Ceea ce îl îndreptățea pe Jean-Charles Gaillard să spună:

— Nu pledez des.

Lucas lua pe rînd fiecare nume.

— Hippolyte Tessier. Fals și uz de fals. Achitat la 1 septembrie.

Încercau amîndoi să și-l amintească pe acuzat. Dacă nu găseau nimic, Maigret deschidea ușa biroului inspectorilor.

— Tessier, fals și uz de fals! Vă amintiți ceva?

— Nu era un fost director de cazinou, undeva în Bretagne, care a încercat să organizeze o casă de jocuri clandestină la Paris?

Treceau la următorul.

— Julien Vendre… Jaf. Achitat.

Maigret își amintea de el. Era un om discret, cu înfățișarea unui mic funcționar trist, care se specializase în furtul de radiouri cu tranzistori. Nu fusese prins în flagrant și nu exista nici o dovadă categorică împotriva lui. Comisarul îi recomandase judecătorului să nu înceapă urmărirea penală, ci să aștepte să fie prins cu ceva.

— Trece-l pe a treia foaie.

În acest timp, solidul Torrence stătea în umbra unui bar, vizavi de casa avocatului, iar o mașină a poliției, fără semne distinctive, aștepta la cîțiva metri lîngă trotuar, nu departe de automobilul american albastru.

Dacă Torrence avea să-și petreacă întreaga după-amiază la o măsuță, supraveghind ușa de vizavi, cîte beri avea să bea?

— Urbain Potier. Tăinuire. Un an de închisoare cu suspendare.

Lucas se ocupase de el cu cîteva luni în urmă, cînd îl chemase de cîteva ori la Poliția Judiciară, un ins gras și la fel de

puțin îngrijit ca domnul Raison, contabilul, cu smocuri de păr negru care îi ieșeau din nări.

Ținea un magazin de vechituri pe bulevardul La Chapelle. Găseai acolo de toate, lămpi vechi cu gaz și frigidere, dar și boarfe roase pînă la urzeală.

— Sînt negustor cinstit. Modest, dar cinstit. Cînd acest individ a venit să-mi vîndă țevi de plumb, nu știam că le furase. Am crezut că era…

La fiecare nume, Maigret ezita. Deschise de zece ori ușa biroului inspectorilor.

— Scrie-l!

— Gaston Mauran. Furt de mașini.

— Unul mic și roșcat?

— Asta nu scrie.

— Anul trecut, în primăvară?

— Da, în aprilie. O bandă care modifica aspectul mașinilor și le trimitea în provincie să fie vîndute.

— Cheamă-l pe Dupeu.

Din fericire, inspectorul Dupeu, care se ocupase de acest caz, se afla în biroul vecin.

— Nu e unul mic și roșcat, care ne-a servit povestea cu bătrîna lui mamă bolnavă?

— Ba da, șefule. Mama lui chiar era bătrînă și bolnavă. Avea doar nouăsprezece ani. Era cel mai puțin important din bandă. El doar stătea de pază cînd Justin Nebunul șterpelea mașinile.

Două cazuri de proxenetism; alte jafuri. Nimic răsunător. Nimic care să fi apărut pe prima pagină a ziarelor.

În schimb, toți clienții avocatului erau mai mult sau mai puțin profesioniști.

— Mai departe… spuse Maigret, oftînd.

— Ăștia sînt toți. Mi-ați spus că ne ocupăm numai de ultimii doi ani.

Nu era de ajuns ca să acopere activitatea unui avocat care locuia într-o reședință privată, chiar dacă, în realitate, era vorba de o casă destul de obișnuită.

Bineînțeles, trebuiau să fie luate în calcul și cazurile care nu ajunseseră la tribunal, probabil cele mai numeroase.

Dar mai era o clientelă, cea pentru care Jean-Charles Gaillard întocmea declarațiile de venit, așa cum făcea pentru Boulay.

Maigret suferea de căldură, de sete. I se părea că se împotmolea și era tentat să reia totul de la zero.

— Sună-l pe inspectorul de la contribuții directe din arondismentul IX.

Părea o strădanie zadarnică, dar, în situația în care ajunsese, nu avea dreptul să lase nimic deoparte.

— Cum? Domnul Jubelin?... Bine, dă-mi-l pe domnul Jubelin!... Din partea comisarului Maigret... Da, de la Poliția Judiciară... Alo!... Nu! Comisarul dorește să vorbească personal cu domnul Jubelin.

Probabil că inspectorul era un om ocupat sau plin de sine, pentru că nu răspunse decît după aproape cinci minute.

— Alo!... Vi-l dau pe comisarul Maigret...

Maigret luă receptorul suspinînd.

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule Jubelin. Vreau doar să vă cer o informație... Ce spuneți?... Da, e vorba indirect de Emile Boulay... Ați citit ziarele... Înțeleg... Nu, nu declarațiile lui mă interesează. Poate mai tîrziu, caz în care vă promit că voi urma calea administrativă... Sigur că da! Vă înțeleg reținerile... Întrebarea mea e puțin diferită. Boulay a avut necazuri cu

dumneavoastră?... Asta vreau să spun... Ați avut ocazia, de exemplu, să-l amenințați cu o urmărire judiciară... Nu!... Așa credeam și eu... Contabilitate perfect în regulă... Exact... Exact...

Asculta, dînd din cap și mîzgălind pe sugativă. Vocea domnului Jubelin era atît de vibrantă, încît Lucas auzea aproape tot ce spunea.

— Pe scurt, avea un bun consilier... Știu, un avocat... Jean-Charles Gaillard... Tocmai la el vreau să ajung... Presupun că se ocupa de mai mulți contribuabili?... Ce spuneți?... De prea mulți?

Maigret îi făcu cu ochiul lui Lucas și se înarmă cu răbdare, deoarece inspectorul devenise deodată foarte volubil.

— Da... Da... Evident, foarte abil... Cum?... Declarații inatacabile... Ați încercat?... Fără rezultat... Înțeleg. Permiteți-mi încă o întrebare... Din ce clasă socială făceau parte majoritatea clienților lui Gaillard? Cam din toate, înțeleg... Da... Da... Mulți din cartier... Proprietari de hoteluri, de restaurante și de cabarete... Evident, e dificil...

Convorbirea telefonică mai dură aproape zece minute, dar comisarul nu mai era foarte atent, deoarece interlocutorul său, atît de reticent la început, povestea acum cu multe detalii lupta lui contra celor care înșelau fiscul.

— Uf! oftă el, punînd receptorul în furcă. Ai auzit?

— Nu tot.

— După cum mă așteptam, declarațiile lui Emile Boulay erau inatacabile. Jubelin a repetat acest cuvînt de nu știu cîte ori cu năduf. De ani de zile încearcă să-l prindă cu ceva. Anul trecut, i-a luat la puricat toată contabilitatea, dar n-a găsit nimic.

— Și ceilalți?

— Tocmai asta e! Situația e la fel cu toți clienții lui Jean-Charles Gaillard.

Maigret privea dus pe gînduri lista întocmită de inspector. Își amintea cuvintele grefierului: „Știe să-și aleagă cauzele…”.

Or, se dovedea că și în domeniul fiscal știa să-și aleagă clienții: hotelieri din Montmartre sau din altă parte, care închiriază camere nu numai cu noaptea, ci și cu ora, patroni de baruri, ca Jo Luptătorul, proprietari de cabarete sau de cai de curse… După cum spunea Jubelin puțin mai devreme la telefon: „Cu oameni ca ăștia, e dificil să faci dovada încasărilor și a cheltuielilor generale”.

În picioare în fața biroului, Maigret își aruncă încă o dată ochii pe listă. Trebuia să aleagă, și poate că de alegerea lui avea să depindă restul anchetei.

— Cheamă-l pe Dupeu!

Inspectorul intră din nou.

— Știi ce s-a mai întîmplat cu Gaston Mauran, despre care ai pomenit adineauri?

— Acum o lună-două, l-am zărit la pompa unui garaj de pe Avenue d’Italie. Cu totul din întîmplare… Îmi duceam soția și copiii la țară și mă întrebam unde să fac plinul.

— Sună-l pe patronul garajului și vezi dacă Mauran mai lucrează la el. Să nu-i spună nimic. N-am chef să se sperie și să ne scape printre degete!

Dacă nu mergea cu ăsta, avea să aleagă altul, apoi încă unul și așa mai departe, pînă cînd Maigret avea să descopere ce căuta.

Dar ce căuta el nu era foarte precis. Toate cazurile avocatului aveau o anumită caracteristică, ca un punct comun pe care i-ar fi fost greu să-l definească.

„Un avocat nu-și omoară clienții…”

— Mai aveți nevoie de mine, șefule?

— Da, rămîi.

Vorbea ca pentru sine, mulțumit însă că îl auzea cineva.

— În fond, toți aveau motive întemeiate să-i fie recunoscători. Fie ajungeau la tribunal și erau achitați… Fie inspectorul de la contribuții era obligat să se încline în fața declarațiilor lor. Nu știu dacă înțelegi ce vreau să spun. De obicei, un avocat nemulțumește inevitabil pe cineva. Dacă pierde un proces, dacă clientul lui e pedepsit…

— Înțeleg, șefule.

— Dar nu e ușor de ales…

Dupeu veni din nou.

— Lucrează la același garaj și chiar e acolo în acest moment.

— Iei o mașină din curte și mi-l aduci cît poți de repede. Nu-l speria. Spune-i că e vorba de o simplă verificare. Nu trebuie să fie nici foarte liniștit!

Era patru și jumătate și se făcea din ce în ce mai cald, în loc să se răcorească. Nu se simțea nici cea mai ușoară adiere. Cămașa începea să i se lipească lui Maigret de corp.

— Ce-ar fi să mergem să bem o bere?

O scurtă pauză la braseria *Dauphine*, pînă sosea Gaston Mauran.

Cînd să iasă din birou, se auzi soneria telefonului. Comisarul parcă n-ar fi vrut să se întoarcă, apoi, ca să fie cu sufletul împăcat, ridică receptorul.

— Șefu’? Aici Torrence…

— Ți-am recunoscut vocea. Spune!

— Vă telefonez de pe Avenue de la Grande-Armée.

— Ce cauți acolo?

— Acum vreo douăzeci de minute, Gaillard a ieșit din casă și a urcat în mașină. Am avut noroc cu un blocaj, la colțul străzii Blanche, că am putut să sar în mașina mea și să-l prind din urmă.

— N-a observat că era urmărit?

— Sigur nu. Veți înțelege de ce sînt sigur. S-a îndreptat imediat spre Etoile pe drumul cel mai scurt. Traficul nu-i dădea voie să meargă repede și, pe Avenue de la Grande-Armée, a redus și mai mult viteza. Am trecut unul după altul prin fața cîtorva garaje. Părea să ezite. Pînă la urmă, a intrat cu mașina la *Garage Moderne* lîngă Poarta Maillot. L-am așteptat afară. Abia după ce l-am văzut ieșind pe jos și îndreptîndu-se spre Bois de Boulogne am intrat și eu.

Era exact micul element neprevăzut care avea să-i ia lui Maigret libertatea de acțiune sau, mai exact, să-l forțeze să acționeze într-un anumit moment, într-un anumit fel pe care nu-l prevăzuse.

În timp ce îl asculta pe Torrence, fața îi devenea din ce în ce mai gravă și Maigret părea să nu se mai gîndească la paharul de bere pe care dorea să-l bea.

— E un garaj mare, cu sistem automat pentru spălatul mașinilor. A trebuit să-i arăt insigna șefului de echipă. Jean-Charles Gaillard nu e un client regulat. Nimeni nu-și amintește să-l mai fi văzut la garaj. A întrebat dacă i se putea spăla mașina în cel mult o oră. Trebuie să vină după ea pe la cinci și jumătate.

— Au trecut la treabă?

— Voiau s-o facă, dar le-am spus să aștepte.

Trebuia să ia o hotărîre imediat.

— Ce fac?

— Stai acolo și nu lăsa pe nimeni să se atingă de mașină. Voi trimite pe cineva care s-o aducă aici. Nu-ți fie teamă. Va avea toate actele necesare.

— Și cînd se va întoarce Gaillard?

— Vei fi cu un inspector. Încă nu știu cu care. Prefer să fiți doi. Îi vorbești foarte amabil, dar faci în așa fel încît să te însoțească aici.

Se gîndi la tînărul hoț de mașini pe care îl aștepta.

— Să nu-l aduci imediat în biroul meu. Lasă-l să aștepte. Probabil că te va lua de sus. Nu te lăsa impresionat. Și nu care cumva să-l lași să telefoneze!

Torrence oftă și răspunse, fără tragere de inimă:

— Am înțeles, șefule. Dar grăbiți-vă. M-aș mira, pe căldura asta, să se plimbe prea mult timp pe aleile din pădure.

Maigret nu se repezi la judecătorul de instrucție ca să fie acoperit. Era aproape sigur că magistratul l-ar fi împiedicat să acționeze după cum îi dicta instinctul.

Intră în biroul vecin și se uită rînd pe rînd la inspectori.

— Vacher!

— Da, șefule!

— Ai mai condus o mașină americană?

— Am avut ocazia.

— Dai fuga la *Garage Moderne*, pe Avenue de la Grande-Armée. E lîngă Poarta Maillot. Acolo o să-l găsești pe Torrence, care îți va arăta o mașină albastră. Adu-o în curte, atingînd-o cît mai puțin cu putință.

— Am înțeles.

— Tu, Janin, pleci cu el, dar rămîi la garaj cu Torrence. I-am spus lui ce trebuie să faceți.

Se uită la ceas. Dupeu plecase doar de un sfert de oră spre Avenue d’Italie. Se întoarse spre Lucas.

— Hai cu mine!

Cu toate că se grăbeau, aveau totuși dreptul la un pahar de bere.

VIII

Înainte să-l primească pe mecanic, Maigret stătuse de vorbă cu Dupeu.

— Cum a fost?

— La început, a părut surprins și m-a întrebat dacă lucrez cu dumneavoastră. Mi se părea mai mult mirat decît îngrijorat. A repetat de două ori: „Sînteți sigur că sînt chemat de comisarul Maigret?”. Apoi, s-a dus să se spele pe mîini cu benzină și să-și scoată salopeta. Pe drum, mi-a pus o singură întrebare: „Poate fi reluat un caz care a fost judecat?”.

— Ce-ai răspuns?

— Că nu știu, că presupuneam că nu. A părut derutat tot drumul.

— Adu-l înăuntru și lasă-ne singuri.

Mauran ar fi fost foarte mirat în momentul în care intra în birou dacă ar fi știut că faimosul comisar avea mai mult trac decît el. Acesta îl privi cum pășea în încăpere, un tînăr deșelat, cu părul roșcat vîlvoi, ochii de un albastru de porțelan și pistrui în jurul nasului.

— Altă dată v-a fost de-ajuns să vă puneți inspectorii să mă interogheze, începu el, ca și cum ar fi vrut să atace primul.

Avea un fel de șiretenie amestecată cu naivitate.

— Vreau să vă spun din capul locului că n-am făcut nimic.

Nu-i era teamă. Sigur, era impresionat că se afla între patru ochi cu șeful cel mare, dar nu-i era teamă.

— Ești foarte sigur pe tine.

— De ce n-aș fi? Tribunalul mi-a recunoscut nevinovăția, nu? În fine, aproape nevinovăția... Și m-am comportat frumos, știți mai bine decît oricine.

— Vrei să spui că ți-ai turnat complicii?

— S-au folosit de naivitatea mea, avocatul a dovedit asta. A explicat că am avut o copilărie grea, că îmi întrețin mama, care e bolnavă.

În timp ce vorbea, Maigret avea o impresie ciudată. Mecanicul se exprima cu oarecare emfază, forțîndu-și accentul de ștrengar parizian; în același timp, în ochi îi licărea o luminiță amuzată, ca și cum ar fi fost mulțumit de rolul pe care îl juca.

— Presupun că nu pentru povestea asta ați trimis după mine. De atunci, am stat liniștit și desfid pe oricine ar pretinde contrariul. Deci?

Se așeză fără să fie invitat, lucru rar, ba chiar scoase din buzunar un pachet de Gauloises.

— Se poate?

Maigret, care îl observa în continuare, încuviință cu o mișcare a capului.

— Și dacă, dintr-un motiv oarecare, s-ar relua ancheta?

Mauran tresări, brusc bănuitor.

— Nu e cu putință!

— Să presupunem că există unele puncte pe care vreau să le lămuresc.

Atunci, telefonul de pe birou sună. Maigret ridică receptorul și auzi vocea lui Torrence:

— L-am adus.

— A protestat?

— Nu foarte mult. Pretinde că e grăbit și vrea să vă vadă imediat.

— Spune-i că îl voi primi îndată ce voi fi liber.

Gaston Mauran asculta încruntat, ca și cum s-ar fi întrebat dacă Maigret juca sau nu teatru.

— E vrăjeală, nu? spuse el, după ce comisarul puse receptorul în furcă.

— Ce e vrăjeală?

— Că m-ați adus aici, că ați încercat să mă speriați... Știți foarte bine că totul e aranjat.

— Ce e aranjat?

— Sînt curat, asta e! Nu-mi mai face nimeni mizerii!

În acel moment, nu fără stîngăcie, îi făcu cu ochiul lui Maigret, ceea ce îl tulbură pe comisar mai mult decît tot restul.

— Ascultă, Mauran. De tine s-a ocupat inspectorul Dupeu...

— Da, cel care m-a adus. Nu-mi mai aminteam numele. S-a purtat corect.

— Ce numești tu corect?

— A fost corect și gata!

— Adică?

— Nu înțelegeți?

— Vrei să spui că nu ți-a întins capcane și te-a chestionat cu amabilitate?

— Presupun că m-a chestionat așa cum trebuia s-o facă.

În spatele cuvintelor, al atitudinii tînărului, era ceva echivoc, ceva ce comisarul încerca să definească.

— Trebuia, nu?

— Pentru că erai nevinovat?

Ai fi zis că Mauran începea să se simtă și el stînjenit, că nu mai înțelegea, că vorbele lui Maigret îl derutau tot atît cît îl derutau spusele lui pe comisar.

— Auziți… începu el, șovăitor, după ce trase din țigară.

— Ce?

— Nimic.

— Ce-ai vrut să spui?

— Nu mai știu. De ce m-ați chemat aici?

— Ce-ai vrut să spui?

— Mi se pare că ceva nu e normal.

— Nu înțeleg.

— Sînteți sigur? În cazul ăsta, e mai bine să-mi țin gura.

— E cam tîrziu. Ce-ai vrut să spui?

Maigret nu era amenințător, ci ferm. În picioare, cu spatele la lumină, forma o masă compactă, la care Gaston Mauran începea să se uite cu un fel de panică.

— Vreau să plec…, bîigui el, ridicîndu-se brusc.

— Nu înainte să fi vorbit.

— Așa, e o capcană? Ce n-a mers? Cine n-a respectat regulile jocului?

— Care joc?

— Spuneți-mi mai întîi ce știți.

— Aici eu pun întrebările. Care joc?

— Mi-ați repeta întrebarea asta pînă mîine, dacă ar trebui, nu-i așa? Mi s-a spus, dar n-am crezut.

— Și ce ți s-a mai spus?

— C-o să vă purtați frumos cu mine…

— Cine ți-a spus asta?

Tînărul întoarse capul, hotărît să nu spună nimic, simțind totuși că va ceda pînă la urmă.

— Nu așa ne-a fost vorba, mormăi el printre dinți.

— Ce?

Atunci, Mauran se supără brusc și, ridicîndu-se țanțoș, îl înfruntă pe comisar.

— Nu știți, nu? Și cei o sută de mii de franci?

Fața lui Maigret îl impresionă atît de mult, încît brațele îi căzură pe lîngă corp. Vedea statura impozantă apropiindu-se de el, două mîini puternice care se întindeau, îl apucau de umeri și începeau să-l scuture.

Maigret nu mai fusese niciodată atît de palid. Fața-i lipsită de expresie semăna cu un bloc de piatră.

Vocea lui, neutră, impresionantă, porunci:

— Repetă!

— Cei… cei… Mă doare…

— Repetă!

— Cei o sută de mii de franci.

— Care o sută de mii de franci?

— Dați-mi drumul! Spun tot…

Maigret îl lăsă să se miște liber, dar rămase la fel de palid și, la un moment dat, își duse mîna la piept, unde inima îi bătea cu putere.

— Presupun că am căzut de fazan.

— Gaillard?

Mauran dădu din cap că „da”.

— Ți-a promis că vom fi drăguți cu tine?

— Da. N-a spus „drăguți”… A spus „înțelegători”.

— Și că vei fi achitat?

— În cel mai rău caz, voi obține suspendarea.

— Și te-a pus să dai o sută de mii de franci ca să te apere?

— Nu să mă apere. Asta era separat…

— Să-i dea cuiva?

Tînărul mecanic era atît de impresionat, încît în ochi îi apărură lacrimi.

— Dumneavoastră…

Maigret rămase nemișcat cîteva minute, cu pumnii strînși, apoi, în sfîrșit, prinse, lent, puțină culoare în obraji.

Îi întoarse brusc spatele tînărului și, cu toate că storul era lăsat, rămase un timp proțăpit în fața ferestrei.

Cînd se întoarse, fața lui aproape că își recăpătase expresia obișnuită, dar ai fi jurat că îmbătrînise, că era deodată foarte ostenit.

Se așeză la birou, îi arătă tînărului un scaun și, mecanic, începu să-și umple pipa.

— Fumează!

Spunea asta ca un ordin, ca pentru a alunga Dumnezeu știe ce demoni!

Apoi, cu voce blîndă, abia auzită, continuă:

— Presupun că mi-ai spus adevărul.

— Jur pe capul mamei mele.

— Cine te-a trimis la Jean-Charles Gaillard?

— Un bătrîn care locuiește pe bulevardul La Chapelle.

— Nu-ți fie teamă. Tu nu vei păți nimic. E vorba despre un anume Potier, care ține un magazin de vechituri?

— Da.

— Șterpeleai și-i dădeai lui obiectele furate…

— Nu s-a întîmplat des.

— Ce ți-a spus?

— Să vorbesc cu avocatul ăsta.

— De ce cu el, și nu cu altul?

— Pentru că era înțeles cu poliția. Îmi dau seama acum că nu-i adevărat. El m-a fraierit de o sută de mii de franci.

Maigret se gîndi o clipă.

— Ascultă-mă cu atenție. Cineva va fi introdus acum în birou. Nu-i spui nici o vorbă. Doar îl privești, după care un inspector te va însoți într-o încăpere alăturată.

— Îmi cer iertare. M-au făcut să cred că lucrurile se petrec întotdeauna așa...

Maigret reuși să-i zîmbească.

— Alo!... Torrence?... Adu-l, te rog!... Am în birou pe cineva pe care îl vei ține acolo, pentru cazul în care voi avea nevoie de el... Da, imediat.

Fuma, calm în aparență, dar simțea un fel de nod în gît. Privea țintă ușa care urma să se deschidă, care se deschise... Îl văzu pe avocat, elegant în costumul lui gri-deschis, care făcu trei-patru pași cu un aer nemulțumit, deschise gura să vorbească, să protesteze, apoi dădu brusc cu ochii de Gaston Mauran.

Torrence nu putu să înțeleagă nimic din această scenă mută. Jean-Charles Gaillard se oprise brusc. Figura lui își schimbase expresia. Tînărul, stînjenit, se ridică de pe scaun și, fără să se uite spre avocat, se îndreptă spre ușă.

În încăpere rămaseră numai comisarul și Gaillard. Maigret, cu palmele așezate pe birou, se străduia din răsputeri să nu se ridice, să nu se apropie greoi de vizitator și, chiar dacă acesta era mai înalt și mai masiv decît el, să nu-l pălmuiască peste amîndoi obrajii.

Rămase locului și rosti cu o voce ciudat de slabă:

— Ia loc.

Probabil că era și mai impresionant decît atunci cînd îl apucase pe tînărul mecanic de umeri, deoarece avocatul, dîndu-i ascultare imediat, uită să mai protesteze împotriva ridicării mașinii sale și a faptului că doi inspectori, fără mandat, îl aduseseră la Poliția Judiciară, unde fusese lăsat să aștepte ca ultimul suspect.

— Presupun că ai înțeles situația, spuse Maigret cu glas ostenit, ca și cum pentru el acest caz s-ar fi încheiat.

Apoi, văzînd că avocatul voia să răspundă, i-o luă înainte:

— Lasă-mă să vorbesc. Voi fi cît se poate de scurt, pentru că nu-mi face deloc plăcere să stau între patru ochi cu dumneata.

— Nu știu ce-a putut tînărul acela…

— Ți-am cerut să taci. Nu te-am adus aici să-ți pun întrebări. N-o să-ți cer nici o explicație. Dacă aș fi dat curs primului impuls, te-aș fi trimis în arestul Prefecturii, unde ai fi așteptat rezultatele expertizelor.

Trase spre el lista nr. 3, cu clienții lui Gaillard judecați de tribunalul corecțional și care fuseseră achitați sau primiseră condamnări ușoare.

Citi numele monoton, ca și cum ar fi recitat litanii. Apoi, ridicînd capul, adăugă:

— Nu mai e nevoie să precizez că toate aceste persoane vor fi interogate. Unele nu vor vorbi. Sau, mai curînd, nu vor vorbi la început. Cînd vor afla însă că sumele date într-un scop precis nu au ajuns niciodată la destinație…

Gaillard se schimbase și el la față. Se străduia totuși să țină piept. Începu o frază:

— Nu știu ce-a putut golanul ăsta tînăr…

Atunci, Maigret lovi cu pumnul în birou, făcînd să tremure toate obiectele.

— Taci din gură! răcni el. Îți interzic, pînă cînd nu-ți cer eu, să mai scoți o vorbă!

Lovitura de pumn se auzise pînă în biroul inspectorilor, unde toți se uitară unul la altul.

— Nu e nevoie să-ți explic cum procedai. Și înțeleg de ce-ți alegeai cu grijă clienții. Știind că vor fi achitați sau vor primi o condamnare ușoară, nu era greu să-i faci să creadă că, în schimbul unei sume de bani…

Nu! Nu putea să mai vorbească despre asta.

— Am toate motivele să cred că numele meu n-a fost singurul folosit în povestea asta. Te ocupai de declarațiile de venit. Adineauri, am luat legătura cu domnul Jubelin, cu care voi avea o lungă discuție.

Mîna îi tremura totuși ușor în timp ce-și aprindea pipa.

— Ancheta va fi lungă, anevoioasă. Dar pot să-ți spun că va fi făcută cu o minuțiozitate exemplară.

Gaillard nu-l mai înfrunta cu privirea și stătea acum cu capul în jos, cu mîinile pe genunchi, stînga lăsînd să se vadă golul celor patru degete lipsă.

Privirea comisarului întîlni această mînă și Maigret avu un fel de ezitare.

— Cînd cazul va ajunge la curtea cu juri, vor fi aduse în discuție comportamentul dumitale în timpul războiului, probabil și căsnicia cu o femeie obișnuită cu o viață plină de strălucire, boala care a făcut-o practic să se retragă din lume…

Se lăsă pe spate în fotoliu și închise ochii.

— Ți se vor găsi circumstanțe atenuante. Pentru ce-ți trebuiau sume atît de mari de bani, din moment ce soția dumitale nu mai ieșea din casă și duceai, în aparență, o viață singuratică, consacrată muncii? Nu știu și nici nu te întreb.

Întrebările ți le vor pune alții, poate înțelegi de ce. Este prima dată, domnule Gaillard, cînd…

Glasul i se stinse din nou și, fără jenă, se ridică și se îndreptă spre dulap, de unde luă sticla de coniac și un pahar. Sticla nu se afla acolo pentru el, ci pentru unii care, în cursul unui interogatoriu lung și dramatic, aveau nevoie de acest întăritor.

Goli paharul pe nerăsuflate, se întoarse la locul lui și își reaprinse pipa stinsă.

Era puțin mai calm și vorbea acum pe un ton degajat, ca și cum cazul nu-l mai privea personal.

— În momentul ăsta, experții îți cercetează amănunțit mașina. Știi foarte bine că, dacă a fost folosită la transportarea unui cadavru, există șanse ca acesta să fi lăsat urme. Te-ai gîndit atît de bine la asta, încît, după vizita mea de dimineață, ai simțit nevoia s-o duci la spălat. Liniște! Pentru ultima oară, îți spun să taci, altfel pun să te ducă neîntîrziat într-o celulă din arest… Trebuie să știi că o echipă de specialiști a plecat spre strada La Bruyère.

Gaillard tresări și bîigui:

— Soția mea…

— Nu se duc acolo să se ocupe de soția dumitale. Dimineață, am zărit, pe fereastră, un fel de remiză în curte. Va fi examinată centimetru cu centimetru. La fel și pivnița. Și restul casei, pînă în pod, dacă e nevoie. Diseară, îți voi interoga servitorii. Liniște, am spus! Avocatului pe care îl vei alege nu-i va fi greu să stabilească lipsa premeditării… Faptul că mașina dumitale, din întîmplare, era în pană și că nu aveai nici un mijloc de transport ca să scapi de cadavru o dovedește. A trebuit să aștepți să-ți fie adusă mașina și cred că n-a fost deloc plăcut să petreci două zile și trei nopți cu un cadavru în casă.

Ajungea să vorbească acum pentru sine, fără să se mai uite la avocat. Toate micile indicii culese în ultimele zile îi reveneau în minte și-și ocupau locul. Toate întrebările pe care și le pusese căpătau răspuns.

— Mazotti a fost împușcat în ziua de 17 mai și i-am chestionat pe toți cei care suferiseră de pe urma bandei lui în ultima vreme. Cel puțin unul dintre clienții dumitale, Emile Boulay, a fost convocat la Poliția Judiciară. A luat imediat legătura cu dumneata, care te ocupai de problemele lui fiscale și interveniseși în alte două afaceri puțin importante? Așadar, a venit aici pe 18 mai și i s-au pus întrebări de rutină. După care a mai fost convocat o dată pe 22 sau 23, nu știu de ce, probabil pentru că inspectorul Lucas aștepta de la el unele precizări. Or, în după-amiaza zilei de 22, Boulay s-a dus să scoată de la bancă cinci sute de mii de franci. Avea nevoie imediat de bani gheață. Nu putea să aștepte pînă seara ca să ia din casa de bani a cabaretelor. Numai că nu s-a găsit nicăieri urma acestei sume. Nu te întreb dacă ți-a dat-o dumitale. Știu că așa e...

Rostise ultimele cuvinte cu un dispreț pe care nu-l exprimase niciodată în fața unei ființe omenești.

— Pe 8 sau 9 iunie, Boulay a primit a treia convocare pentru miercuri, 12. Începuse să-i fie teamă, pentru că nu voia cu nici un preț ca numele lui să fie amestecat în scandaluri. În pofida meseriei sau, poate, tocmai din cauza ei, ținea înainte de orice la respectabilitatea lui. În seara zilei de 11, în ajunul prezentării sale la poliție, era îngrijorat, dar și furios, fiindcă dăduse cinci sute de mii de franci pentru liniștea lui. A început să te sune acasă de la zece seara, dar nu i-a răspuns nimeni. După mai multe apeluri, cînd a reușit să-ți vorbească, ai acceptat să-l primești după un sfert sau o jumătate de oră. Ce anume ți-a

spus, în intimitatea biroului dumitale, e ușor de imaginat. Plătise ca să nu fie amestecat în cazul Mazotti, ca numele lui să nu apară în ziare. În loc să fie lăsat în pace, cum s-ar fi așteptat, poliția voia să-l interogheze din nou și, pe culoarele de la Poliția Judiciară, risca să dea nas în nas cu jurnaliști și fotografi. Se simțea înșelat. Era la fel de indignat cum era mai adineauri Gaston Mauran. Te-a anunțat că va vorbi deschis și va aminti poliției înțelegerea făcută cu ea. Asta e tot. Dacă ieșea viu din casa dumitale, dacă venea aici a doua zi și își spunea nemulțumirea... Restul nu mă mai privește, domnule Gaillard. Nu țin să-ți ascult mărturisirile.

Ridică receptorul telefonului.

— Torrence? Poți să-l lași să plece. Nu uita să-i iei adresa, pentru că judecătorul de instrucție va avea nevoie de el. Pe urmă, vii după persoana care se află la mine în birou.

Aștepta în picioare, nerăbdător să scape de avocat.

Atunci, acesta, cu capul în jos, vorbi aproape în șoaptă:

— N-ați avut niciodată o pasiune, domnule Maigret?

Comisarul se prefăcu că nu auzise.

— Eu am avut două.

Maigret prefera să stea cu spatele la el, foarte hotărît să nu se lase înduioșat.

— Întîi soția mea, pe care am încercat s-o fac fericită prin orice mijloace.

Tonul era plin de tristețe. Urmă o clipă de tăcere.

— Apoi, cînd s-a închis în camera ei și am simțit totuși nevoia să mă distrez, am descoperit jocul de noroc...

Se auziră pași pe culoar, apoi bătăi ușoare în ușă.

— Intră!

Torrence se opri în prag.

— Îl duci în biroul din fund pînă cînd mă întorc de la Palatul de Justiție.

Nu se uită la Gaillard cînd acesta ieși. Apoi, ridică receptorul telefonului și îl întrebă pe judecătorul de instrucție dacă îl putea primi imediat.

Puțin mai tîrziu, intra pe mica ușă cu geam care despărțea domeniul poliției de cel al magistraților.

Lipsi o oră de la Poliția Judiciară. Cînd se întoarse, ținea în mînă un act oficial. Deschise ușa biroului inspectorilor și îl găsi pe Lucas nerăbdător să afle ce se întîmplase.

Fără explicații, îi întinse mandatul de aducere pe numele lui Jean-Charles Gaillard.

— E în biroul din fund, cu Torrence. Îl duceți amîndoi în arest.

— Îi punem și cătușele?

Așa cerea regulamentul, cu unele excepții. Maigret nu dori să lase impresia că se răzbuna. Ultimele cuvinte ale avocatului începuseră să-l tulbure.

— Nu.

— Ce-i spun gardianului? Să-i ia cravata, cureaua, șireturile?

Maigret șovăi, făcu din cap semn că nu și rămase singur în birou.

Cînd se întoarse seara acasă, cu oarecare întîrziere față de ora mesei, doamna Maigret observă că-i luceau ochii, avea privirea puțin fixă și mirosea a alcool.

Abia dacă deschise gura în timpul mesei și se ridică să închidă televizorul, care îl agasa.

— Pleci undeva?

— Nu.

— Ai încheiat cazul?

El nu-i răspunse.

Avu un somn agitat, se sculă prost dispus și se hotărî să se ducă la Poliția Judiciară pe jos, cum i se mai întîmpla din cînd în cînd.

Imediat ce intră în birou, Lucas ieși din încăperea inspectorilor și închise ușa în urma lui, grav și misterios.

— Trebuie să vă anunț ceva, șefule.

Ghicea oare ce voia să-i spună inspectorul? Lucas își puse această întrebare, dar nu află niciodată răspunsul.

— Jean-Charles Gaillard s-a spînzurat în celulă.

Maigret nu avu nici o reacție, nu-și descleștă dinții. Rămase în picioare, privind pe fereastra deschisă frunzișul foșnitor al copacilor, ambarcațiunile care alunecau pe Sena și trecătorii ce se mișcau ca niște furnici pe podul Saint-Michel.

— Încă n-am amănunte. Credeți că…

— Ce să cred? se răsti Maigret.

Lucas bătu în retragere.

— Mă întrebam și eu…

Închise repede ușa. Abia după o oră, Maigret apăru relaxat, preocupat în aparență de treburile curente.

Noland (Vaud), 19 iunie 1962